

SISUKORD

Jõelähtme rahvamajas tegutseb Eesti parim teatritrupp!

Kati Murutar – Angela, Madis ja hobused

Loo alevik ja Iru küla saavad ühisveevarustus- ja kanalisatsiooni-süsteemi

Õnneli Varend – valla eelarvest ja Loo lasteaia

Minister Helir-Valdor Seeder tegi vallas ringsõidu

Rebalast saagu rahvusvaheline keskkonnanhariduskeskus

Jägala Jõesuu linnamägi oli suurim muistne metropol

Pank veereb ise Kostiverre kohale

Külauudised Loot, Haljavast, Neemest ja Kallaverest

Rebala teemaplaneeringu nimetus ja teemadering muutunud

Loolill ja Kostivere noorterühm pääsesid tantsupeole

Poliitika – umbusaldus kukkus läbi

Ametlikud teadaanded

Graniidikaevanduse poolt ja vastu

Merike Metstak

■ Erist tehnoloogiat nõudev graniidikaevandus on Põhja-Eesti põhjaveevarule ohtlik. Kaevandaja kinnimastud keskkonnanekspertid Jõelähtme rahvamajas toimunud keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamise koosolekul elanike küsimustele vastamisel eriti kimpu ei jäänud, kuigi üksikasjalikumatele pärimistele jääd vastused võlgu.

Graniidikaevanduse teise kasutamise võimalustest vaimustunud arendaja väitis veendunult, et kaevandus loob eeldused uute energeetiliste tootmisviiside loomiseks.

Kardetavasti jääb graniidikaevandusest meile tolm, müra ja võimalik, et ka rikutud põhjavesi, kasum kaob äri-meeste tasku ning Eesti riigi loodusvara maetakse valdavalt välismaa teedesse, tänavatesse, ehitistesse-rajatistesse. Fosforiidikaevanduse valusad haavad hakkavad just-just kinni kasvama, noor mets segipööratud maastikku varjama, kui jama järjekordse kaevanduse avamise ümber on lahti. Saalitäis rahvast lahkus arutelult väga murelikult: puhast õhku, joogivett ja puutumatut loodust ei lubanud keegi. Küll jäi kumama oht, et tulevikus saab kaevanduse kasutada mitmeti, sealhulgas säilitus- ja matmispaigana. Praegu arendab graniidikaevanduse projekti 40 000-kroonise aktsiakapitaliga

osaühing. Erahuvides. Inimesed arutasid omavahel, miks ei võiks seda projekti realiseerida riigi äriühing, kas või näiteks Eesti Energia, sest riigi äriühingu kasum kuulub idee poolest ju riigile. Eelarveaukude täitmiseks on alustatud riigimetsa müüki, aga maavara kuulub ju samuti riigile, oli inimeste mõttekäik.

Põliselanikud ei usu enam kaevanduse talumise eest lubatavat valuraha ega kompensatsioone. Kaevandamise tekitatud keskkonnamuutused on pöördumatud, fosforiidikarjääri kohal oli enne küla, pärast maavara ammen-damist aga laiutab siin prügi-mägi – maa teisese kasutamise supernäide.

Kohtumine kohaliku rahvaga

OÜ Maardu Graniidikaevanduse arendaja kinnitas Kallavere külaelanikega kohtumisel, et graniidikaevandusest saab uue majanduskasvu mootor. Projekti juhi Peep Siitami sõnade kohaselt tehiti kaevanduse rajamise otsus 1970.–80. aastatel Loo-de-Venemaa ja Valgevene varustamiseks graniidiga. Taasiseseisvusperioodi algul pakkus projekt äri-meestele huvi oli maa-aluse ladustamise võtmes, ütles ta. Kaevanduse rajamine on kasulik mitmeti, otsene kasu on mõõdetav: mitusada uut töökohta ja maksud riigile ja omavalitsusele. Arendaja kinnitas, et tegemist on kaasaegse keskkonnanprojekti, kuigi ohtu põhjaveele, nii ehituse kui ka kasutamise ajal, ta ei välistanud. Mitteveehorisoni läbimise kuju-tub suurt tehnilist väljakutset: läbindatavad kaevandused tsementeeritakse või külmutatakse. Kes annab garantiid, et kaevandused jäävad püsima? Teisalt vaadatuna – suur-linnade alla kaevatud met-

rootunnelid püsivad ja kestavad. Kaevandamise maapealne tegevus tekitab küll tolmu ja müra, kuid esimese ja teise astme purustamise mõju väidetavalt maapinnale ei ulatu. Müra tekitab vaid materjali laadimine. Graniitkillustik hakkab asendama lubjakivi ja ehk jääb Eestis mõni paekarjäär uuristamata. Kui jääb.

Graniidikaevandus loob eeldused uute energeetiliste tootmisviiside loomiseks. Energiasüsteem peab muutuma paindlikuks – paremat võimalust tipu- ja avariielektri konverteerimiseks pole olemas, kinnitas ta. 200–300-meetrised kõrguste vahed annavad unikaalse võimaluse hüdroenergia kasutuselevõtuks. Baaskoormuse jaamadale lisanduvad kiirelt kasutatavad muud energialiigid. Pump-hüdro-akumulatsioonijaama ideel olevat tulevikku. Kaevanduste tekkimine annab logistika või kas või kaitsealaste huvide realiseerimiseks uusi võimalusi, ütles ta. Kaevanduste sobivad tegevused, mis teineteist ei sega ega ohusta. Debatt külarahvaga oli tuline, musteretendus rahva arvamusega arvestamisest ja otsustusprotsessi kaasamisest mängiti kenasti välja. Kas ainult näitemäng avaliku arvamuse arvestamisega? Kindlasti mitte, sedalaadi debatt kuulub asja juurde, initsiatiivi tuli arendaja poolt, kes teistviisi ei saagi elanike arvamust teada. Alles seejärel, kui lüngad KMH aruandes saavad täidetud, võiks ehk kohaliku rahvaga kompensatsioonimehhanismidest kõnema hakata – nii ütlesid Kallavere küla elanikud koosoleku lõpetuseks.

Võerdla külanõu Piret

Pintmann-Hellaste algatatud Keskkonnaministeeriumile esitatavale nõudmisele lõpetada graniidikaevanduse projekti menetlemine igaveseks kirjutatakse alla mitusada Jõelähtme valla elanikku.

Keskkonnamõju aruanne kukkus läbi

Jõelähtme Vallavalitsuse ettepanekute ja märkuste nimekirja keskkonnamõju hindamise aruandele oli pikk ja põhjalik, siinkohal olulisemast.

Jõelähtme valla kehtiv üldplaneering ei näe ette graniidikaevandust antud piirkonnas ning tegemist on üldplaneeringut muutva tegevusega. Üldplaneeringu muutmise voli on vallavolikogu käes. Pole selge, milline on vallavolikogu seisukoht, sest ei ole teada, kas antud küsimus on Jõelähtme Vallavolikogult arvamust küsitud või ettepanek valla arengudokumentide

muutmiseks tehtud. Päril kindlasti ei näe graniidikaevanduse rajamist ette valla arengukava.

Aruandes puudus rohevõrgustiku ja ka rohevõrgustiku tuumala analüüs, kuidas mõjutab kaevandus ja maapealne tööstusala selle toimimist. Põhja- ja pinnavee- ja õhusaaste, müra, tolm, radioaktiivsus, eba-meeldiv lõhn, transport – neid riskitegureid on aruandes analüüsitud üsna pealiskaudselt. Näiteks tulevasest tööstusplatsist läände jäävate elamualade piirkonnas ületab müra normtaseme. Kuidas viiakse müra normi piiresse? Õhusaaste ulatub aruandes kokkuvõtte kohaselt kuni 1 km kaugusele. Kuidas viiakse õhusaaste normi piiresse? Tolmusaaste vähenda-

mise meetmetest pole juttugi. Aruandes ei ole arvestatud liiklusest tuleneva müra ning transpordi, sealhulgas raudteeliiklusest tekkiva õhusaaste mõju. Suureks saladuseks on jäänud kaevandatava graniidi kogus. Kas see võib suurendada ning millised on tagajärjed juhul, kui kaevandus ei hakka kasumlikult tööle? Millega ning kuidas suletakse ammendatud kaevandu-

Graniidikaevanduse poolt

- Olenevalt kaevanduse suuruselt võetakse tööle kuni 300 töötajat pluss logistikaga tööd saavad inimesed.
- Maardu Graniidikaevandus toob riigile loodatavalt töökohtadelt kümne tegevusaasta jooksul 142 kuni 476 miljonit krooni maksutulu, millest 6 kuni 20 miljonit läheb kohalikele omavalitsustele.
- Maardu Graniidikaevanduse rajamisel väheneb summaarne keskkonnanõu Eestis.
- Maardu Graniidikaevanduse rajamist loob eeldused suure lisandväärtusega äride tekkimiseks Eestis.
- Maardu Graniidikaevanduse ettepanekul arendatakse plaani rajada Jõelähtme valla suurt terviseradade kompleks. Maardu Graniidikaevandus on valmis olulisel määral panustama projekti rahalisi vahendeid.
- Erapoolelt ja tunnustatud ekspertid on viinud läbi põhjalikud uuringud, mis näitavad, et Maardu Graniidikaevandus ei kujuta endast ohtu ei loodusele, keskkonnale ega häiri ümberkaudseid elanikke.

Kontakt:
Maardu Graniidikaevandus OÜ,
tel 653 2772; www.vool.ee

Volikogu veerg

Väino Haab
volikogu esimees

Hea lehelugeja!

12. mai volikogu istung oli juubelihõnguline, toimus kuuenda koosseisu 50. istung. Pidulik istung algas umbusaldusavalduse esitamise ja vallavanemale, mida käsitlen veeru lõpus.

Volikogu päevakorras oli 18 punkti, esimeste päevakorrapunktide ettekandja oli valla finantsjuht Önneli Varend ja teemaks oli Jõelähtme valla 2009. a eelarve täitmine seisuga 30.04.2009. Kokkuvõtvalt võib nentida, et eelarve täitmine kulgeb ootuspäraselt või isegi positiivselt, maksutulu on laekunud 38,3% ja füüsilise isiku tulumaksu 40% planeeritust. Samas kalendriaasta teises pooles võib pigem oodata eelarvetulude laekumise vähenemist. Esimesele lugemisele toodi Jõelähtme valla 2009. aasta eelarve muutmine, kus arvestati Jõelähtme Vallavalitsuse ettepanekuid eelarve muutmiseks ja eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Vallavalitsus esitas volikogule ettepaneku vannutatud audiitori Ülle Sikk-Kuusmaa vabastamiseks tema avalduse alusel Jõelähtme valla 2008. ja 2009. aasta raamatupidamisaruande auditeerimisest. Volikogu otsustas määrati Jõelähtme valla 2008. ja 2009. aasta raamatupidamisaruannet auditeerima vannutatud audiitori Arvo Lepiku.

Maareformi seaduse § 28 lõike 1 punkti 4 alusel on võimalik vallal taotleda munitsipaalomandisse sotsiaalmaad. Volikogu otsustas sellel eesmärgil esitada riigile taotluse omandada Loo alevikus asuv Loo pargi maaüksus suurusega ligikaudu 5000 m² eesmärgiga rajada sinna puhkeala.

Järgmise päevakorrapunktina tehti vallavalitsusele ülesandeks moodustada ajutine komisjon Kallavere, Ülglise ja Võerdla külade munitsipaalmaade (nn "pilpaküla") arengusuundade ning tegevusplaani koostamiseks. Seejärel kinnitati eelnõu Rebala teemaplaneeringu teemaderingi laiendamiseks ja nimetuse asendamiseks nimetusega "Jõelähtme valla osa teemaplaneering "Rebala muinsuskaitseala asutust ja maakasutust suunavad tingimused".

7. juunil toimuvateks Euroopa Parlamendi valimisteks kinnitas volikogu jaoskonnakomisjonide koosseisud, tapapäraselt on valimisjaoskondi vallas kaks, jaoskonnakomisjon nr 1 Lool ja nr 2 Kostiveres.

Arengu- ja planeerimisosakonna juhataja Priit Adler esitas viis eelnõu Neeme- ja Kaberneeme küldes detailplaneeringute koostamise algatamiseks ja menetluse läbinud planeeringute kehtestamiseks, mis kõik ka kinnitati.

Volikogu otsustas rahuldada Tallinna Sadama vaide Jõelähtme Vallavolikogu 30. septembri 2008. a otsuse nr 404 peale. Sellest tulenevalt algatati uus Muuga sadama piirnevate kinnistute ja lähiala detailplaneering. Tegemist on vedelgaasiterminaliga, mis on olulise ruumilise mõjuga objekt ja planeeritava ala suurus on ca 21,5 ha.

Detailplaneeringu eesmärk on olemasolevate kinnistute sihtotstarbe muutmise, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste väljaselgitamine ning määramine.

Maikuu toimunud teisel volikogu istungil oli vaid üks päevakorrapunkt – umbusalduse avaldamine vallavanemale. Umbusaldajad üritasid tekitada istungi alguses segadust sooviga istung edasi lükata, paljudele volinikele jäi segaseks umbusaldajate väide, et nad ei ole umbusalduse sisuga jõudnud piisavalt tutvuda. Sellest hoolimata otsustas volikogu enamus päevakorra kinnitada ning asuti umbusalduse menetlemise juurde. Hääletage 8 poolt, 8 vastu, ei leidnud vallavanemale esitatud umbusaldust toetust. Ilmselt sellist tulemust oodates esitasid umbusaldajad istungil kohe ka korduva umbusaldusavalduse vallavanem Toomas Kümmeleile ja täiendavalt ka abivallavanem Tarmo Paldermaale, mida menetletakse juba järgmisel vallavolikogu istungil.

Soovin kõigile ilusat suve.

Graniidikaevanduse poolt ja vastu

Algus lk 1

se kambrid, et vältida põhjavee sattumist ammen-datud kaevandusse? Tekstis on pakutud, et kaevandus täidetakse hiljem Pirita jõe veega, mis on NATURA 2000 ala mõjuga. Aruandes on nimetatud, et keskkonnamõju NATURA 2000 alale pole. Aruandes puudub ammen-datud kaevanduse hilisema kasutuse otstarve. Kas see täidetakse veega (millise veega) või jäetakse hermeetiliselt suletud kambrid nn puhkeasendisse? Aruandest ei selgu, mida võetakse ette reostunud veekihtide ja diktüoneemakildast leostunud jääkide sattumise vältimiseks kambriumi-vendi veekihi alla, mis kuulub niigi rahuldavasse kvaliteediklassi? Sademe ja pinnavee osas tuleb teostada Kroodi oja veevooluhulga ning suubla vee vastuvõime analüüs. Aruandes pole arvestatud ebameeldiva lõhna levikut alale, Tallinna prügilal olemas-olu ega kõrge riskiastmega ettevõtteid, mille ohupiirkonnas maa-ala paikneb. Aruandest ei selgu, kuidas mõjutab pinnasetööde korral diktüoneemakilda isesüttimine ja leostumine ümbruskonna õhusaastet ning vee kvaliteeti. Kuidas on tagatud kaevandusshahtide tihendamine vibratsiooni (maavärina või suurõnnetuse) korral ning milliseid meetmeid selleks ette nähakse?

Kuidas mõjub tolm, radioaktiivsus, vibratsioon jms inimese tervisele, heaolule ja varale? Põhjavee puhul on aruandes kirjeldatud lausa 10-kilomeetrist mõjuala. Sõnaga: aruandes pole arvestatud kõiki kahjulike keskkonnamõjude (põhja- ja pinnaveerežiim, õhusaaste, müra, radioaktiivsus, transport jne) koostoimega. Elanikud paluvad kirjeldada ning anda majanduslik ning valmisoleku hinnang võimaliku avari (suurõnnetus, maavärin) korral selle tagajärgede leevendamiseks kaevanduses. Inimesed peavad teadma, kuidas kavandatakse veevarustus ka siis, kui kaevanduse tõttu kaob põhjavesi.

Jõelähtme Vallavalitsus teigi ettepaneku viia läbi täiendav keskkonnamõju hindamine aruande avalik arutelul.

Rebala muinsuskaitseala pole takistus

Planeeritav 683 ha suurune ala asub Võerdla külas endise Maardu põhjakarjääri maa-alal. Planeeringuala läheduses asub lõhkeainete ladu ja Tallinna prügilal territoorium kaitsetsooniga 500 m, läänes asub Maardu linn, põhjas aian-dusihistud, lõunas Peterburi maantee ja idas Võerdla küla ning kogu planeeritav maa-ala asub Rebala muinsuskaitsealal.

Tulevase tööstusplatsi asu-

koht määratakse detailplaneeringuga. 12. mail ehk nädal pärast Jõelähtme rahvamajas toimunud KMH aruande rahva-arutelu saatis OÜ Maardu Graniidikaevandus Jõelähtme Vallavalitsusele detailplaneeringu algatamise taotluse. Avalduses seisab: "Käesolevaga informeerime Teid oma kavatsusest taotleda vastavasisulise detailplaneeringu algatamist ka Maardu linna territooriumil, et selgitada välja võimalikud alternatiivsed tööstusplatsi asukohad

ning nende mõju ümbritsevale keskkonnale."

Kas ähvardus või mõistaandmine, et kui Jõelähtme kaevanduse planeeringut ei algata, siis teeb seda Maardu linn ikkagi ja mitukümmend miljonit ressursimaksu laekub lähedasti naaberomavalitsuse eelarvesse? Jõelähtmelastele jääb tolm, müra ja räsitud keskkond, Maardu linna eelarvepotti potsatab igal aastal kopsakas rahasumma. Aga ennustused pole siin asjakohased, küllap aeg näitab.

Tuumajaam Eestisse – poolt või vastu? Ajakiri Horisont 2007

Vastab Anto Raukas

Küsimus: Tõsist ohtu kujutavad maetud tuumajäätmed. Kuidas selliseid probleeme lahendatakse.

Vastus: Tavaliselt on tegu vahehooldataga. Näiteks Soomes Olkiluotos paiknevad väikese ja keskmise radioaktiivsusega tünnid kaljus kuni saja meetri sügavuses. Kõrge radioaktiivsusega igavest hooldat seal alles kavandatakse. Vasest ja terasest mitmekordsed kapslid aatomiprügiga lastakse siis 500 meetri sügavusele kaljutunnelite põhja ja müüritakse betooniga kinni. Ehitamine algab 2012. aastal ja jäätmeid hakatakse seal ladustama 2020. aastal. Enne seda võetakse aga maa seest väl-

ja 500 000 kuupmeetrit graniiti. Lõplik hoiustamine läheb maksma umbes 2,5 miljardit eurot. Soome seadus keelab tuumajäätmete ekspordi ja impordi, seega näiteks Ignalina ja ka Eesti jäätmeid sinna viia ei saa.

Küsimus: Kes peab otsustama Eestisse tuumajaama rajamise ja kas see tuleb ohutu?

Vastus: Kui me ei taha jätta elektrit, siis on tuumajaam mõeldavapääsmatu, ja kui juba riski peale minna, siis on otstarbekas jaam ehitada Eestisse. Teoreetiliselt on seda võimalik viia maa alla, näiteks Maardus, kui sinna eelnevalt rajada graniidikaevandus. Maa-alune jaam oleks täiesti ohutu. Otsuse peab langetama

rahvas hääletuse teel. Mitte seepärast, et rahvas oleks valitsusest, Riigikogust ja spetsialistidest targem. Peamine põhjus niiviisi käituda seisneb selles, et antud juhul vastutaks tehtud sammu eest tervikuna rahvas ning meie lastel ja lastelastel poleks põhjust süüdistada asjatundmatuid ja reetlikke riigijuhte, nagu seda praegu on võimalik teha 1940. aasta veretu alistumise pärast Venemaale. Kuid inimesi peab rahvahääletuseks ette valmistama, et ära näidata tuumaenergeetika head küljed ja puudused. Viimaste päevade sündmusi arvestades on vaja tingimata rõhutada, et Eestile on ainsad reaalsed teed oma tuumajaam ja senine tugev põlevkivienergeetika.

Teabepäev "Tagasi tööturule"

Kristiina Välba
Hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalosa-
konna juhataja

Kolmapäeval, 3. juunil 2009 kell 10.00 toimub Loo Kultuurikeskuse saalis teabepäev "Tagasi tööturule". Teabepäeva sihtgrupp on hiljuti koondatud või töö kaotanud inimesed, kes vajavad teavet edasiseks tegusamiseks, et tööturule naasta.

Teabepäeva eesmärk on teavitada koondatavaid või koondatud töötajaid võimalusest

naasta aktiivsele tööturule, vältimaks pikaajalist töötust, tagada valmisolek aktiivseks tööotsinguks ja anda selleks vajalikke eelteadmisi.

Peamised teabepäeva teemad:

1. Riigipoolsed võimalused ja garantiid koondatutele. Arvelevõtmise Töötukassas.
2. Tegevuskava koostamine töötusandjateks: oma isikuomaduste ja kompetentside kaardistamine.

3. Töötusandjate allikad, kanalid, strateegiad. Avalik ja varjatud tööturg.

4. Korraldus, pilkupüüdva CV koostamine, nõuandeid tööintervjuuks.

5. Eduka kandideerimise valem personalivärbaja vaatevinklist.

Kokkuleppel on võimalik teemad ringi muuta ja laiendada.

Teabepäeva viivad läbi kogunud personalikonsultandid Leelo Rästas (MBA Tartu Üli-

kool, psühholoogia eriala) ja Anu Tamm (MBA Audentes International University, personalijuhtimise eriala).

Teabepäeva pikkus on neli akadeemilist tundi, osalejad saavad kaasa teabematerjalid.

Teabepäev toimub vestlusringina, kus kõik saavad esitada teemat puudutavaid küsimusi nii grupivestluse käigus kui ka individuaalselt.

Soovitav osalejate arv on 10–20 inimest.

Angela, Madis ja hobused

Kati Murutar
www.horsemarket.ee

■ See õiges suunas liigutav jõud võib olla näiteks noore emanda unistus, mille ümber kogu kodu üles ehitatakse. Armastusest kaasa vastu saab mees rajada ja rügada ning on ise selle üle liigutavalt uhke ja õnnelik. Pildil keelt näitav täkk on Manniva küla täkutalli parim sõber, juht ja õpetaja Rodeo.

Kui Angela ja Madis Noor esitlesid Ülenurmes tänavu sügisel parimate tõuloomade väljanäitusel oma Teiki, parimat noort eesti tõugu tätku, ütles noorpaar nii uhkelt ja õnnelikult, et neil on kodus kaksikümne hobust, et selles oli midagi erilist. Kõik, kellel on hobused – ja/või lapsed –, on nende üle uhked ja õnnelikud. Ent Noor-paari nägudes peegeldus rahulolu täitunud unistusest.

“Angela on alati tahtnud hobustega koos olla, neid kasvatada, nendega ratsutada, nendele keskendatud kodu rajada. Angela on meie hobusekasvatustalu hing. Mina olen jõudumööda püüdnud aidata, et tema unistus täituks. Käin tööl ametis, mis vanamoodsa skaala peal on umbes peainseneri positsioon. Kõik mis teenin, kandin hobustesse. Aga tulemuseks on, et meie Teik on parim. Müüsinime Heli Albile Ridalasse noore mära, kes tuli samuti parimate sekka. Meie Aiken – Anakee poeg – ja Rodeo on samuti kõrgelt tunnustatud kutid (litsentseeritud tõutäkkud). Mis tähendab, et meil on olnud väga palju õnne. Aga rosetid saab laka sisse ikka see, kes kohale läheb. Kodu võib sul olla kui tahes kaunis loom – kui sa teda ei näita, siis kiita ja litsentse ei saa,” selgitab Madis keset oma kodu stiilselt traditsioonilise taluperemehena oma väärikaid vendi näidates.

Teik ja tori tõugu noortäkk saabuvad vile peale.

“Ongi päris kobe täkutall välja kujunemas. Meil on väga häid poisse ka peale kasvamas. Ning lisaks eestlastele muudki mehed päris vinged tegijad. Mulle endale meeldib, et kuna Angela – ja ma ise ka – kohtleme neid kenasti ja aupälikult ning nad on oma vahel vaid lintidega eraldatuna ninapidi koos, saavad nad kõik omavahel kenasti läbi. Kui Angela läheb tuttavatega – näiteks Nuhja talli omadega – maastikule ratsutama, võib täkk vabalt keset indlevaid määrasid olla. Oskus oma instinkte talitseda näitab looma intelligentsust ja lastetu-

ba. Nojah, ja eks ka teadmist, et küll mõnikord ikka saab. Aga saab see, kelle pererahvas on vaevunud sõitma ja näitama ja ajustaadid saama.”

Noor-paar, kus naine on – nagu kord ja kohus! – see kael, kes pead keerab, elab Tallinnast vaid 25 kilomeetri kaugusel, eriti noobli golfikeskuse kõrval. Väekate paekiviehitistega palistatud põhjala-külateede vahel, põldude-karjamaade-väljade taga. Mingit turismust ega trenniasja nad seal ei edenda, kasvatavad-aretavad ja elavad lihtsalt ise koos oma hobustega.

Mannivas saab Rebla tagant mööda vasakpoolset, Hõbemäe teed. Parempoolne teeharu viib golfikeskuse ning selle ümber kükitavaid keni kodusid uudistama. Mis on muide ka absoluutselt huvitav ja õpetlik elamus.

Sügisvalguses oma koplite labürindis – poisid vasakul, tüdrukud paremal, vanuste kaupa paaridena, varssadega täidid omaette, loogiline! – rebasega vennalikult koos kõnnisklev hobula näitab juba kaugele, kuidas neid hoitakse ja koheldakse. Laste eest.

Ümber leidlike katuseakendega talli jalutav seltskond on hoolikalt tekitatud. Ilmselt pole suksude riietamine seal talus siiski nii soomelik, nagu see päevi sisustav pakkimine, mis Luunja tallimehe Põdra Tõnni ajuti hulluks ajab – vihimatekk, soojatekk ..., mõnel päeval neli tekki ülestikku, ja jummal hoia, kui vales järjekorras trehvavad. Madis ütleb lihtsalt ja lühidalt, et kui varss lödiseb, siis on tal külm ja tal on tekki vaja (tekiga varss näeb muide välja, nagu metsikits oleks läbi telgi jooksnud ning telk oleks selga jäänud). Ent kui mudilane väikesest saadik selliste lisadega koha-

neb, trallab ja möllab ta ka paikendis nagu varss ikka ning sälu või täku puhul on kindlam teda kaitsta kui pärast ravida.

Mida tähendab hobuse ravimine, seda teatakse Äiselja talus vägagi hästi. Kui Madis ehitab pärast päevatööd kodu ümber kopleid ning Angela toimetab majas, siis ümber maja kõnnib akendest sisse vaadates ja kõige vastu südamlikkude huvi tundes üks imeloom. Akendest sisse saab ta hõlpsasti vaadata sellepärast, et tal on paranormalselt pikad jalad.

Uuemal ajal esineb üha sagedamini sellist sündroomi, mille puhul hobuselaste toruluud kasvavad suisa koletislikult kiiresti. See on veel äärmuslikum hüperkas-

vamine kui see, millest tingituna noorte hobuste muteerunud kannaliigestesse vesi tekib. Veterinaarid põhjendavad liigkasvamist jõusõotade ja keskkonnas sisalduvate tundmatute, aga selle eest pidevate lisaainetega. Võimalik, et lisaks aastetele toimib ka radiatsioon. Miks muidu just linnalapsed iga järgmise põlvkonnaga võrreldes kümme senti kuni meetri pikemaks kasvavad. Inimsoost ülearenenud kehtestavad uued iluideaalid, nad pärjatakse missideks – jajaa, vanamoodsalt meeter seitsmekümnene tädi on kade, mis muud! Kuid loom, kelle toruluud vahavad ohjeldamatult, pannakse üldjuhul magama.

Madis ja Angela on andnud oma varsale Patwyndile – Noored kasvatavad ka traakeniliverelisi – eluõiguse, sest tal endal on eluisu. Madis ütleb, et ämblikujalgadega Patwynd on ülimalt ehe näide, mida võib juhus teha. Sa võtad parima täku, suurepäraseima mära, kes on ka varem oma-

vahel järglasi andnud – superjärglasi! – ja järsku ühel aastal sünnib neist kontrollitult primaarist selline Patwynd.

“Tuvi ja Siiboja, kes poissi äsja opereerisid – kõõluseid oli vaja õgvendada – ikka õiendavad, et selline monstroom pannakse tegelikult majandusliku mõtte järgi magama. Aga mina leian, et kui kutt ise suudab ja tahab elada, on tal selleks õigus. Kuni elamine talle piin ei ole. Ta on oma mutatsiooni pärast küll vintsutada saanud, aga pole kibestunud, ikka heasüdamlik ja rõõmus. Mina ütlen siis Tuvile ja Tiidule, et kui meiesuguseid poleks, kes niisugused varsad ellu jätavad, siis ei saaks nemad selle sündroomi kulgu ja võimalikke variante ju absoluutselt kusa-gil näha,” arutleb Madis. “Mina ei saa sellepärast miljonäriks, et jätan niisuguse erivajadustega lapse ellu. Tema ravimid ja opid, hiidpikkade jalgade jaoks liiga väikeste kappade otsa käivad tugevuss-pikenussid – kõik see garanteerib, et meie püsime mõõduka järje juures. Rikas mees, kes oma tallis sündinud analoogse sündroomiga varsad uinutab, läheb samal ajal muidugi jõukamaks ... Aga näe, kui ilusa varsa Patwyndi ema sel kevadel sünnitas. Ja kui kobedad on teised mullused sälud.”

Näen. Maailmas on tasakaal. Mida soojema südame ja heldema hingega pererahvas, seda rohkem hobuseõnne. Mida tasakaalustab ühe ämblik-hobu sünd. Mingu tal hästi. Kuidas iganes see mutatsioon edasi kulgeb ja kujuneb – nüüd saavad meie vetid seda ometi olnud ilus ja hoitud.

Ilusaks ja hoituks on kujunenud ka mitme sellise hobuse elu, kellel enne kõige paremini ei läinud. Märad elavad Madise sõnul oma koplis üsna omasoodu, Angela neid tujukaid ja varsafunktsionaalseid tädisid ka ratsutamiseks just ülearu ei eksita. Neist üks, kellest on sündinud erakordselt šefi värvusega täkupoiss, saa-

bus sassis närvidega, oli sporti tehes palju läbi elama pidanud. Nüüd on maha rahunenud ja õnnelik ning tema ja Aiken-Anakee-poja uskumatu värviplaani poeg on ergas ja kaunis nagu muinasjutt suure tulevikuga hobusest.

Nuusib Teik. Imevärviline muinasjutt on tagaplaanil parempoolne.

“Üsna muinasjutu moodi on meil siin tõesti – golfikeskus muutis ürgsust väheke oma suunas, aga nad on niisuguse taseme ja elulaadiga kiht, et hoiduvad omaette tegelikult väga vaikselt ja suletult.

Meil on ikka pistrikud ja kotkad, rebased ja kitsed. Tallinna hingus tuikab siinsamas lähedal, aga see muudab logistikat ja elukorralduse sood-

Eesti hobuse kaitsest

● Eesti Hobuse Kaitse Ühingu põhieesmärk on tagada eesti tõugu hobuse püsimine, tema genofondi säilitamine ja selle tõu teadvustamine ning väärtustamine. Eesti tõugu hobuse säilitamise kaudu toetab ühing ka Eesti traditsioonilist maalkultuuri ja külaelu säilimist.

saks. Tasakaaluks on meri nappi kilomeetri, Jägala juga nelja kilomeetri kaugusel ning kõik on sellepärast nii tasakaalus ja õigesti, et armusin ilusate unistustega naisesse. Nende unistuste järgi, neid täites on elamine paigas ja hea asi.”

Jägala Jõesuu linnamäest

Janek Safranovski

■ **Võimsaimad ehitised, mida muistsed inimesed meie maal rajasid, olid kahtlemata linnused. Eestis on teada üle saja eri aegadest pärinevat ja eri suurusega linnamäge.**

Õuepindala poolest suurim teadaolev muistne linnus Eestis on Jägala Jõesuu linnamägi.

Esimest korda uuriti Jägala Jõesuu linnamäge juba aastatel 1920–1923. Paljuski olid need kaevamised ajendatud asjaolust, et tolleaegne Jagogawal Fabrik (Jägala vabrik) asus rajama hüdroelektrijaama, mis lõhkus ka osa linnamäest. Kaevamistel uuriti linnusevalli ja tehti kaevandeid linnuse sees.

Linnuse vanust ei suudetud tolleaegsete meetoditega dateerida. Arvati, et suuruse poolest võiks ta kuuluda muinasaja lõppu. Hiljem olulisi uuringuid enne 2005. aastat ei teostatud ja tema vanuse kohta esitati mitmeid arvamusi.

2005. aastal asutati valla elanike poolt Jägala Linnamäe Mittetulundusühing, mis võttis eesmärgiks uurida linnuse ajalugu ja uuringute tulemusena rajada kaugemas perspektiivis arheoloogiline park.

Esimesed arheoloogilised kaevamised toimusid 2005. aastal Tartu Ülikooli arheoloogide juhtimisel. Labidad löödi maasse linnuse põhjapoolse valli läänepoolsesse otsa ja läbi kaevati vall kolme meetri laiuselt. Kaevamiste käigus leiti valli sügavamas osas põlenud puitkonstruktsioonide jäänused koos raud- ja paekividega. Selle peal oli liivapadi, mille otsas omakorda suuremahuline paekividest laialikukunud lade. Uurijad oletavad, et tegemist on kahe eri ehitusjärguga, kus vanema põlenud puitkindlustuse peale rajati uus liivavall ja selle peale omakorda paekividest kindlustus. Ilmselt lõppes ka see puitkonstruktsiooniga, mida kahjuks pole säilinud. Sügavamast osast saadi

radioaktiivse süsiniku meetodi abil teada, et linnus on rajatud juba mõned sajandid enne meie aega. Kõrgemast kihist ei saadud siiski ühtegi orgaanilist leitud, mis võimaldaks dateeringut.

Vanim linnus

Leidudest huvitavaim oli sügavamal asunud kihist leitud rauast nooleots. Leid on väga unikaalne, kuna sellest ajast niisuguseid nooleotsi Eestist teada polnud. Oli ju tegemist varajase rauaaajaga, mil raud polnud sugugi nii levinud kui hilisematel ajajärkudel. Kuna kaevamised näitasid niivõrd varast linnuse rajamise aega, tekkis oletus, et linnuse vanem osa oli rajatud praegusele linnamäele vaid osaliselt ja hiljem on linnamäge laiendatud. Polnud ju sellest ajast nii hiiglaslikku linnust teada ei Eestist ega ka ümberkaudsetest maadest.

Seepärast rajati järgmine kaevand 2007. aastal linnusevalli teise, idapoolsesse otsa. Kaevamiste tulemusena selgus, et valli konstruktsioon on kogu ulatuses analoogiline, rajatud samal ajal täies mahus. Veelgi enam, sügavam puitkonstruktsioon oli veel paremini säilinud ja selgus, et rajatud oli see kastkonstruktsioonis, mida arheoloogid kutsuvad taranditeks. See näitab, et tegu polnud primitiivse puitaraga, vaid tõsise kaitseehitisega. Selline säilinud linnuse puitkonstruktsioon on

vanim, mis Eestist on leitud. Eriti huvitav oli asjaolu, et sarnaselt eelmistele kaevamistele leiti jällegi samasugune rauast nooleots. Sellest nähtub huvitav tõsiasi, et linnuse asukatel (või ka ründajatel) oli selle aja kohta kallist rauda üllatavalt külluslikult. On ju nool kerge kaduma ja veel palju hilisemastki ajast on teada veel

teeringud pärinevad kõik just eelrooma rauaaajast. Praeguste uurimiste tulemusel võib öelda, et Jägala Jõesuu linnamägi on oma vanuse ja suuruse suhte poolest unikaalne terves põhjapoolses Euroopas. Sellest ajast pole teada ühtegi nii suurt linnust ei germaanlaste, baltlaste ega slaavlaste aladelt. Lähimad suuruse poolest sarnased ja ka suuremad linnused eelrooma rauaaajast on teada muistsete keltide asustuspiirkonnast Kesk-Saksamaalt.

Eestist on teada pindalalt väiksemaid, kuid palju võimsamate kaitserajatistega linnuseid – Varbola, Valjala, Muhu jne. Kuid tuleb arvestada, et need rajati Jägala Jõesuu linnusest üle tuhande aasta hiljem!

tuurikiht ehk inimeste tegevusest mõjutatud maapinna kiht. Eristada võis mitut kihti, milles sügavamal on näha liivapinnale jäänud korrapärase vaod, mida arheoloogid peavad muistseteks künnijälgedeks. Kuna peal olevad hili-semad kihid õnnestus dateerida, siis võib öelda, et tegemist on vanimate leitud adrajälgedega Eestis. Pealmises kihis avastati korrapärase konstruktsiooni nurga jälg, mis viitab hoonele. Saadud da-

teeringud pärinevad kõik just eelrooma rauaaajast. Praeguste uurimiste tulemusel võib öelda, et Jägala Jõesuu linnamägi on oma vanuse ja suuruse suhte poolest unikaalne terves põhjapoolses Euroopas. Sellest ajast pole teada ühtegi nii suurt linnust ei germaanlaste, baltlaste ega slaavlaste aladelt. Lähimad suuruse poolest sarnased ja ka suuremad linnused eelrooma rauaaajast on teada muistsete keltide asustuspiirkonnast Kesk-Saksamaalt.

Eestist on teada pindalalt väiksemaid, kuid palju võimsamate kaitserajatistega linnuseid – Varbola, Valjala, Muhu jne. Kuid tuleb arvestada, et need rajati Jägala Jõesuu linnusest üle tuhande aasta hiljem!

Kes olid linnuse rajajad ja miks selline suur linnus rajati? Senised teadmised Eesti arheoloogiast ei anna nendele küsimustele vastamiseks piisavalt punkte.

Tolleaegsed teadaolevad asustused olid suhteliselt väikesed. Maaviljeluse toonane areng ei võimaldanud koonduda suurel hulgal inimestel ühte kohta. Väikesel hulgal käitunud sellise linnuse rajamine ja kaitsmine aga üle jõe. Linnuse rajamiseks kulunud materjali ja tööjõu hulk oli märkimisväärne. Kogu põhjapoolne vall oli kokku kuhjatud mitmesaja meetri ulatuses, sinna oli veetud väga suur hulk paekivi mitme kilomeetri kaugusest ja kogu linnus oli piiratud kindlasti puidust kaitseehitisega. Peale ehitamise tuli nii suurt linnust ka kaitsta ja isegi valvata suure sõjameeste hulgaga. Lihtsalt suure territooriumi ümberkaudsete küllade varjupaigaks on seda raske pidada, kuna asus ta ju potentsiaalse ohu lähtekohas – mere ääres.

Muistne kaubasadam

Maapinna kerkimise tagajärjel taandunud merepind oli kõnealusel ajal üle viie meetri kõrgemal, mis tähendab seda, et linnus asus sügava jõe suudmes merelahe ääres, võib olla isegi saarel. See annab alust arvata, et tegemist oli väga olulise kau-

bandusliku sadamakohaga. Raske oleks siiski mõista lihtsalt sadamakoha kaitseks vaja minevat nii suurt rajatist ajal, mil asustus oli mitmeid kordi väiksem kui muinasaja lõpul ja laiaulatuslikust kaubandusest sellel ajast arheoloogilisi andmeid pole. Üldiselt võib öelda, et sellise linnuse kaitsmine osutuski üle jõe käivaks ülesandeks. Nimelt on linnuse kultuurikiht väga õhukene, mis viitab sellele, et pikka aega asustus seal ei püsinud. Jäljed põlengutest ja laiali paisatud kivivall viitavad sõjalistele konfliktidele. Võõrapäraseid nooleotsad võivad viidata ka rahvusvahelisele konfliktile. Selle põhjal võib jälle püstitada küsimuse, kas välisvaenlased olid ründajad või hoopiski kaitsjad.

Nimelt on eelnevad argumentid viinud ka oletusteni võimalikust võõrast kolooniast.

Sellisel juhul võis olla tegemist võõra hõimuga, kes pidi ennast kitsal territooriumil kaitsma kurjade kohalike meeste eest.

Kuna praegused avastused on saanud arheoloogiliselt uuritud alalt, mis moodustab alla ühe protsendi kogu linnuse pindalast, võib loota, et edaspidised uuringud toovad uusi ja huvitavaid avastusi, mis heidavad valgust meie vallas asunud tõelise muistse metropoli saladustele.

Rebala tervikkontseptsioon on sündimas

Mart Johanson
SA Rebala Fond juhataja

■ Jõelähtme Vallavalitsus, Sihtasutus Rebala Fond ja Muinsuskaitseamet korraldasid 7. mail Rebala muinsuskaitseala ümarlauapäeva.

Esindusliku koosseisuga ümarlaua kokkukutsumise ajendas eri ametkondade ja huvigruppide ülese ning kohaliku identiteeti arvestava Rebala piirkonna arenguvisioni loomise vajadus.

Ümarlauas osalesid Riigikogu muinsuskaitseühenduse, Siseministeriumi, Põlluma-

la asendist, loodus-, tehis- ja kultuuriruumi mitmekesisusest tulenevatele eelistele toetudes välja töötada Jõelähtme Nokia, tugev ja ja jätkusuutlik arengukava.

Rebala muinsuskaitseala – rahvusvaheline näidis-, õpi- ja elukeskkond

2006. aastal algatas väike rühm Rebala mail elavaid ja toimetavaid inimesi kodanikualgatus korras protsessi, mille peamiseks sihiks oli tõsimeeli otsida vastust küsimusele: Rebala muinsuskaitseala – võimalus või takistus?

Võttes arvesse ja teadvustades, et:

Jõelähtme valla territooriumist moodustab kolmandiku ehk 74 km² Rebala riiklik

Tervikliku Rebala idee sünnilugu on kantud püüetest leida sinise piirkonna jaoks integreeritud arengukontseptsioon.

Rebala idee sünni- ja arengulugu on kantud püüetest leida ja sõnastada sinise piirkonna jaoks võimalikult integreeritud arengukontseptsioon, milles sisalduks üheaegselt nii majanduslik kui sotsiaalne mõde. Otsingute sisuks ja mõtteks on ühelt poolt ülemaailmsete, Euroopa Liidu, Läänemere piirkonna ja Eesti Vabariigi üldistele ja pikaajalistele arengueesmärkidele, neist tulenevatele strateegiatele, planeeritavatele ja rakendatavatele meetmetele ning teiselt poolt Jõelähtme val-

muinsuskaitseala;

Rebala muinsuskaitsealaga seonduv areng on kaootiline ja pigem isevoolu teed minev, valdavalt Jõelähtme valla heale tahte ja piiratud võimalus

tele ning vabatahtlikule koostööle ja initsiatiivile toetuv; muinsuskaitseala mõte on piirkonna elanike silmis küsitav – kaitsealas nähakse pigem probleemi kui väärtust ja seda olenemata selle "teenest" fosforiidisõjas; piirkonna arengu seisukohast on tegemist passiivse, aktiivsest kasutusest väljas oleva ressursiga, n-ö "söötis" või "kasutuskõlbmatu" alaga; Rebala muinsuskaitseala saatuse küsimus kerkib üles peamiselt kohalike valimiste eel ja seda valdavalt retooriliste

tõdemustena, et tegemist on unikaalse väärtusega; riigi poolt kaitsealale kulutatav ressurss on kaduvväike, vaatamata kaitsealale püstitatud eesmärkidele;

valdav osa kaitseala territooriumist on eravalduses; lisaks muinsukaits ealale asuvad samal territooriumil teistele ametkondadele ja regulatsioonidele alluvad kaitsealad – maastikukaitsealad, looduskaitsealad, Natura

olukord on enam kui kehv – võsastuvad maastikud, hooldamata muinsusmälestised, pinged ja arusaamatused kaitseala töötajate ja maaomanike, valla ja muinsuskaitseameti vahel jne; muinsuskaitseala ümber toimuv on mõjunud laastavalt inimeste hoiakutele ning süvendanud umbusku kaitsealade ja kaitsmise vajalikkusesse üldse; väljaspool kaitsealaga otseselt seotud inimeste ringi ei tea nähtusest nimega "Rebala muinsuskaitseala" valdavalt mitte midagi; puudub ühtne, kõiki asjaosalisi kaasav, eri ametkondade ja huvigruppide huvisid arvestav arenguvision Rebala piirkonna tarvis ning puudub ka selgus selles, kelle ülesanne või roll on sellise dokumendi koostamine; tänu Rebala muinsuskaitsealale on Rebala piirkond ainuke Tallinnaga külgnev ala, mis on jäänud puutumata laiaulatuslikust hoolimatust kinnisvaraarendustegevusest – pealinna külje all (20 km kesklinnast) ootab taasavastamist 74 km² veel suhteliselt rikkumatut loodus- ja kultuurimaastikku.

Ainult Rebala muinsuskaitsealale praktilise lisandväärtuse andmise kaudu loome eeldused, mis tagavad parimal võimalikul viisil kaitseala säilimise ja arengu, sinise bioloogilise mitmekesisuse kaitse, vaimse ja materiaalse kultuuripärandi väärtustamise ja kaitse, loodusvarade säästva kasutamise, kulture ja hüvede õiglase jaotumise ning eri huvirühmade motiveeritud kaasatuse.

Rebala muinsuskaitsealal kohtuvad:

tuhandete aastate vanused muinaspõllud tänaste maa-

viljelusaladega;

looduskaitse (+ Natura) alad Eesti suurima prügimäega;

Soome lahe rannikualad Maardu karjäärade tehiser-

vedega;

loodusnähtused (nt Jägala jurga ja Kostivere karstiaala) inim-

tekkeliste maapõue uuri(sta)mistega;

Jägala linnamägi, vanakülalad, põlistalud jne Loo paneelma-

jadega;

traditsiooniline maaelu pealetungiva linnakultuuriga;

põliselanikud uusasukatega;

ajaloolised rüütlimõisad golfiküla häärberitega;

ca 5500 elanikuga omavalitsus ca 100 korda suurema elanikkonnaga Tallinnaga.

Ümarlaud kiitis ja tunnustas Rebala muinsuskaitseala baasil rahvusvahelise kesk-

konnahariduskeskuse – REBALA ÖPPEMAA – idee väga heaks ja julgustas visiooni eluviimise jätkamist. Rebalast kujuneks avastus- ja õuesõpe tugiala Harju maakonna, Tallinna ja ka kogu Eesti koolidele jt haridusasutustele.

Ivari Padar

Toome euroraha Eestisse!

"Majandusraskustega ei võidelda mitte ainult Tallinnas, Narvas ega Võrus. Eestit tabanud kriisi ületamise paljud lahendused asuvad Brüsselis. Olen rahandusministrina pühendunud meie rahalise usaldusväärsuse hoidmisele, eurotoetuste tõhusamale ja paindlikumale kasutamisele ning euroga ühinemisele, et elavdada majandust ja luua uusi töökohti. Kõigi nende eesmärkide nimel on vaja tööd jätkata Euroopa Parlamendis. Kuulumine europarlamenti mõjuks sotsiaaldemokraatide fraktsiooni annab suurepärase võimaluse rääkida kaasa kõikides küsimustes, mis puudutavad Eesti ja Euroopa Liidu argipäeva ning parema tuleviku ehitamist."

Ivari Padar
SDE esinumber Euroopa Parlamendi valimisel
Eesti Vabariigi rahandusminister

Sotsiaaldemokraatlikul Erakonnal on Euroopa Parlamendis rohkem saadikukohti kui ühelgi teisel Eesti erakonnal ja me kuulume parlamendi ühte mõjukamasse ning suuremasse fraktsiooni.

KOGEMUS MAK SAB!

Anna oma hääl 7. juuni Euroopa Parlamendi valimistel!

"Tean Ivari Padarit tasakaaluka poliitikuna, kes on teinud head tööd nii põllumajandusministrina kui Eesti Sotsiaaldemokraatliku Erakonna esimehena. Väärib tunnustust, et rahandusministrina on ta suutnud praegusel keerulisel ajal edukalt ohjata eelarveprobleeme. Eesti ja Padar on tõendanud, et raske majanduslik olukorras on õiged otsused eriti sügava mõjuga. Padar on teretulnud Euroopa Parlamenti sotsiaaldemokraatide fraktsiooni, millest võib pärast juunis toimuvaid valimisi saada parlamendi suurim jõud."

Euroopa Sotsiaaldemokraatliku Partei president, endine Taani peaminister
Poul Nyrup Rasmussen

"Ivari Padar tõi põllumajandusministrina esimese euroraha Sapardi programmi kaudu Eestisse. Olin esimene Eesti põllumees, kes sai sellest programmist reaalselt tulu. Ivari on ennast tõestanud põllumajandus- ja rahandusministrina ja ma usun, et ta suudab meid väärilt esindada ka europarlamentis."

Põlvamaa taluperemees **Erki Oiderma**

"Ivari Padar esindab Eesti poliitikas seda inimitüüpi, kellest pealtnäha ei arvakski riigimeest. Aga tema on juust heas mõttes riigimees. Selline turd, maamehe tüüpi poliitik, üdini eestipärane – ühendas endas rahavardja rehkendusoskuse, ajaloolase sootsiumitaju ja talupidaja tööõnnu. Ivari vapikiri võiks olla "Külma pea ja sooja südamega". On tähenduslik, et nukuna teleseriaali on ta kaasatud just ennekõike karakteri, mitte ametikoha tõttu. Sedasorti mees kõlbab peaaegu kõikjale, saati siis europarlamenti!"

Filmirežissöör, lavastaja, teatrikunstnik ja muusik **Hardi Volmer**

Ivari Padar...

...on Eesti Vabariigi rahandusminister ning Sotsiaaldemokraatliku Erakonna volikogu juhataja;

...juhtis kuus aastat Sotsiaaldemokraatlikku Erakonda ja oli kolm aastat põllumajandusminister ning viis aastat Riigikogu liige;

...on Eesti Olümpiakomitee täitevkomitee liige, Võrumaa Talupidajate Liidu ja Eesti Lihaveisekasvatajate Seltsi liige ning Eesti Ratsaspordiliidu apresident.

Lisainfot Ivari Padari ja sotsiaaldemokraatide kohta leiad:
www.padar.ee | euroopa.sotsdem.ee | www.sotsdem.ee

Vali SDE,
vali nr 109!
28.mail 2009
kell 19.00
Jõelähtme
Rahvamajas
KOHTUMISÕHTU
Riigikogu
majanduskomisjoni
ja EL asjade
komisjoni liikme
JÜRI TAMM`ega
Kõik on oodatud!

1. Ivari Padar
2. Katrin Saks
3. Marianne Mikko
4. Sven Mikser
5. Eiki Nestor
6. Indrek Saar
7. Kadi Pärnits
8. Hannes Rumm
9. Heljo Pikhof
10. Jüri Tamm
11. Randel Länts
12. Mark Soosaar

Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamine

Ranno Mellis
ÜF projekti juht

■ Käesolevast aastast on OÜ Loo Vesi koostöös Jõelähtme Vallavalitsusega alustanud aktiivselt Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi (ÜF) toel Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisüsteemi kaasajastamise projekti elluviimisega, mille eesmärgiks on Loo ja Iru asula ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide vastavusse viimine nõuetele, mis tagaks tarbijate puhta joogiveega varustamise, reovee kogumise ja nõutud tasemel puhastamise ning keskkonnanariskide minimeerimise.

Projekt hõlmab Loo aleviku ja Iru küla tiheasustuspõhkonnda. Loo alevikus kuulub tööde mahtu olemasolevate amortiseerunud vee- ja kanalisatsioonitorustike väljavahetamine, Iru alevikus laiendatakse peamiselt ühiskanalisatsioonivõrku. Ehitustööd hakkavad toimuma üldjuhul avalikult kasutataval maal ja seni ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumise võimalust mittemavatele kinnistutele ehitatakse välja liitumispunktid kuni 1 m kaugusele kinnistu piirist. Paljude seniste klientide kinnistute liitumispunktid rekonstrueeritakse.

Selleks et tarbijatele tagada puhas, kõikidele nõuetele vastav joogivesi, on planeeritud paigaldada Loo aleviku olemasolevatesse Lindströmi, Tööstuse ja Saha teel paiknevatesse veepumplatesse veetötlusseadmed. Mõnedes Loo alevikku varustavates puurkaevudes on norme ületav raua- ja mangaanisaldus. Vee kvaliteedi langust on ajuti põhjustanud ka veetorustike amortiseerumine, mille tõttu on sattunud vette torumaterjalist lähtunud sekundaarset rauda.

Siinjuures peab siiski selgelt välja ütlemata, et päris kõik administratiivselt Loo aleviku ja Iru küla koosseisu kuuluvad kinnistud joogiveevarustuse ja kanalisatsiooni liitumise võimalust käesoleva projekti teostamise käigus ei saa, sest projekti maht ja ulatus on piiratud töödega Tallinna reoveekogumisalasse kuuluv alal. Nimetatud reoveekogumisalal fikseeritud Keskkon-

naministeeriumi poolt. Seega on projekti maht ja piirid selgelt paika pandud ja selle elluviimine ja jälgimine on puhtalt tehniline küsimus. Kontrolli projekti elluviimise üle teostab eelkõige ÜF rakendusüksusena SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, aga ka teised ametiasutused kuni Euroopa Komisjoni audiitoriteni välja. Projekti rahastusotsuses fikseeritud põhimõtteid ja tingimusi enam lihtsalt poliitilise tahtega mõjutada ja muuta ei ole võimalik. Kokkulepitud eesmärkide ja piiride rikkumine võib viia olukorrani, kus võidakse Euroopa Liidu poolt antud abi osaliselt või täies ulatuses tagasi küsida. Projekti mahtu piiritleb ka omafinantseerimiseks vajaliku raha tagamise kohustus.

Kindlasti ei lõpe Jõelähtme valla asulate veemajanduse arendamine antud projektiga. Edasine arendustegevus on ette nähtud volikogu poolt kinnitamisele kuuluva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas fikseeritud põhimõtteid järgides, milles tuleb ette näha ka vajalike tegevuste finantseerimise allikad.

Projekti maksumus

Käesoleva projekti eelarveline kogumaksumus on 59 948 400 krooni (ilma käibemaksuta), millest EL Ühtekuuluvusfond toetab kuni 43 283 642 krooni. Omafinantseerimise peavad tagama OÜ Loo Vesi ning Jõelähtme vald.

Projekti maht

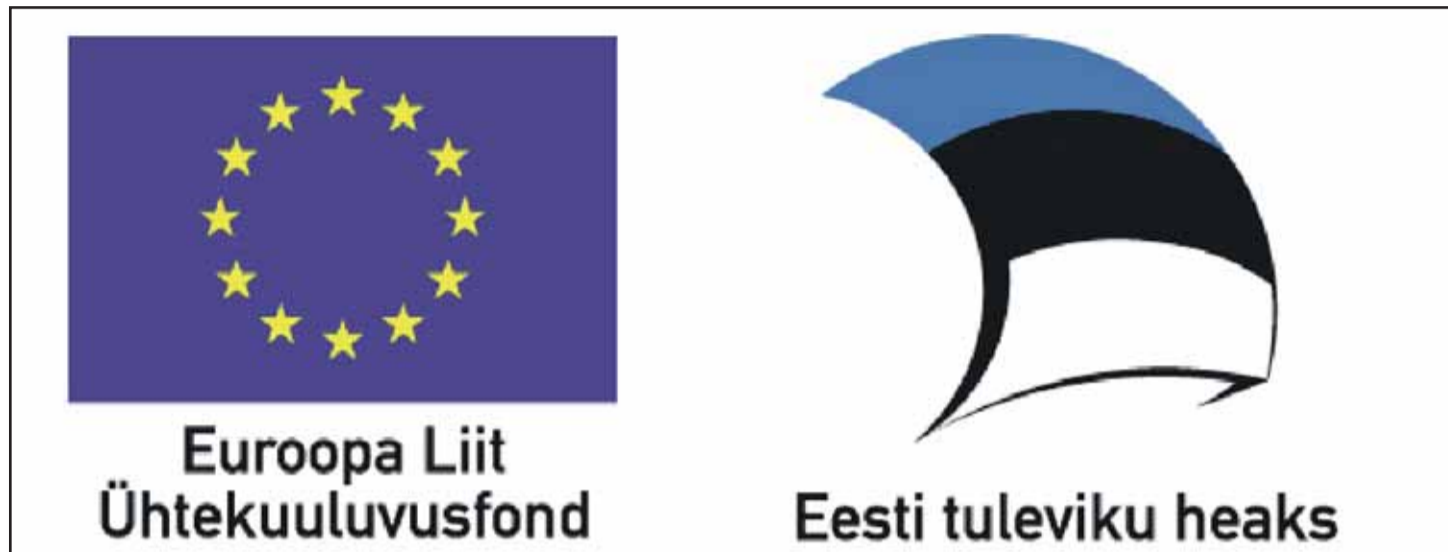
Kokku rekonstrueeritakse ja rajatakse veemajandusprojekti käigus Loo ja Iru asulas üle 10 km nii vee- kui kanalisatsioonitorustikke, paigaldatakse neli reoveepumplat, rekonstrueeritakse viis puurkaev-pumplat ning kolm II astme pumplat koos nendes vajalike veetötlusseadmete paigaldamisega.

Tööde täpsemad mahud selguvad pärast uurimis- ja projekteerimistööde läbiviimist, mida teostab OÜ Akvalius.

Projekti elluviimise üldine ajagraafik

Ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustike ehitus- ja rekonstrueerimistööde periood langeb 2010.–2011. aastas, kui on lõpetatud eelnevatud projekteerimistööd ning läbi viidud vajalikud hanked ehitustöövõtja ja omanikujärelevalve läbiviija leidmiseks.

Selleks et kaasajastatud veetötlusseadmete paigaldamiseks oleks võimalik, on planeeritud 2009. aastal alustada Loo aleviku Lindströmi, Tööstuse ja Saha teel paiknevatesse veepumplatesse veetötlusseadmete paigal-

damisega. Tööd on planeeritud lõpetada 2010. aasta kevadel.

Kogu projekti elluviimine peab olema lõpetatud 2011. aasta detsembriks.

Uurimis-projekteerimistööde läbiviimine, kooskõlastused kinnistuomanikega

Nagu eespool öeldud, viis OÜ Loo Vesi läbi hankemenetluse, mille tulemusel sõlmiti 6. aprillil 2009 leping uurimis-projekteerimistööde läbiviimiseks firmaga OÜ Akvalius (<http://www.akvalius.ee/>), esindaja Rauno Ränkel).

Projekteerija on töödega alustanud ja kindlasti hakkavad paljud Loo ja Iru elanikud nendega lähiajal ka kokku puutama. Esimese tööna toimub projekti alal ehitusgeodeetiline mõõdistamine, mis võib ulatuda ka õue-aiamaadele. Samuti alustatakse projekteerija esindajate poolt ka kinnistute liitumistingimuste kokkulepete sõlmimisega.

Seega toimuvad tegevused, kus projekteerija esindajad peavad suhtlema kinnistute omanikega.

Kokkulepete sõlmimine toimub projekteerija algatusel ning projekteerija esindajad tulevad üldjuhul kohapeale. Kui kinnistu omanikku ei ole kodust võimalik kätte saada, siis jätavad nad teate, üritavad saada kontakti telefoni teel või saadavad kirja. See töö võtab mitu kuud aega ja seega ei ole esialgu kinnistuomanikel vajadust muretseda, et "tuttavate juures on käidud ja minu juures ei ole – ei tea, kas mind on ära unustatud".

Vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele on õigus kinnistu nimel ühisveevärgiga liitumise osas kokkulepete sõlmida kinnistu omanikul või volitatud esindajal. Kinnistu omanikega on projekteerijatel suhtlemisvajadus põhiliselt kahel juhul, millest esimene on seotud kinnistule liitumispunkti rajamisega või rekonstrueerimisega ja teine kinnistut läbiva magist-

raaltoru ehitamise kokkulepete sõlmimisega.

1. Nende kinnistuomanikega, kellel seni puudub ühisveevärgi vee- ja/või kanalisatsioonihenduse võimalus ja projektiga on selle loomine ette nähtud, määratakse projekteerimise käigus kindlaks ehitatava majaühenduse asukoht. Majaühendus sisaldab veetoru maakraaniga varustatud otsa, kust kinnistu omanik ehitab omal kulul edasi maja ühendustoru ja kanalisatsiooni kontrollkaevu, kuhu kinnistu omanik saab juhtida tema poolt välja ehitatava kinnistu kanalisatsioonitorustiku kaudu oma reovee. Vastavalt ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadusele peab liitumispunkt asuma avalikul maal, seega väljaspool erakinnistu piire, soovitatavalt kuni 1 m kaugusel piirist (kui seda võimaldab kohalik olukord – ei ole puid, hekke, tarasid jne). Täpse asukoha määravad projekteerijad kinnistu omaniku soov võimalikult palju arvesse võttes. Selleks pöördub projekteerija esindaja liituvate kinnistute omanike poole, et kokku leppida ja vormistada kirjalikult ehitatava liitumispunkti asukoht. Kinnistu omanikul on eelnevalt soovitatav üles otsida oma kinnistu katastriplaan ja kinnistu piiripunktid märgid looduses. Vaja on ka selgeks teha, millisest kohast on kõige sobilikum kinnistutorustikud majast välja tuua. Oluline on seejuures kanalisatsioonitorustiku sobiv kulgemine, mis sõltub majas olevast või tulevikuks väljaehitatava WC asukohast. Veetorustikuga on asukohalik lihtsam ja see võib olla kanalisatsioonitoru kõrval. Üldjuhul projekteeritakse vee ja kanalisatsiooni liitumispunktid kõrvuti, kuid siin võib olla ka erandeid.

2. Nende kinnistutega, mida hakkab läbima tänavatorustik ehk magistraaltorustik (üldisemas mõistes ühisveevärgi ja/või -kanalisatsioon), tuleb projekteerijal ja omanikul selle paigaldamise ja asukohavajaliku kohta kokkulepete sõlmida,

mis hiljem tuleb vormistada OÜ Loo Vesi ja kinnistuomaniku vahel notariaalse kasutusõiguse lepinguga. Neid kinnistuid on aga vähe, sest uus magistraaltorustik projekteeritakse eelistatult avalikule maale. Siiski tuleb mõnes kohas magistraale paigaldada ilmselt ka eramaale. Rekonstrueeritavate magistraaltorude liitumispunktid rekonstrueeritakse nii, et klient ei pea oma torustikku üldjuhul ümber ehitama. Siin võib ette tulla erandeid, eriti kohtades, kus rekonstrueerimise käigus ehitatakse seni eramaal asuva või maja läbiva toru asemele uus torustik avalikule maale.

Ärge kartke küsida

OÜ Loo Vesi püüab teha omalt poolt kõik, et projekti piirkonna inimesed oleksid asjast teadlikud. Samas ei oska me ilmselt siiski kõigile vajalikku informatsiooni avalike kanalite kaudu elanikele kätte toimetada. Kui kellelgi on küsimusi, siis ärge kartke küsida.

Me püüame omalt poolt vastata või anda soovitud, kelle käest saab kõige täpsema vastuse. Informatsiooni saab küsida projekteerija esindajalt, kes kinnistu liitumistingimusi kooskõlastama tuleb.

Igasugust infot projekti kohta (tänavate kohta, kuhu torustikke hakatakse ehitama või rekonstrueerima) ja muud asjakohast infot saab küsida OÜ Loo Vesi töötajatelt, soovitatavalt kontorist aadressiga Saha tee 9 F, Loo alevik, telefonidel 608 0705 ja 6080437, e-postiga loovesi@loovesi.ee või ÜF projekti juhilt Ranno Melliselt telefonil 6311238 või e-postiga ranno@ekoekspt.ee.

Projekti edenemise kohta edastatakse informatsiooni ka OÜ Loo Vesi kodulehel aadressiga <http://www.loovesi.ee/>.

OÜ Loo Vesi vabandab ette kõikide võimalike ebamugavuste pärast ja palub Loo ja Iru elanikelt mõistmist ning koostöövalmidust.

Loodusega tuleb arvestada tuleviku majanduses, sest ta on jätkusuutliku elukeskkonna loomulikuks osaks. Kaupade ja teenuste hinnad peegeldavad nende mõju loodusele.

Erekond Eestimaa Rohelised teab, et tuleviku arveld saab mõnda aega elada, kuid arve ei jää erinevate kriiside riiki meile elatamata. Hooldime loodusest, siis hoolib ka loodus jätkuvalt meist.

Sõnnikulaotus on seadusega lubatud 1. aprillist kuni 31. oktoobrini.

Siret Sõmer
AS Tallegg keskkonnajuht
Tel 50 83 706

■ Kevadine laotuspe-riood on lõppenud.

AS-is Tallegg tekib tootmisel broilerikasvatusest tahesõnnik ja munakanade pidamisest poolvedel sõnnik. Kogu tekkiv sõnnik kasutatakse põldude väetamiseks lähemates ja kaugemates piirkondades. Sõnnikulaotamisel ei saa ettevõtte teha mingit isetegevust. Lisaks veeseadusele ja valitsuse määrusele nr 288 reguleerivad sõnnikulaotamise seadust ka

suurfarmidele ja -tootmistele väljastatavad keskkonnap-kompleksload. AS-il Tallegg on nõuetekohaseks tegevuseks välja antud neli keskkonnap-kompleksluba. Kompleksloa nõuete täitmist ja keskkonnaalaste meetmete rakendamist vaadatakse igal aastal üle nii Keskkonnaametis kui ka Keskkonnainspektsiooni poolt. Kui sõnnikut laotatakse vastavalt kehtivatele nõuetele, siis ei ole sõnnikuhaisu tekkimise puhul tegu kesk-konda saastava tegevusega.

Enne poolvedela sõnniku laotusperioodi algust sõlmitakse koostöölepingud maa-valdajatega, kes lisaks sellele

annavad oma põldude nimekirjad ja kaardid, kuhu soovitakse vedelsõnnikut laotada. Talleggi keskkonnajuht koostab saadud materjali põhjal laotusplaani, mis kooskõlastatakse nii lepingupartneri kui ka Keskkonnaametiga. Viimane kinnitab täpse graafiku koos kaardimaterjaliga, kus kirjas põllud numbriliselt, laotusnormid ning palju ja kuhu laotada. Et antud nõudeid täita ja kogu tegevust kontrollida, peab Talleggi jäätmeosakonna juhataja dokumentatsiooni, kus on kellaajaliselt ja kuupäevaliselt kirjas põllu number ning sinna veetud kogus. Pä-

rast laotust antakse põllumehele laotuskoguste kohta akt. Talleggi suurimad koostööpartneerid Jõelähtme vallas on AS Aatma ja AS Serdna & Ko.

Keskkonnap-kompleksloas soovitatatakse vältida sõnnikulaotust nädalavahetustel. Samas ei ole mõeldav, et sõnnikulaotamine toimiks ainult tööpäeviti, sest töö sõltub paljuski ilmadest ning sellest, et põllumehed saaks kiiresti künnid ja külvid tehtud.

Loomulikult püütakse vältida laotust nädalavahetustel, pühade ja suurürituste aegu.

Orgaanilise väetis on põllumeeste seas nõutud kaup. Ku-

na mineraalväetise hinnad teraviljahindadega võrreldes eriti langenud pole (1.40–1.50 krooni kg vilja eest ning ka sügiseks ei prognoosita kõrgemat hinda), siis seda enam tellitakse sõnnikut kui kõige odavamat väetist. Kõige nõutavam on tahesõnnik, mida Talleggi viivad lepingupartnerid oma põldudele nii Rakvere kui Pärnu kanti ja loomulikult siia Harjumaale. Poolvedel sõnnik viiakse aga võimalikult lähedale (kuni 20 km) lepingupartnerite põldudele, et tagada võimalikult kiire laotus ja tegutseda võimalikult ratsionaalselt. Aasta-aastalt on talunike

huvi ja suhtumine vedel- ja tahesõnnikusse kui odavasse ja suhteliselt efektiivsesse väetis- kasvanud. Sõnnikulaotamise puhul on tegu põldude väetamisega, mida on tehtud juba aastasadu.

Uuendustena püüab Tallegg sel aastal laotuse jaotada kevadisele ja sügisele lühemale perioodile, et vältida laotamist suvel ja vähendada laotusega kaasneva ebameeldiva lõhna levimist ümbruskonnas. Selleaastane kevadine laotusperiood on lõppenud. Uuesti alustatakse laotusega juuli lõpus, siis juba vastavalt põllumeeste plaanidele.

Tasuline reklaam

Marek Strandberg,
Erakond Eestimaa Rohelised

ROHELINE TÖÖSTUSREVOLUTSIOON JA UUED TÖÖKOHAD

Inimkonna energiakasutus kasvab kiiremini kui inimkond. Läänes kulub elaniku kohta kordades rohkem energiat kui arenevas maailmas. "Areng" ei kajasta sel juhul arusaadavalt mitte niivõrd arukust kui just energeetilist rasvumist ja paisumist. USA-s tarbitakse elaniku kohta 200 korda ja Euroopas ligi 100 korda rohkem kütuseid kui see on võimalik keskmisel Somaalia elanikul. Pole põhjust imestada, miks piraatlus on siiani korraliku riigikorraldusest ja sisemises kaoses Somaalia jaoks levinumaid tegevusalasid.

Liigsuur energiakasutus

Kõik pürivad Lääne poolt ette antud energialatti ületama. Miks? Loomulikult seetõttu, et energiakulutust seostatakse mugavuse ja heaoluga. Täna saavutatakse Lääne ühiskondade heaolu kordades kõrgema energiakulutusega kui näiteks Aasia ja Aafrika riikides. Juhul kui arenevate riikide pürgimuseks jääbki samasuguse energiakultuse taseme saavutamine, nagu see on täna tavaks Euroopas või Ameerika Ühendriikides, on see tee üleilmse ökoloogilise kriisini.

Kuidas siis toimida? Euroopa Liit on seadnud eesmärgi aastaks 2020 vähendada energiakulutusi vähemalt 20%, võtta kasutusele taastuvaid kütuseid vähemalt 20% võrra ja vähendada kasvuhoonegaaside emissioone vähemalt 20% võrra. Õnneks on võetud eesmärkide saavutamiseks olemas tehnoloogilised lahendused, vaja on vaid poliitilist tahet:

- Me teame, kuidas ehitada väikese energiakuluga hooned ning me oskame neid teadmisi kasutada nii uute hoonete rajamisel kui olemasolevate energiat raiskavate majade renoveerimisel.
- Me teame, et ühistranspordi kasutamine, kergliiklusvahendid ja arukas ruumiplaneerimine vähendaks energiakulu mobiilsusele; me saame tahtmise korral vastavalt ümber korraldada nii sõidukite tootmist kui kasutamist.
- Me teame, kuidas mistahes suurusega asumi reovett puhastada kordades väiksema energiakuluga, kui seda tehakse meie reoveepuhastites täna.

- Me teame, et on võimalik teha igapäises kasutuses olevaid asju, mis on kestvad ja remonditavad, mitte ühekordsed ja pidevat väljavahetamist vajavad.

Roheline tööstusrevolutsioon

Rohelise tööstusrevolutsiooni sisuks ongi väiksema energiakuluga asjade ning teenuste loomine, mis omakorda kulutaksid võimalikult vähe ressursse ja energiat. Rohelise tööstusrevolutsiooni peamiseks sotsiaalseks rolliks on näidata eeskujut. Näidata, et elatustaset on võimalik tõsta, vähendada samas energiakulutusi. Sellega mõjutaksime ka arenevaid ühiskondi tegema energiakasutuses pööret säästlikkuse suunas. Kiiresti arenevast Hiinast on saanud tänaseks suurim kasvuhoonegaaside emiteerija maailmas ning meie positiivne eeskuju ja tehnoloogiline abi on üliolulised. Säästlike tehnoloogiate laiem levik tõstaks ka arenevate riikide elatustaset. Arenguabi on tähtis, kuid sellest üksi ei piisa.

Kõrgem elatustase on olnud alati seotud ka sündivuse vähenemisega. Kiiresti kasvav sündivus on tänaste tehnoloogiate ja energiatarbimise juures maailmas üha suuremaks probleemiks. Seda loomulikult ökosüsteemi kaudu, sest arvukas inimkond koos oma koduloomadega kaalub samapalju, kui ülejäänud soojaverelised kokku ning inimkonna energia- ja ressursivajadused muudavad nii kliimat kui meie elukeskkonda meile endile samm-sammult aina kahjulikumaks.

Krediidil baseeruva tarbimismajanduse muutumine vajaduspõhiseks majanduseks teeb inimesi õnnelikumaks kui annab neile mitmekesisemaid eneseteostuse võimalusi. See pole tee tagasi koopasse, nagu sageli rohelisest maailmamuutusest ekslikult arvatakse. Täna Euroopa Liidus on muutusega rohelisema majanduse suunas võimalik luua miljoneid uusi töökohti ja taaskäivitada kiratsev majandus. Selleks tuleb aga nii Eestile, Euroopale kui maailmale valida roheline tee.

Tänane majanduskriis on loonud võimaluse hakata üles ehitama uut, rohelist ja toimivat majandust. Rohelised on Euroopa jaoks sõnastanud põhjaliku programmi, mille rakendamine tõmbaks käima majanduse ja aitaks vältida sarnaseid kriise. Meie rõõmuks on uuest, rohelisest majandusest hakanud rääkima ka Euroopa Komisjoni president, USA president ja ÜRO peasekretär.

Julge unistada, vali Euroopale roheline tee! See on võimalik. Vali Rohelised Euroopa Parlamenti!

EESTIMAA
ROHELISED

Jõelähtme Lavagrupp tunnistati tänavu riigi parimaks külateatriks!

Maie Ramjalg

Kui ma 1999. aasta sügisel vallavanema ässitamisel näiteringi alustamise raskeid mõtteid mölgutasin, ei osanud küll loota, et sellest saab midagi rohkemat kui üks ring rahvamajas, üks seltsielu edendamise järjekordseid vorme.

Et sellest võiks kujuneda teatritööst huvitatute kindel ühendus, elustiil, vajadus, sõpruskond – sellest ei osanud siis undki näha.

Jõelähtme Lavagrupp on 10-aastane. Siit, Jõelähtme Rahvamaja lavalaudadelt on läbi käinud nii mõnedki: kes niisama proovimas, kes poosetamas, kes teinud vaid ühe rolli mõnes lavastuses.

Täna räägime aga neist, kes on tulnud ja jäänud; neist, kellest on kujunenud Jõelähtme Lavagrupi põhituumik; neist, kes on alati olemas, kui lava kutsutakse; kel on tõelist lavavaimustust hinges, kellele saab kindel olla, et alustatu ka lõpule viiakse.

Urmas Kingsepp, Taimi Saarma, Merike Kahu ja Tiit Tammesson olid esimesed pääsukesed, kes 1999. a sügisel Aleksander Eelmaa käe all etütide tegid. Oige pea lisandusid meie tuumikuisse Ülo Lomp, Eigi Tali, Kaupo Parve, Enn Kirsman.

Kuna olin tollal suhteliselt tundmatu kuhu siin vallas ja hulk aega polnud ka teatrit teinud, siis kartsin, et olen roostes. Tuntud nime taha oli julge pageda ja nii tegime Eelmaa Sassiga esimese lavastuse koos. See oli E. Bergmanni "Hüpe abiellu". Mänguga liitus Kalle Kiil, kes oli väga hea lavaline natuur. Kui ma mõni nädal tagasi vaatasin seda 10 aasta tagust videot, siis oli see nostalgiliselt armas, kuid muigama ajav. Armas, püüdlik, naivistlik külanäitering.

Agaga tol esietenduse päeval oli kõik nagu hirmsas une-

näos. Paanikas olime lava taga köögis kõik. Ja kui siis Liivi torakas oma pea köögi uksest sisse ja küsis mu käest, kas mul veel kuskil toole on, siis mõtlesin, et ta teeb halba nalja. Aga jutt oli õige – rahvamaja saal oli puupüsti rahvast täis. See hetk oli võimas, mis sest, et laval olid algajad näitlejad ja ebalev, ennast teatritööks kokku korjav näitejuht.

Tugevad näitlejad

Nüüd on Tiit Tammessonist kujunenud pea iga lavastuse kandvamaid näitlejaid, Taimi Saarma vaoshoitud ametlik hoiak laguneb laval karakterosadesse, Merike Kahu võib laval teha mida iganes talle omase elegantsiga ja Urmas Kingsepp, kes ise soovis rohkem lavatehnikaga tegeleda, mängib suureks iga kõrvalosa.

Kalle Kiil tegi meiega kaasa veel R. Saluri vabaõhuetenduses "Tulek", mille esietendus oli 30. sept 2000 ja milles osalesid suure menuga ka tolleaegsed Kostivere koolipoisid Madis Mahlapuu ja Vahur Vaht. Torelasti mängisite, aitäh teile!

Jüri Paet kirjutas meile "Tootsi rahapaja" 2001. a. Sellega läksime küll alt. Ei olnud meie žanr. Komöödia? Estraad? Igatahes siis

puudusid meil vastavad kogemused ja proovis oli lõbusam kui etendusena laval väljapaistis. Truppi tulid Andres Kask ja Andrus Satsi. Andres Kask tõi mulle P. Shafferi "Musta komöödia". Saatsin selle alguses kuu peale, aga siis ässitas sees jälle üks kuradike tegema ja nii tulime suurusehullustuses esietenduseni välja 2002. aastal. Tervikuna ei suutnud ma seda vana menutükki välja vedada, kuid suured plussid kaasnesid siiski: meie truppi tuli Eigi Tali, praegune Jõelähtme lavadiiva, ja Andres Kask mängis edukalt oma Haroldi rolli, mis märgiti ära ka Harjumaa teatriteatril. Mängu tuli ka Ülo Lomp, kes on samuti meie põhitegi-

ja ning mõnus kaaslane. Taimi tegi läbimurde karakterosade maailma ja Tiit, kes higi tilkudes vedas seda tempokat lugu, mööbel pidevalt seljas, pani aluse oma menurollide jadale.

2002. a sügisel korjas mu tädipoeg Tartu arhiivist üles meie onu, Arnold Tamme näidendid. Nendest kõige mängitavam tundus "Tuulispää", mida 1937. a oli mängitud ka Valga pöördlavaga teatris.

Alguses oma naivistliku sisuga nõutust tekitanud ja näitlejates kahtlusi põhjustanud näidend leidis töö lõppedes kindla koha meie südameis ja võitis ka publiku poolehoiu. Lavastuses mängisid kaasa ka rahvamaja töötaja Kaie Pall ning Tiidu poeg Rain. Truppi tuli Kaupo Parve, fantastiline näitleja ning meeskonnaliige.

Tulid ka esimesed tunnustused 2003. a külateatrite festivalilt: Eigi Tali – parim naispeaosaline, lavastus tervikuna kiideti heaks,

Harjumaa täiskasvanute harrastusteatrite festivalilt tuli I laureaadi tiitel: Tiit Tammesson – parim meespeaosaline,

Taimi Saarma mängis psühhoopaadist õelat mutti nii, et pani publiku vihast higistama.

Ülo Lomp – näitleja preemia jõulise isa rolli eest.

Järgnes J. Solovici "Kerjuse kelmused". Siin tu-

li mängu Enn Kirsman ja tegi hoobilt kaks värvikat episoodilist osa. Kaasa tegi ka Tiina Vösa.

Külateatrite festivalil saime kolme parima lavastuse hulka,

Tiit Tammesson – parima meespeaosalise tiitli,

Ülo Lomp – parim koomiline roll.

Esmakordselt valiti meid harrastusteatrite riigifestivalile. Seal sai Ülo Lomp episoodi preemia ja Tiit Eerma, kes asendas Urmas kerjuse rollis, mängis end eripreemiale.

2005. aasta, Mrožeki "Sereenaad". See oli Kaupo Parve tähelend. Rebase rollis vastupandamatu, nii et Harjumaa

ja külateatrite festivalidelt tulid parima meespeosalise tiitli. Külateatrite festivalilt tuli ka parima lavastuse tiitel. Kena kiidulaulu vahendas ajakirjanduses teatrikritik Enn Siimer.

Urmas Lennuki "Kadunud kindapood" 2006. aastal.

Vaieldamatult nii minu kui kogu trupi lemmik. Tiidu ja Eigi superkoosmäng. Kaupo tundeküllane konstaabel, kelle monoloog ei jätnud külmaks ühtegi žüriid ega publikut, vapustav Tauri Tammesson (Tiidu vanim poeg) tumma, kuid rasket ja väljendusrikast Hälli tegelaskuju luues. Taimi Saarma mängis psühhoopaadist õelat mutti nii, et pani publiku vihast higistama. Enn Kirsman mängis väga veenvalt heatahtlikku perekonnasõpra ...

Külateatrite festivalil andis Andrus Vaarik meie lavastusele kõrge hinnangu.

Saime parima lavastuse tiitli, Eigi Tali – parim naispeaosaline, Tiit Tammesson – näitleja preemia.

Riigifestivalil olid nominentide seas Tiit Tammesson, Kaupo Parve, Taimi Saarma. Teatrikritik Jaanis Valk kirjutas hiljem: "Lennuk on hakama saanud ülimalt hea näidendi kirjutamisega. Minu arust selle festivali kõige kur-

vem lugu üldse. Ja ei häbene tunnustada, et pole juba väga ammu olnud minu puhul seda, et teatris tuleks pisar silma – sest see, mis teevad näitlejad, on nii valus (lausa füüsiliselt), et ilma selle veetilgata ei saa... Väga meisterlikud näitlejatööd – ülimalt raske on laval mängida lapselikkust ja sellega mitte üle panna. Nemat ei pannud. Tublid. Hea lavalahendus – minimalistlik ja mitte rohkem kui vaja ja mitte vähem kui tarvis." Hindeks viis pluss.

2007. aasta, "Ohvrit mängides", autorid vennad Presnja-kovid.

Oli lustakas tükk lugeda ja proove teha. Üleriigiline festival tunnustas Tiit Tammessonit festivali parima meespeosalise tiitliga Kaptenite rolli eest. Enn Kirsman mängis selles lavastuses kolme erinevat retsi. Väga edukalt, imetlusväärse energia ja loovusega. Merike Kahul oli samuti mitu rolli mängida. Eriti meeldis mulle tema Jaapanlanna osa, kus ta sai demonstreerida oma ilusat lauluhäält. Trupis mängis kaasa Priit Põldma, kes tegi väga sümpaatse tahumatu seersandi rolli.

2008. aastal tuli meil välja kaks lavastust. 16. veebruaril Aino Kallase "Patseba Saaremaal", millega tähistasin oma

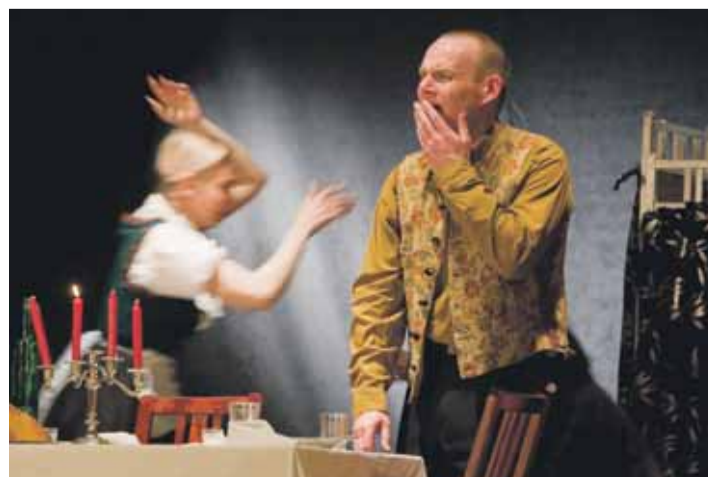
juubelit vana Kai rollis ja sain oma näitlejaedust välja elada. Harjumaa teatriteatril tõi see lavastus ära I laureaadi tiitli. Maie Ramjalg – parim naispeaosaline, Tiit Tammesson – parim meeskõrvalosa.

Sama aasta suvel saime maha Max Frischi näidendiga "Härra Biedermann ja tulesüütajad". Hiljuti tulime Saaremaalt IX külateatrite festivalilt, kus "Härra Biedermann ja tulesüütajad" sai 22 lavastuse seast GRAND PRIX! See oli trupile suureks auks ja tunnustuseks. Viimase trupina pääsesime festivalile sisse, viimastena mängisime oma lugu ja eredalt jäime žüriile silma. Tuli välja, et neil on meie trupiga veelgi huvitavamad plaanid, kuid sellest edaspidi. Katrin Tammesson on meie Lavagrupi hea ja võimekas haldjas, kes muudab võimatu võimalikuks ja oma rahuliku natuuriga paneb paika nii mõnegi puuduva lüli. Katrinist lugege valla lehe märtsikuu numbrist täpsemalt.

Kümme aastat on märkimisväärselt pikk aeg. Selle aja võib eri individidest moodustuda perekond. Perekonnas on lubatud lahkkelid, arusaamatused ja erimeelsused. Nii ka meil. Tähtis on vaid see, et ei unustataks respekti üksteise suhtes, lavaetikat ja eneseväärikust.

Trupis on kõik võrdsed! Meil ei ole väljalituid! Meil ei ole ülempi! Meil ei ole staare! Meie Lavagrupis on teatrist lugupidavad inimesed, kes kõik näpistavad oma aega pere arvelt, kes sõidavad maha bensiiniliitrit oma raha eest. Nad hoiavad oma iseloomu pahupoolt kramplikult luku taga, et teha habrast ja võimsat teatrikunsti harrastusteatris Jõelähtmes.

Ma olen oma trupi üle uhke ja südamest tänulik paljude ülevate hetkede eest laval.

Nõidus ja maagia versus headus maailma!

Kadi Truuleht
Lapsevanem

■ **Huvitavad ettevalmistused 30. aprilli õhtupoolikuks algasid juba nädala jagu varem. Üheskoos tütre-ga sai kapist välja võetud kõik need riideesemed, mis vähegi kannatasid ribadeks tõmata.**

Lennutasime kahekesi hihlistel õhtutundidel fantaasiat, mille tulemusena sündis efektne volbrikostüüm. Nõiakübar, kõverad, kondised ja rohelised sõrmed, kongus nina ning mööda räbalalt efektselt nõiakleiti üles roniv ämblik – iga detail lisas oma annuse inspiratsiooni ning ootus-ärevust saabuvaks Kostivere noorteka volbriõhtuks!

Ärevus hinges Kostivere noorteka poole!

Ja teps mitte vaid Kostivere noored ei olnud saabuvast ürituses ärevuses. Ka mina lapsevanemana otsustasin planeeritud nõiapeost osa saada. Oma töödandjale mõistva suhtumise eest tänulik olles kiirustasin Tallinnast Kostiverre u 1,5 h varem kui ametlik tööpäeva lõpp seda ette näeb. Ko-

hale jõudes tõdesin juba esimestel minutitel, et tehtud valik oli igati ainuõige. Õhtupoolik töötas pakkuda paraja annuse vallutat maagiat ning lahedat koosviibimist üheskoos oma lapse ning tema sõpradega.

NOP – Nõidus On Popp!

Seltskonnas vabatahtliku fotograafia ringi liikudes sain üsna hea ülevaate sellest kirevast nõidade kokkutule-

kust. Käesoleva aasta trend moerõivastuses nõianeidude seas tundus olevat tupeeritud juuksed, mustad silmalaud ning must-valge-hall värvivalik ja kihilisu riietuses. Nõidade meespoolde kandis valdavalt musta prügikotti meenutavaid, ent just oma lihtsuses mõjuvaid kostüüme. Sitsid-satsid jm aksessuaarid järgu nõianeidudele! Pikk, musta värvi lihtne kostüüm ning põskedel hirmuäratav nõiasümboolika (ristid, ämblikud, ussid, kärnkonnad jmt) oli efektne valik, mis tegi meespooldele vaid au.

Viimane lihv kostüümidele, küürus kehahoiak kätte õpitud ning nõiahääle harjutused huulil, suunduti üheskoos volbripeo laagriplatsile.

Nõiaelu, nõiaelu...

Nõiapeo võõrustajaks oli sel korral Väike Nõid isiklikult (Kostivere Noortekeskuse juhataja Kadri). Nõiaaks moon-dununa pakkus ta kohale lennanud nõidadele peo algatuseks kõige limasemaid rohe-

konni, mida maamuna pealt leida võib. Nõiad krigistasid oma teravaid kollaseid hambaid, neelasid konni ning jumaldasid seljale tekkivaid õudusvärinaid...

Seejärel asuti volbriõhtu kõige vingemat nõiatuld nõiduma. Ümisesdes kummalist nõialoitsu ning liikudes ühtlaselt küürus selgadega ümber nõiatuleplatsi, võluti välja volbrituli. Lõõmavate leekide taustal tuli juttu volbriõõ traditsioonilisest tähendusest ja uskumustest. Samuti tehti tutvust koheletulnud nõidadega, anti üheskoos nõiavanne ning mängiti kentsakaid nõiamänge.

Nõiaelu headuse maagia

Kui muinasjuttudes võib kindel olla, et haldjad on tavaliselt head ja nõiad on kurjad, siis sel peol oli kõik hoopis teistmoodi. Lapsevanemana kogu nõiapidu pealt nähes sain osa ja aimu headusest, mida pakub üks tore ja vahva ettevõtmine Kostivere Noortekeskuses. Kogu mainitud volb-

riõhtu meeleolu (kostüümide ettevalmistus, lõkke süütamine, vahvad nõiamängud, lõkkeplatsil kõige söödava susutamise jne) oli loodud meie enda aleviku laste ja noorte poolt. Tore oli tõdeda, et kurjusest ja õelusest nn nõiapeo kontekstis polnud selle peo raames juttugi! Aga ikkagi tahaks ju rääkida mingist müstilisest jõust ja väest või nõiakunstist...? Ei oskagi seda tagantjärele kuidagi muud moodi seletada, kui lausega "Nõiduse maagia versus headus maailma!"

Nimelt – samal ajal kui nautiti nõiapeo fantaasiarikast programmi, peatus ühel hetkel nõiaplatsi kõrval rohekat värvi auto... Hallipäine, soolidsesse ülikonda riietatud härrasmees astus ligi ning tervitas meie vallatuid nõianoorukeid ja lapsi kahe suure kotitäie maiustustega! Kadestatud, kes seda ehedat laste rõõmu pealt ei näinud – jäätist, limonaadi ja kommi meeletutes kogustes! Olgu märgitud, et külalise tulek ei olnud planeeritud osa programmis ning lisas seda enam üllatusmomenti. Tegu oli kunagise Kostivere aleviku elanikuga, kes oli taas kord siinmail liikumas. Nähes toredaid nõialapsi vallutat volbripeo pidamas ning tundes südamesoojust kunagise kodukoha vastu, lisas tema üllatav külaskäik volbripeole headuse pitseri.

Lapsevanemana tänavust Kostivere Noortekeskuse nõiapidu külastades tundsin siirast heameelt võimaluse eest saada osa oma lapse ja tema sõprade ühisest vahvast tegevusest. Oma maagilisel moel suudeti õhtupoolikust kujundada toredalt lapsemeelne, fantaasiarikas üritus, mis kogus pealtvaatajaid, kaasaalajaid ja innustajaid. Muide, seekordsel koosviibimisel otsustasid nõiad, et tuleval aastal nõiutakse kohale tervelt 600 korda rohkem külalisi!

Liigutav kevadnäitus

Kai Mürsepp

■ **Näitus Loo kultuurikeskuse koridorigaleriis paisus sedakorda õige suureks ja eriti põnevaks.**

Esialgse mõtte kohaselt plaanis B-galerii pinnad anda maikuuks esimese klasside kasutada, et siis lapsed oma õpetajate Inge ja Katrini käe all tehtud töid eksponeerida saaksid. Vanaemadele tervituskontserti planeerides aga tärkas uus idee – otsida ja panna lisaks välja ka tolaaegseid mänguasju.

Et pisikesest mõttevast nii suur väljanäitus saab, ei osanud ükski asjaosaline ette näha. Hilda Männiku üleskutse peale töid nii lapsed kui senioriprouad oma kodudest nii palju põnevaid ja ammu unustatud lelusid, et need vaevu näituseruumi ära mahtusid. Üks möödanikku oli see-ga paotatud ja see, mis seal näha oli, puudutas iga näitusekülalist. Puudutas nii, et mitmed neist järgmisel päeval tagasi tulid, näpus omaenese nukku või nukuvanker, auto või mängu-traktor. Mida siin näitused kõike näha ei olnud! Lauamängud ja osavusmängud, kaisukarud ja kallijänesed, Barbied ja beebinukud, karvased ja karvade-ta mänguloomad, laulikud, salmikud ja margialbumid, nukumööbel ja jalgrattad... Oli unikaalseid lasteraamatuid, mis antud välja 30.–40. aastatel, oli lelusid, mis soetatud esimesel Eesti ajal ja sõjajärgsel raskel perioodil. Mitmete mänguasjade eaks võis arvutada 40–50–60 aastat!

Näitust külastas kolme nädala jooksul sadu inimesi. Lapsed said siin mängida, täiskasvanud mõnusaalt meenutada. Lasteai-lapsed Neemest ja Loot veetsid siin koos õpetajaga toredalt oma mänguaega, koolilapsed käisid sõpradele näitamas, mida nad töid ja millega mängisid, kui veel väikesed olid.

Aitäh, head sõbrad, väikesed ja suured, noored ja vanad!

Aitäh kõigile, kes viitsid, vaevusid ja tahtsid oma ammused lelud üles otsida, tolmust puhtaks rapvida ja enda ning teiste rõõmuks vaatamiseks välja panna.

Uskuge mind, nemadki tänavad teid! Selle eest, et kinkisite neile otsekui teise tulemise. Selle eest, et mõnda aega ei olnud nad enam tarbetud vanad asjad, vaid armsad mänguasjad.

Ühe päevaga läbi Euroopa

Kadri Kaasik, Teele Hallmägi,
Hanna Kivila, Julia Katskova

■ **9. mail tähistati Eestis Euroopa päeva. Tallinnas toimus terve rida üritusi, mida sidus ühine nimetus "Ühe päevaga läbi Euroopa".**

Ka Loo Keskkooli õpilased otsustasid osaleda selles põnevas orienteerumismängus.

Mängu eesmärgiks oli läbi-da võimalikult palju erinevate Euroopa Liidu liikmesrii-

kide saatkondi, koguda vastavast saatkonnast Euroopa passi templeid, loomulikult hankida teavet nende maa-de kohta, tutvuda vastava riigi traditsiooniliste söökide ja jookidega. Näiteks Saksa Liitvabariigi saatkonnas saime maitsta soolaseid kringleid (Brezeln), Rootsi saatkonnas sõime mustikasuppi, Leedu saatkond pakkus maitstvat šokolaadi, Austria saatkonnas kingiti igaühele Mozarti kuulike. Euroopa Majas võtsime osa Euroopa-teemalisest viktoriinist ning – edukalt. Portugali saatkonnas oli võimalik filme vaadata, Prantsuse

kultuurikeskuses viktoriinis osaleda jne.

Igale maitsele ja igale vanusele oli saatkondadel midagi huvitavat pakkuda.

Meid ei heidutanud laupäevane tujukas tuuline ja vihmane ilm, tore oli, et meiega olid kaasas saksa keele õpetajad Michael Kirschinger ja Helgi Org.

Osavõtjate vahel loositakse välja kolm reisi Euroopa riikidesse.

Järgmisel aastal osaleme kindlasti, sest ainult ühel päeval aastas on võimalik läbi-kõndida 17 Euroopa Liidu riiki.

Põllumajandusminister Helir-Valdor Seeder

Merike Metstak

■ Esmakordselt meie valda väisanud minister Helir-Valdor Seeder kinnitas, et on väga huvitatud tutvumisest pealinna lähistel asuva omavalitsuse ettevõtluses ja külades toimuvaga. "Jõelähtme vald on tuntud ka muinsuskaitsete objektide poolest, millel on määramatu väärtus Eesti kultuurialajaloos.

Mind huvitab, kuidas see kombinatsioon – ettevõtluse arendamine, kultuuriobjektide säilitamine ja maaelu viljelemine – siin toimib," ütles minister. Kõigepealt pidas minister Kostivere Põhikooli õpilastele tunni.

"Põllumajanduses on kaasajal palju teaduspõhist lähenemist, nüüdisaegsetes lüpsilautades tuleb 1000 lehma hooldamisega suurepäraselt robot. Samas on 200 miljonit inimest maailmas näljas. Kas kunagi võib nälg meid tabada, selliste uuringutega tegelevad ÜRO ja paljud teised organisatsioonid. Maailmas on näljahäda, sest inimeste arv kasvab kiiremini kui toiduainetete tootmine, mistõttu põllumajanduslik tootmine peab muutuma efektiivsemaks. Euroopas kasutatakse palju väetisi ja taimekaitsevahendeid, mis pole kooskõlas keskkonnasäästlikkuse põhimõttega. Toidu tootmiseks on vajalikud mageveevarud. Peaaegu pool maailma toidust kasvatatakse niisutatavatel aladel. Mageveevarud on järsult vähenenud. Meil on looduslik vesi omast käest, oleme soodsa põllumajandustootmise piirkonnas. Kui päikselis-

tes piirkondades on vähe niiskust, siis paremat piirkonda heintaimede kasvuks kui Eestis annab otsida. Heintaimede väärindamine loomakasvatussaadustesse on meil väga perspektiivne.

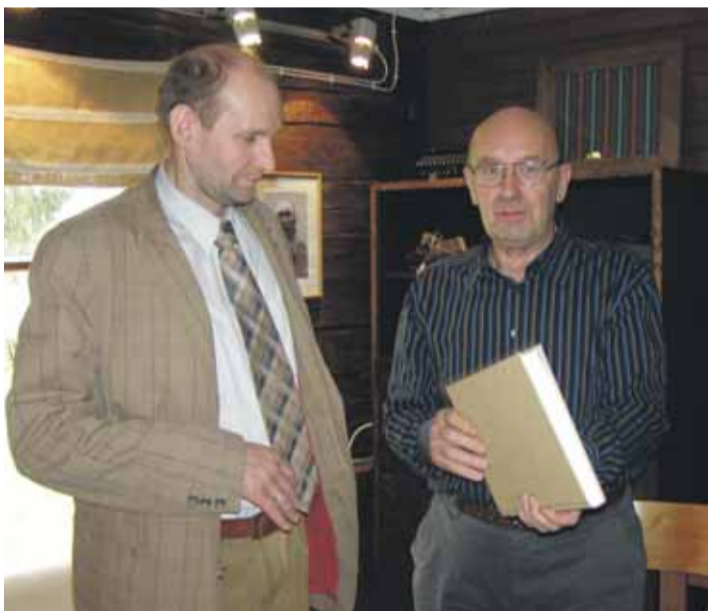
Paljude riikide probleem on rahapuudus, seetõttu ei piisa ka inimestele toitu. Kokkuostuhinnad langevad, kui toodetakse rohkem, kui tarbida suudetakse. Rahvusvaheline kaubandus siin ei toimi – kus raha pole, sinna toitu ei viida. Tootja ei saa endale lubada tasuta tootmist.

Geneetiliselt muundatud toidu tootmine on omaette keerukas teema, niisugune nähtus nagu võsapakune raps pole meile võõras. Inimene peab ohjama aretatavaid kultuurtaimi, vastasel juhul võivad tekkida väga rasked tagajärjed. Kutsun teid üles teraviljalikult toituma; värvilised vedelikud on küll maitsvad, kuid organismile kahjulikud. Mida vähem lisandeid ja säilitusaineid, seda parem. Tarbigem kohalikku toitu, nii toetate kohalikku põllumeest," ütles minister.

Kostivere kooli direktor Marika Kuurman tänas ministrit loengu eest ja kinkis ministrile kooli almanahi. "Kui Teil valitsuskabinetis jääb mõtetest puudu, siis laenake siit," ütles direktor raamatut üle andes.

Rohkem kohalikku toitu

Õpilased küsisid ministrilt mahetootmise kohta ja said teada, et Eestis on suurenenud see eriti lihavaiste ja lammas- te osas. Töötlev tööstus ei ole aga senini mahetootjate vajadustele järgi jõudnud, möönis minister ja avaldas lootust, et mahetootmisel peaks olema tulevikku. Madalama mullaviljakusega Lääne-, Lõuna- ja Kagu-Eestis ning saartel käib mahetootmine jõudsalt. Euroopas on nõudlus mahetoidu järele suur.

Minister Helir-Valdor Seeder oli meeldivalt üllatunud, et vallas nii arvukalt tootjaid tegutseb ja et paljud olid leidnud kibekiirete kevadtööde ajal mahti ministriga kohtuma tulla.

"Põllumajandus on ainuke majandusharu, mida ükski riik ei rahasta ise, vaid kõik käib Euroopa Liidu ühise poliitika kohaselt. Kogu Euroopa eelarvest läks põllumajandusele veel hiljuti 70%, nüüd on see umbes 35%. Pärast 2013. aastat väheneb põllumajanduse osakaal veelgi, põllumajanduspoliitika kujundamise arutelud seisavad ees. Põllumajandus on Euroopa-üleline, reeglid on ühiselt kokku lepitud, mida toetatakse ja mida mitte. Muidu paneksid rikkad riigid põllumajanduse toetamiseks kindlasti suuremad summad mängu. Bürokratia ja aeglane otsustusprotsess on kindlasti kõigile teada. Liikmesriikidel ei saa tekkida oma põllumajanduspoliitikat. Oma huvide realiseerimine on piiratud. Soomlastel on rohkem oma poliitikat kui meil, see sõltub ühinemislepingust. Oleme väga erinevad. Soome on riigiabi maailmameister, nad on saanud kõige ulatusli-

kumad eritingimused. Peale 2014. a meie erisused säilivad. Liitumisel olime eri tingimustes, võrdsete konkurentsitingimuste poole oleme alles tapsipi liikumas.

Piimasektoris on kõige keerukam olukord. Euroopa Komisjoni otsused – eksporttoetused, eraladustamine, sekumiskokkuost – tulevad kindlasti kasuks. Piima eest makstakse liiga vähe, pikas perspektiivis ei ole piima nii madala hinnaga võimalik toota.

Oleme loonud laenufondi kevadtöödeks, täiendavaid tagatisi on pakkunud Maaelu Edendamise Sihtasutus.

Põllumajandustootjate krediitvõime pole kiita, rahavõrgid garanteerib äriplaan, täiendavad tagatised siin ei aita. Valitsuskabinet arutas eksporditoetuste paketti.

Eestis toodetakse 40% piima rohkem, kui me ära tarbime, mistõttu ekspordimeetmete loomine tooks läbimurde. Toidutööstuse toetamine peaks saama abikõlblikuks ka Majandus- ja Kommuni-

katsiooniministeeriumi poolt. Paljud riigid sekkuvad majandusprotsessi praegusajal väga jõuliselt. Säästueelarve teeb keerukaks ka põllumajandusvaldkonna, küll aga tuleb põllumajandussektorisse võrreldes teiste valdkondadega kõige rohkem Euroopa raha. Põl-

lumajanduse valdkonna summades on mitmed maaelu mitmekesistamise ja külaelu korraldamise meetmed.

Küsitati maa- de deklaree-

rimise võimalusest ja kiviaedade kohta. Minister kinnitas, et tänava laekus kiviaedade taastamiseks 10 korda rohkem projekte kui selleks summasid olemas.

Haljava osatähtsust Tiit Tüvi: Eestis on piima palju, kas saate piimatoodete tarbimise suurendamisele ka kaasa aidata? Meie lauta tuli 40 koolilast lehma ja vasikaid vaatama. Andsin neile piima juua, kuid millegipärast joodi seda imevähe. Äraminekul arutasid nad bussis, et oleks võinud ikka rohkem piima juua. Järg-

misel aastal tuli sama kooli järgmine klass ja juba olid lastel tühjad pudelid piima tarvis kaasa võetud.

Helir-Valdor Seeder: Koolipiima programm on suurenenud 20%. Piima sisemaise tarbimise suurendamine oleks mõistlik ja vajalik, reserve on kindlasti.

Madis Noor küsis mesilaste pidamise määruse üle, kuna mesilasmürk on hobusele surmav. Hobusekasvataja väitis, et ta pole mesilaste vastu, kui oleks tegemist tõumesilastega.

Minister: Mesilaste pidamine on vähe reguleeritud valdkond. Mesilased teevad liiga loomadele ja inimestele, saame pidevalt inimestelt kirju, mesilastega ollakse hädas.

Teisalt on mesilaste pidajad kurnatud, et keemilised taimekaitsevahendid on mesilasi surmanud. Kindlasti peame mesilaste pidamise paremini reguleerima, rohkem kui kümme peret tuleb registreerida.

Jüri Kerner tõstis üles talu juuriidilise definitsiooni küsimuse, vihjates, et kunagise põllumajandusministri Ivari Padari sõnul on probleem emootionaalne. Ametlikult oleme ju

"Kui Teil valitsuskabinetis jääb mõtetest puudu, siis laenake siit," ütles direktor raamatut üle andes.

külastas Jõelähtme valda

FIE-d? Jah, kahjuks ei ole see teema edenenud, möönis minister, kuna ei leidunud juriste, kes teema Eesti õigusruumi oleks osanud sobitada ja tõi eeskujuks Rootsi. "Meil on juba eelnõu valmis talupere sotsiaalsete tagatiste sätestamiseks, samuti ei pea pärijad tulevikus talu üleandmisel maksma kõrgeid riigimakse. Üritame neid probleeme tasapisi lahendada," selgitas minister.

Looduslikku eripära osatakse siin õigesti kasutada

Minister Helir-Valdor Seeder külastas Jõelähtme kirkikut, Jõelähtme golfiklubi, Nõmme talu ja Rootsi-Kallavere külamuuseumi. Peatuti Lastekangrute juures, kus Margit Pärtel jutustas paikonna ajalugu ja selle paiga tähtsusest meile.

Jõelähtme golfikeskuse president Mait Schmidt kinnitas, et kasumisse pole nende klubi veel jõudnud, kuigi eelmisel aastal nautis siinsete väljakute mõnused 6000 golfikülast. Kalli spordiala harrastajaid veetlevad lisaks mereäärsetele mänguväljakutele ja kaunistele vaadete-

le ka võimalus tutvuda ainulaadsete kivikalmete ja muude muinsusväärtustega. Golfiküla territooriumile tuleb kuni 120 maja.

Nõmme talu peremees kurtis, et paremad küla põllumaad jäid fosforiidikaevanduse alla, 1940. aastal oli 32 talu, endiste talude järglasi on üheksas majapidamises. Keskmine talu oli siis 25–30 ha. Küla peale 900 ha põllumaad on Mulgimaal ühe talumehe ettevõtmine. Nüüd on külas majapidamisi 150, põllumajandustootmine on lõppenud. Linnalähedane piirkond areneb jõudsalt, miks peab muinsuskaitse all olema see ala, kus võiks arendada elamuehitust? Mälestisi meil ju pole. Olen seaduskuulekas ja austan muinsuskaitset, kuid iga asi võiks olla paremini läbi mõeldud. Küll aga saab tänase Põllumajandusministeeriumi tegevuse kohta vaid tunnustavaid sõnu öelda.

Nüüd oli ministri kord küsida: "Kuidas uued elanikud on integreerunud?"

Ministri küsimus vallandas elava arutelu. Linna lähedus on hea, kauplused, apteegid ja muu avalik tee-

nus on mugavasti käepärast, naabritega probleeme pole.

Nõmme talu peremees Agu Kõöp kinkis ministrile Kallavere küla raamatut.

Kersti Pent ja Priit Kase Rootsi-Kallavere külaseltsist tutvustasid muuseumi põnevaid väljapanekuid, jutustasid lugusid eksponaatidest. Nirginahkne kümnekilone meeste kasukas pakus vallavalitsejatele suurt huvi. Saan ja vedruvanker, päästevestid, tuulamismasin ja muud tollases majapidamises tarvitatud esemed on kindlas kohas ja kõigile huvilistele vaatamiseks välja pandud.

Põllumajandusministeeriumi haldusalas on palju maaelu mitmekesisust toetavaid meetmeid. Põllumajanduslik tootmine Tallinna valglinnastumise mõjuväljas, suurlinna lähita-gamaal on täiesti võimalik. Kindlasti vajavad muinsuskaitsete ja põllumeeste suhted paremat kooskõla, selles osas peab riik kaasa aitama.

"Pole parata, et Eesti rahvas on Tallinna ümbrusse kogunemas, see tendents on iseloomulik tervele Euroopale," sõnas minister.

Külalised Toompealt

Margit Pärtel

■ Riigikogu kultuurikomisjon Peeter Kreitzbergi juhtimisel tegi ringsõidu kaitsealal marsruudil Kostivere–Võerla–Rebala–Manniva–Jõelähtme.

Kõneldi muinsuskaitseala väärtustest, aga ka kehtivatest piirangutest ja arutati maaomanikele tegevuse pii-

rangutest tulenevate kitsenduste kompenseerimise vajadust. Rebala külas Lastekangrute juures tehti pikem peatus, mindi väikest õpperada mööda kalmete ja muinaspõldude vahele, kus toimus põhjalikum arutelu seadusi ja tegeliku elu vaagides. Üsna üksmeelne oli kultuurikomisjoni arvamus, et muinsuskaitse seadus vajab muutmist ja ühiskondlike huvide kaitse vajab reguleerimist.

Jääb üle loota, et Riigikogu delegatsiooni tutvumiskäigust sünnib meile kasu.

Teised meist

■ Jägala juga võib kaotada oma atraktiivsuse, kirjutab 15. mai Harju Ekspress.

Kui kaua saab veel Jägala jõe ilu vaadata ja joalt langeva vee võimast kohinat kuulda, on küsitav. Põhjus seisneb hüdroelektrijaamades (HEJ). Joast allpool asub Eesti Energiale kuuluv Linnamäe HEJ, mis saab turbiinide tööhoidmiseks vee joast alla tulnud veest moodustuvast paisjärvest ega mõjuta seega joalt langeva vee hulka.

Teine, ehitusjärgus olev Jägala Energy HEJ, võtab projekti järgi elektrienergia tootmiseks vajaliku vee enne juga, mis vähendab oluliselt juga läbivat veehulka ning tulemusena võib Jägala juga kaotada oma visuaalse atraktiivsuse, eriti kuivaperioodidel, kui sademete hulk on väike.

Üle kümne aasta tagasi hakati eelistama keskkonnasäästlikku energiatootmist, 2007 aastal võttis Riigikogu vastu otsuse tõsta taastuenergiaallikatest toodetava elektrienergia hinda 80 sendilt 1 krooni ja 15 sendini kw/h kohta.

KMH on kestnud kolm aastat ning selle aja jooksul on aruandes tehtud mitmeid muudatusi. Jõelähtme vallavalitsus on seisukohal, et senise KMH aruande heakskiitmine tuleb tagasi kutsuda ning esitada see uuesti aruandes tehtud muudatustega ning korraldada hea tahte avaldusena avalik arutelu.

Nastik kanalis

■ Nastik ujus Jägala kanalis.

Nastik on tumehalli, pruuni või isegi musta värvi selja ning valge kõhualusega madu, kelle pikkus võib ulatuda 150 sentimeetriteni. Isased on emasest kuni poole lühemad – vaid kuni 70 cm. Nastiku peamiseks tunnuseks peetakse kukla piirkonnas asuvaid heledaid laike, mis on tavaliselt kollased, kuid võivad olla ka oranžid, hallikad või valged. Saaremaal võib kohata ka täiesti musti isendeid.

Kostivere mõis ärkab ellu

■ 14. sajandist pärit Kostivere mõis oma kõrvalhoonete ja kaunite siiani funktsioneerivate sildadega on olnud Kostivere südameks sajandeid. Käesoleval ajal peame nentima fakti, et nõukogude ajal uhkelt renoveeritud mõisahooned on praeguseks üsnä räämas.

Veel on ukсед avatud postiteenuste kasutajatele, aga kui kauaks sedagi. Kuna tegemist on muinsuskaitsealuse objektiga, siis on meie kõigi kohus tunda muret hoone saatusel pärast. Kostivere Selts kutsus kõiki ärksaid ja vähem ärksaid üles koondama oma jõud, et taasväärtustada mõisat kui keskust, kui ajaloo, traditsioonide ning kultuuri kandjat. Anname mõisale tagasi elu, et ta ei jääks kummitama aleviku keskel kui tondiloss. Seltsi sooviks on, et mõisahooned oleks töös.

Kui me ise väärtustame oma ajalugu, siis märkavad seda ka teised ning kindlasti jõutakse ükskord niikaugele, et mõisahooned saab kauniks ja atraktiivseks keskuks, mille üle tunnevad uhkust nii kostiverelased kui kogu valla sootsium.

Kihelkonnapäevade raames ja koostöös Jõelähtme kiriku kogudusega otsustas Kostivere Selts algatada traditsiooni nimega "Kostivere mõisa päev", mis hakkaks

toimuma igal aastal. Kihelkonnapäevad toimuvad sellel aastal 15. ja 16. augustil ning meie üritus saaks teoks laupäeval, 15. augustil.

Kuna on kriisiaeg, mis tähendab, et raha ei ole ja raha ei tule, siis kutsume eelkõige Kostivere, aga ka kogu valla vabatahtlikke nõu ja jõuga appi, et üritus õnnestuks. Eelkõige ootame rahvalt näituse jaoks põnevat ajaloolise väärtusega fotomaterjali, teretunud on ka kõik muu Kostivere ja Kostivere mõisaga seonduv (töövahendid, vanad raamatud, riided, ehted, aga ka legendid-muistendid jne).

Ootame külalisi nii kaugele kui lähedalt. Pange selga mõisapeole sobiv riietus, võtke kaasa piknikukorv ja istumise alla tekk või vaip.

Mida teeme? Küllastame näitust, kindlasti tuleb kontsert, tantsime vanu tantse. Kostivere kandist pärit Jüri Kuuskemaa on andnud sõna tulla tutvustama mõisa ajalugu ja elu-olu. Kuna mõisa saa-

lis pole pikka aega midagi toimunud, siis proovime kindlasti ära saali akustika ja klaveri kvaliteedi. Hortus Musicus kaunistab päeva meeleoluka keskaegse muusikaga. Päevakeskuse rahvast kutsume üles meenutama häid vanu toiduretsepte ning pakkuma külalistele omavalmistatud toite, samuti demonstreerima enda valmistatud käsitöötooteid. Noortekeskuse rahvas lubas välja tulla põnevate mängude ja võistlustega mõisa taga pargis.

Kuidas tundub? Vahest on kellelgi häid mõtteid, mis aitavad peo õnnestumisele kaasa? On ju see meie oma pidu!

Andke endast teada kas Tõnu Truumaale (tel 504 9478), Kaili Raamatule (tel 5205818), Kostivere raamatukogu juhatajale Kersti Laanejõeale tel (6081653), noortekeskuse juhatajale Kadri Lepikule (tel 55 635021) või valla kultuuri ja spordi vanemspetsialistile Elle Himmale tel (53948826).

Neeme Naiste Rannavalve Selts tegi perepäeva

Terje Lindau-Kuum

■ Vaatamata ilmataadi kiusule möödus 9. mail Neemes emadepäeva auks toimunud ja juba traditsiooniks kujunenud perepäev hästi.

Üritus algas kooli- ja lasteaiaste kontserdiga Neeme Rahvamajas ja selle avas Euroopa päeva puhul Kristiina Ojuland. Seejärel tervitas saalitäit rahvast Tibu (Venno Loosaar), kes tegi kõigepealt väikese virgutusvõimlemise ja seejärel kutsus saali onu Raivo ning Neeme lapsed ja nende vanemad said osa päris ehtsast "Onu Raivo jutupliiatsist" – muinasjutust koos joonistustega. Pärast muinasjutu kuulamist korraldatud arvamismängul said mitmed lapsed endale kingituseks ka onu Raivo joonistuse.

Õues jätkus perepäev Muuga päästekomando poolt korraldatud vahtkustutite kasutamise õpetusega lastele. Ülatusena oli kohal ka Nublu. Päeva lõpetuseks näitasid oma oskusi veel vabatahtlikud päästekoerad.

Kogu üritus möödus Tibu lõbusate kommentaaride saatel. Kohapeal müüdi nii ham-

burgereid kui suppi, kodudesse suitsuandureid ja muruniidukeid ning loomulikult ei puudunud ka lilled emadele ja Neeme Naiste Rannavalve Seltsi liikmete tehtud kookid.

Täname kõiki esinejaid ja toetajaid! Loodetavasti jätkub meie emadepäeva traditsioon ka järgnevatel aastatel!

Kallaveres nähti karu

Merike Metstak
Kallavere külanõm

■ 9. mail toimusid Kallavere küla kevadised koristustalgud. Tiheidat kevadist vihma sadas üsna järelejätmatult, kuid talgulisi see ei heidutanud. Alustuseks tuleb kohe ära märkida, et talgurahva hulgas oli ka kolm lasteaialast inimest.

Võtsime kolmekilomeetrise rännaku ette sihiga Saviranna tee ääred prügist puhtaks noppida ja teadmiseks, et prügi kogused on mullusest märkimisväärselt väiksemad. Nii oligi. Mida suurlinnale lähemale, seda rohkem leidis kraavipervedel tühja taarat ja muud eluks mittevajalikku kraami. Tõsi, vihma tõttu jäi töömaa plaanitud väiksemaks, klaasikildude ja muu mereranda mahajäetud prügi koristamine lükkub soojemale ajale. Pärast talgupäeva pidasime väikese pikniku, mis küll vihma tõttu õues ei saanud toimuda. Üks lahke pere rahvas kutsus talgulised oma

tarre vihmavarju. Mida külmem ilm, seda soojem hing – lühike meeleolukas koositumine kujunes mõnusaks.

Samal õhtul läbis Eesti meediaruumi verdartarretav päevauudis: Kallavere kandis olla karu nähtud ja politsei ootavat vastavasisulisil savihjeid. Olime oma külaga n-ö pildil ja metsaeluka abiga uudisekännise ületanud, kuigi karu ja inimese kohtumine ei ole meie kandis teab mis enneolematu sündmus. Ma oleksin pealkirjastanud uudise pigem, et karu tuli tagasi. Meie ema nägi karu päris mitu korda, kui see Ülgase metsas rahulikult ringi jalutas. Viimasel paarikümnel aastal meil karu pole vist lähe-

dalt nähtud, ulukeist kohtab sagedamini rebaseid. Võimalik, et karu tuli tõepoolest tagasi oma põlisaladele, sest sel aastal pole jahimehi paugutamata ja metsloomi hirmutamata kuulnud. Küll karu teab, et maaomanike ja jahimeeste vahelised lepingud (selgitus ajalehes Jõelähtme 2008 november) on sõlmimata ja võib närvi rikkumata oma põlistel aladel rahumeeli ringi uidata. Metsloomad ja linnud muudavad looduse terviklikuks, koduloomigi võiks meie miljööväärtuslikel aasadel rohkem näha olla. Maaelule annavad õige hinguse ja soojuse just nimelt loomad, olgu nad kas metsikud või kodustatud isendid.

Rebala teemaplaneeringu nimetus ajakohaseks

Johann-Aksel Tarbe
Vallaarhitekt

■ Jõelähtme valla üldplaneeringu osa teemaplaneeringu "Rebala muinsuskaitseala miljööväärtusega hoonestusalade, väärtuslike põllumaade, maastike ja looduskoosluste määramine ning

nende kaitse- ja kasutustingimuste määramine" teemaderingi laiendamine ning planeeringu nimetuse muutmine

Jõelähtme Vallavolikogu 12.05.2009 otsusega nr 503 muudeti Rebala teemaplaneeringu nimetust ning laiendati käsitletavate teemade ringi. Nimetuse ja teemade ajakohastamise vajadus koostus välja menetlemise protsessis,

kus selgus, et planeeringuga on vajalik käsitleda ka maa- ja veealade üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste määramist, roheline võrgustiku toimimist tagavate tingimuste seadmist, puhke- ja virgestusalade määramist seoses Rebala muinsuskaitseala hoonestusalade täpsustamisega.

Teemaplaneeringu nimetuseks on seega edaspidi "Jõelähtme valla osa teemaplaneering "Rebala muinsuskaitseala asustust ja maakasutust suunavad tingimused".

Esmaoluline on keskkond, kus me elame

Andrus Umboja
Loo elanik ja alevikuvanema kandidaat

■ Loo alevikus elab 2009. aasta 1. jaanuari seisuga 2090 inimest. See moodustab Jõelähtme valla elanikest ligi poole. Elanike arvu poolest võiks Loo alevik vabalt linna nime kanda, kuid kahjuks puudub valla suurimal asumil senini esindaja, kes oleks sidemeks aleviku elanike ja valla vahel. Tunustan kodanikualgatusi valida Loo alevikule alevikuvanem ja eestseisus.

Elan Loo alevikus 2004. aastast, olen siia rajanud oma kodu, siin elab minu pere ning mulle on oluline, kuidas minu kodu ümbrus areneb. Seetõttu tahan ka Loo aleviku arengusse aktiivselt panustada, milleks annab hea võimaluse alevikuvanema amet. Minu senine töö ja kogemus Nõmme linnaosa valitsuses, Tallinna linnavalitsuses ning Jõelähtme vallavanemana on andnud mulle selle ameti edukaks pidamiseks head eeldused. Alevikuvanema põhiülesandena näen elanike huvide esindamist aleviku arengu kavandamisel ja probleemide lahendamisel, suhtlemisel nii vallavõimu ja aleviku elanike kui ka ettevõtjate ja kodanike ühendustega.

Meile kõigile on esmaoluline keskkond, kus me elame – et see oleks mõnus, inimsõbralik, kokkuhoidev, roheline, tervislik, sportlik ja turvaline. Vaba aja veetmiseks tervislikult ja turvaliselt tuleb rajada Loo-Ilumäe-Saha-Loo kerg-

liiklustee, Loo spordihoone tagusele terviserajale lisaks tuleb terviseparki rajada võimlemisväljak ning tennisplat-sid. Pirita jõe äärne puhkeala nõuab korralikku randa koos mängu- ja spordiväljakute ning rannarajatistega.

Loo aleviku elanikud vajavad senisest enam kogukonnatunnet, mis aga ei teki isenesest, vaid tänu ühistegevusele. Kogukonnatunde loob aktiivne suhtlemine ning selleks peab korraldama rohkem traditsioone loovaid ühistiritusi. Jõeäärne puhkeala tuleb korraldada ning rajada sinna peoplats koos laululavaga, kus saaks esineda nii meie aleviku lauljad ja tantsijad kui ka korraldada kontserte, teat-rietendusi, näidata välikino ning teha palju muud huvitavat. Senisest enam avalike üritusi, pere- ja spordipäevi tuleks korraldada Loo kooli staadionil. Parandada tuleb elanike teavitamist, selleks on vaja paigaldada alevikku teadetahvleid, luua aleviku koduleht ning laiendada tasuta wifi leviala.

Elukeskkonna oluliseks osaks on avaliku ruumi heakord, mille juurde kuuluvad nii puhtad tänavad, niidetud

murru kui ka prügikastid, mida on meie alevikus liiga vähe. Samuti tuleks paigaldada istepinke ning rajada lilleklumpe. Tänavapildist tuleb eemaldada metall- ja betoonkonstruktsioonid, gaasimahutid ja vrakistunud sõiduaudod. Avalikku ruumi kuulub ka üks korralik äri- ja vabaajakeskus, mis senini Lool puudub; keskus, kus asuksid nii kohvik kui ka söögikoht, piljardi- ja bowlingu-saalid, kauplused ja kontorid. Inimsõbralik ja mõnus elukeskkond hõlmab turvalist, loovat ja nüüdisaegset keskkonda meie lastele, korras koolimaja ja piisaval arvul lasteaiakohti. Erilist tähelepanu peab leidma laste vaba aja sisustamine.

Mõnusa, tervisliku ja turvalise elukeskkonna osa on korras ja hästi valgustatud teed ja tänavad, puhas joogivesi ja töötav kanalisatsioon. Esimeses järjekorras tuleb korraldada Saha tee, kõik Loo aleviku tänavad peavad olema valgustatud ning auguvad. Narva maanteel asuv tagasi-pöördekoht vajab ohutuse huvides kiiremas korras valgusfoori või igahommikust liiklusreguleerijat.

Turvalisuse parandamiseks on elanikel vaja enam teha koostööd, edendada naab-rivalvet ning kaasata avaliku korra tagamisse turva-ettevõtteid. Turvakaamerate võrgustikku tuleb laiendada ning kaameratega ülesfilmitav peaks olema reaalarjas interneti vahendusel kõigile elanikele jälgitav. Lähiajal algab aleviku vee- ja kanalisatsioonüsteemide uuendamine, mille käigus peab saama nii mõnigi tänav oma sadevee kogumise süsteemi. Tähelepanu tuleb pöörata keskkütte hinna kujunemisele ning Fortumi poolt võetud küttesüsteemidesse investeerimiskohustuste täitmisele. Elukeskkonna hoidmiseks tuleb teha kõik, et planeeritav kaevandus Loole ei tuleks. Lahendus tuleb leida ka regulaarselt alevikku matvale haisuprobleemile. Ühistranspordiühenduse parandamiseks tuleks Tallinna linnaliine pikendada Loole.

Alevikuvanema valimised toimuvad juba 29. mail kell 18.00 Loo Kultuurikeskuse saalis. Kutsun kõiki Loo aleviku elanikke oma sõna kaasa ütlemale.

Haljavas mõistlik otsus

Merike Metstak

■ Haljava küla kevadtalgud said keskpäevaks ühele poole ja rahvas kogunes lõkkeplatsile koosolekut pidama.

Külavanema valimiskoolitus meelitas sündmuskohale hulga huvilisi. Päevakord pandi paika ja küsimuste-vastuste voor vallaametnikuga veel mõnede asjassepuutuva teemana selgitamiseks sai alata. Kas külaselts on tingimata vajalik või kas võiks ehk juba olemasoleva mittetulu-lundusühingu ümber kohandada? Arutleti raamatupidamise kulukuse, liikmemaksude ja toetuste üle. Järgnes vabatahtliku, millest selgus, et külavanem peaks olema inimene, kes tunneb enamikku omakandi inimestest. Samas peaks ta ka omama sidemeid ja suhtluskogemust vallavalit-susega ning tundma seadusi.

Keegi lisas veel, et külavanem peaks olema vanem elanik.

Ühiselt otsustati tegeldavaid külavanema valimise küsimu-sega ja külaseltsi loomist ei arutatud, kuna seda ei ole ot-seselt veel vaja. Külaselts osu-tub vajalikuks, kui leidub kõi-kehõlmav idee ja ning selle el-luviimist vedav inimene. Vas-tuhääli ei olnud ning koosoli-jad jäid selles küsimuses ühe-le meelele.

Külavanema valimiskoos-olek kujunes avameelseks nõupidamiseks, kus kõik said oma mõtted välja öelda. Kui kerks küsimus, et kas üldse külavanemat vajataksegi, tea-tas enamik koosolijaid, et kü-lavanemat oleks ikka vaja küll. Niisiis oli vajadus külavanema järele välja koorunud ning sel-leks sobiva kandidaadi otsin-guid otsustati jätkata. Otsus jätta nüüd külavanema vali-miskoosolek pooleli ja kutsu-da uus koosolek kokku juunis, jättis Haljava rahvast sõbra-liku, kaalutleva ja mõistlikult tegutseva kogukonna mulje.

Enne ja nüüd

Ivar Reimann

Haljava korteriühistu esimees

■ Inimestele meeldib otsida märke, ka aja-märke.

Maaailm enne 11. septemb-rit ja pärast; Eesti enne 1. mai "Teeme ära!" kampaniat ja pärast seda. Ehk ei ole need märgid silmatorkavad, aga vaataja näeb, sest tahab näha. Kui meil on tõeline soov mida-gi korda saata, siis me seda ka suudame. Hea eeskujuna on õn-neks palju nakkavam kui mut-tantviirused. Tänu Jõeläht-me Vallavalitsuse keskkonna-osakonna operatiivsele tegu-semisele lammutati 1. mail Haljava vana katlamaja vari-semisohtlik hoone. Võib-olla näeme peagi vabanenud plat-sil spordiväljakut, võib-olla lihtsalt kena maastikku sirge korstna ja kurepesaga. Aastast aastasse tuleb kurg oma pesa-le. Tal ei ole aimugi, mis on ka-sum, aga ta oskab kokku hoi-da. Head kokkuhoidmist!

Indrek Mäeküngas

Keskkonnaosakonna juhataja

■ Möödunud pehme talve miinus- ja pluss-kraadide vaheldumine muutis valla varana arveloleva Haljava vana katlamaja hoone vari-semisohtlikuks.

Kaks laepaneeli oli alla kukkunud ning üks sein poolvertikaalses asendis.

Et hoida ära võimalikke õn-netusi ning muuta külakesku-se kenamaks, vormistas vald kiirkorras hoone lammutusloa ja korraldas hanke.

Parima pakkumise esitas OÜ Primaflex ning 1. mail alustas brigad hommikul kell 9, töö lõpetati kell 22.

Kokku tekkis ning viidi veo-auto 25 reisiga ära 375 m³ lam-mutusjääke ning lõpuks lam-mutusala haljastati. Viimase lihvi külakeskuse kenamaks muutmisele andis külarahvas 2. mail toimunud talgupäeval.

Kostiranna talgud

Eili Juhkam
külavanem

■ 16. mail toimusid Kostiranna külas kevadised koristustalgud.

Kaunis päikesepaisteline kevadilm, soov oma ümbrus puh-

tana hoida ja küla heaks ühes-koos tegutseda tõi kokku arvu-kalt talgulisi. Nüüd võime rahul olla – Kostiranna küla teeääred said märgatavalt puhtamaks.

Täname vallavalitsust abi ja meeldiva koostöö eest, erilised tänusõnad edastame keskkon-naspetsialist Liis Truubonile.

"Teeme ära" jätkub Loo aleviku puhkealal "Teeme ära" Loo mõttekoja liikmed kutsuvad Loo aleviku elanikke laupäeval, 6. juunil kell 11.00 jaanituleplatsile. Teeme üheskoos Pirita jõe kaldaala ja pargi suveks korda.

Talguline võtab ise omad tööriistad kaasa!

Lisainfo: Väino Haab, tel 5110968

Manniva külakoosolek 2009

Toimumise aeg: kell 15:00-17:00, 14. juuni 2009

Toimumise koht: Raja talu hoovis, Manniva külas

Päevakord

1. Päevakorra kinnitamine.
2. Juhataja ja protokollija valimine.
3. Ülevaade Manniva küla arengukavas 2007–2011 toodud prioriteetide täitmisest.
4. Manniva küla arengukava 2009–2013 arutelu ning kinnitamine.
5. Kohapeal tõstatatud teemad.

Külavanema valimised

Pühapäeval, 21. juunil 2009 kell 19.00 toimub

Haljava lõkkeplatsil Haljava küla üldkoosolek.

Päevakorras on külavanema valimine ja arutelu küla edaspidisest arengust.

Lisainfo: Ivar Reimann, tel 6098680

Mis toimub?

Merike Metstak

■ Ei ole möödunud poolt aastatki, kui vallajuhtidel on taas umbusaldus käes.

Eelmine töönädal algas volikogu istungiga, mille kavas oli üks päevakorrapunkt: umbusalduse avaldamine vallavanem Toomas Kümmelile. 17 volikogu liikmest teatas üks, kauaaegne vallavanem Taimi Saarma, et taandab end hääletustoimingust ja tegi kohalviibinule avalduse: "Mul on tekkunud olukorra ja volikogu liikmete pärast väga piinlik. Mis näoga Te vaatate oma valijatele otsa? Taandan end hääletamisest."

Lahtise hääletuse tulemused jagu-

nesid viiki, 8:8. Umbusaldamise poolt olid; Ljudmilla Kaska – Keskerakond; Jüri Kerner – IRL; Art Kuum – IRL; Ardo Lass – Rahvaliit; Jelena Lätik – Keskerakond; Arvo Olek – sõltumatu; Maido Pajo – Rahvaliit; Harri Reidma – Rahvaliit.

Ülalnimetatud seltskond andis volikogu esimehele üle uued umbusaldusavaldused, Toomas Kümmelile ja Tarmo Paldermaale, mida menetletakse järgmisel istungil.

Umbusaldusavaldust ei toetanud: Väino Haab – Reformierakond; Tiia Väik – IRL; Maarika Sepp – IRL; Jüri Jalakas – Reformierakond; Riimas Ukaniis – Reformierakond; Aavo Mooste – Reformierakond; Jüri Paavel – sõltumatu; Marje Laimets – sõltumatu.

Umbusaldusavaldus Jõelähtme vallavanem Toomas Kümmelile

2008.a. detsembrikuus pöördus Jõelähtme vald Harju Maakohutusse hagiavaldusega MTÜ Säästvat arengut toetav Jõelähtme vastu, mille juhatuse liikmeks on vallavanem Toomas Kümmel koos volikogu aseesimehe Tiia Vältuga, kahju 132 500.- hüvitamiseks.

Jõelähtme Vallavalitsus sõlmis 23.08.2007 tellijana töövõtulepingu MTÜ Säästvat arengut toetav Jõelähtme kinkeraamatu "Teejuht Jõelähtme vallas" koostamiseks ja väljaandmiseks tiraažiga 2500 eksemplari. Kinkeraamat pidi valmima 1. märtsiks 2008, mille eest vald pidi kolmes osas ettemaksetena tasuma kokku 132 500.- krooni.

Vald on oma kohustuse täitnud ning Kümmel on raha läbi MTÜ kätte saanud. Samas Kümmeli juhitud MTÜ on jätnud oma kohustused valla ees täitmata. Töövõtulepingu p 1.4. kohaselt tuli vallale üle anda valmis raamat trükitud kujul. Raamatut ei ole üle antud. Töövõtulepingu järgi pidi töö maht olema 6 trükipoognat (96 lehekülge + kaaned), 75-100 originaalfotot, aerofotot ja kaardid. Käsikiri ei sisalda fotosid ega kaarte. Käsikiri on kujundamata ja toimetamata; makett koostamata. Käsikirjas ei ole toimetamiseks vajalikku informatsiooni (viiteid kirjutamisel kasutatud allikatele). Käsikirja tekstis esineb viimistlemata teksti, lünki ja lõpetamata lauseid. Käsikirjal puuduvad nii sisujuht, sissejuhatus kui ka kokkuvõte ja käsikiri ei sisalda või sisaldab tühisel määral Jõelähtme valla tänapäeva. Arvestanud ei ole töövõtulepingus märgitud kinkeraamatu pealkirjaga "Teejuht Jõelähtme vallas". Ilma valla kokku leppimata olete andnud käsikirjale pealkirjaks "Jõelähtme – abiks rändajale ja koduloo huvilisele". Abiks koduloo huvilisele on sisult midagi muud, kui teejuht Jõelähtme vallas. Käsikiri on suures osas andmekogudest saadud väljatrukki, mis hõlmab lepingu kokkulepitud kogu kinkeraamatu mahu ning ei jätta ruumi praegu tekstist puuduvatele osadele. fotodele ega kaartidele.

Kinkeraamat pidi ilmuma seoses Eesti Vabariigi juubeliaastaga ning oli mõeldud kinkimiseks Jõelähtme valla koolide lõpetajatele, Jõelähtme laulupäeva juhtidele ja muudele isikutele, kes osalesid juubeliaasta olulistel sündmustel Jõelähtme vallas. Kinkeraamatu väljaandmine on Kümmeli suutmatuset tõttu lootusetult hiljaks jäänud.

Vastavalt mittetulundusühingute seaduse §-le 32 juhatuse liikmed, kes on oma kohustuse rikkumisega tekitanud kahju mittetulundusühingule, vastutavad tekitatud kahju hüvitamise eest solidaarselt. Nimetatud kahju hüvitamist mittetulundusühingule võib nõuda ka mittetulundusühingu võlausaldaja, kui ta ei saa oma nõudeid rahuldada mittetulundusühingu vara arvel. Võlausaldajal on õigus esitada nõue ka juhul, kui mittetulundusühing on nõudest juhatuse või muu organi liikme vastu loobunud. Juhatuse või muu organi liikme vastu esitatava nõude aegumistähtaeg on viis aastat kohustuse rikkumisest.

Seoses sellega esitasime pärast Kümmeli saamist vallavanemaks temale arupärimise, mis saab kinkeraamatu väljaandmisest edasi ja kas Kümmel kavatses vallale oma võla ära tasuda. Oma vastuses arupärijate küsimusele on vallavanem Kümmel asunud vassima ja volikogu liikmeid ning avalikkust eksitada. Nii väidab Kümmel vastuse punktis 2, et trükkimine ei sisaldunud lepingus. See on otsene vale, sest kinkeraamatu koostamise lepingus punktides 1.2., 1.3. ja 1.4. on selgesõnaliselt öeldud, et trükkimine kuulub lepingu sisse ja on selgelt ära toodud viimase töötapina ning ära on määratud isegi trükkimise tähtaeg. Seega Kümmel on tekitanud vallale 132500 krooni suuruse kahju, kuid see on vallale senini tasumata. Oma vastuses arupärimisele aga ei tunnista Kümmel ennast valla ees võlglasteks, kuigi on ise mõõnnud oma vastuses, et töö on jäänud pooleli.

Seega on Kümmel valetanud oma vastuses arupärijatele kahel korral, ei ole tunnistanud oma süüd ega oma kohustusi valla ees ning on keeldunud vallale kahju hüvitamast. Vastupidi. Meie andmetel on praegune vallavalitsus Kümmeli juhtimisel esitanud kohtule taotluse, et päästa Kümmel võla sissenõudmise eest kohtuvälise kokkuleppe kaudu. Seega tahab Kümmel vallavanemana iseendaga kokku leppida. Oleme seisukohal, et tegemist on Kümmeli poolt korruptsioonivastase seaduse rikkumisega. Korruptsioonivastase seaduse kohaselt on ametisikul keelatud sooritada tehinguid iseendaga või muid sarnase iseloomuga või huvide konfliktiga seotud tehinguid. Samuti ei või ametisik volitada oma alluvaid tegema vastavaid tehinguid tema asemel.

Pärast eelmise aasta segadusi OÜ-ga Käpa Maja Loo lasteaia ehitusel on vallavanem Kümmel asunud sekeldama ka Koljunuki sadama ümber ning võtnud enda poolt allkirjastatud kokkuleppega valla eelarvesse laekuvate vahendite arvelt finantskohustusi ilma volikogu vastava otsuseta.

Vallavanem Kümmel on asunud valla maksumaksjate raha laristama, kuna on ametisse võtnud kolm abivallavanemat. Samas ei ole Kümmel suutnud nende tööd korraldada, mis näitab, et vallavanem ise on abitu. Kolme abivallavanemaga ülalpidamiseks kulub valla ligi poolteist miljonit krooni aastas. Seda raha saaks palju paremini kasutada lastega perede ja eakate, hariduse ja kultuuri toetamiseks ning teede ja tänavate korrashoiuks.

Ajakirjanduses avaldatud materjalid põhjal on Kümmel ka varem kokkuleppeid rikkunud ning ebaväärikalt käitunud ega ole oma tööga toime tulnud. Nii on Postimehe grupp nõudnud Toomas Kümmelilt ostu-müügilepingu rikkumise eest 800 000 krooni põhjusel, et Kümmel oli neid petnud, firma raamatupidamine lonkas, osa vara puudus.

Leiame, et vallavanem Kümmel oma ebaväärika käitumise ja valetamise ning oma kohustuste süstemaatilise täitmatajätmise tõttu, samuti oma tööga mittetoimetulemise ja valla raha laristamise tõttu valla juhtimisel ei sobi oma ametisse ning ei vääri volikogu liikmete usaldust.

Lähtudes kõigest eeltoodust avaldame vallavanem Toomas Kümmelile umbusaldust.

12. mail 2009.a.

Art Kuum, Ljudmilla Kaska, Jelena Lätik, Arvo Olek, Harri Reidma

Vastus umbusaldusele

Toomas Kümmel

■ See vastus viiele vallavanema umbusaldajale oli algsest mõeldud ette lugeda volikogu istungil, kus see kahjuks võimalikuks ei osutunud, sest opositsioonisaadikud Art Kuum, Ljudmilla Kaska ja Maido Pajo muutsid volikogu istungi palaganiks, kus igasugune argumenteeritud arutelu ja dialoog välistati.

Istung tipnes volikogu liikme Ljudmilla Kaska ähvardustega vallavanem füüsiliselt kõrvaldada. Seetõttu avaldatakse vallavanema vastus umbusaldajatele lühendatud kujul alljärgnevalt.

Lugupeetud volikogu liikmed, austatud külalised!

Viis volikogu liiget on avaldanud mulle umbusaldust ja lisanud rea süüdistusi. Midagi uut nendes süüdistustes ei ole ja need on kõlanud viimased neli kuud. Kui muidugi välja arvata süüdistus, et ma olen Postimehe grupile võlgu 800 000 krooni. Selle kohta on mul võimatu midagi öelda, sest sellenimelist ettevõtet või isikut Eestis ei ole. Samuti on raske mõistatada, mida peaksid endast kujutama segadused OÜ-ga Käpa Maja Loo lasteaia ehitusel.

Tõsisem on lugu süüdistusega, et kolme abivallavanema ülalpidamine on laristamine. Umbusaldajad võiksid hooliga uurida mõistete "ülalpidamine" ja "ülalpeetav" tähendust

eesti keeles. Vallavalitsuse liikmed ei ole ülalpeetavad, vaid päevast päeva keerulist ja vastutusriikast tööd tegevad inimesed. Nende panust tuleb eriti hinnata olukorras, kus eelmine vallavalitsus viis valla sisuliselt pankroti äärele ning nüüd tuleb selles väga raskest majandusolukorras hakkama saada ja lubatu lõpuni viia. Üle miljoni krooni preemiaid eelmise aasta lõpul vahetult enne eelmise vallavalitsuse kukumist ning haigutav tühjus valla rahakotis oli pärandus uuele vallavalitsusele. Kuid seegi pole kogu tõde. Preemiast maksutavad maksud jäeti samuti uue valitsuse kanda. Sellest seisust alustanud valitsus on hakkama saanud ka päranduseks saanud 2009. aasta eelarve projekti kulude vähendamise ligi 30 miljoni krooni võrra; kosmosest maa peale tagasi tulnud. Kui omaene töötasude vähendamine, vallamaja ametnike kõigi lisatasude ja nn kolmeteistkümnenda palga kaotamine või kallistest džiipidest ametiautodest lahtisaamine on laristamine, siis visaku kiivi esimesena see, kes selle sõna tähendusest ikka aru saab. Igal juhul mitte eelmise valitsuse abivallavanem Ljudmilla Kaska, kes oma töö vallavalitsuses lõpetas 75 000 krooni suuruse preemiaga vallavanemalt.

Mind süüdistatakse selles, et olen "sekeldanud" Koljunuki sadama ümber ja võtnud finantskohustusi ilma volikogu vastava otsuseta. Koljunuki sadam on looduslike tingimuste poolest parim meie valla rannikul. Jõelähtme Varahaldusel õnnestus müüa avaliku jahisadama hoonestusõigusi 6 miljoni krooni eest. Juba

lähiaastatel saab vald korraliku moodsa jahisadama, sest sellised ranged kohustused on kirjutatud lepingusse. Lisaks pakkus sadamat rajava ettevõtte üks omanikke vallale võimalust moodustada koos vallaga sadamat haldav MTÜ ning maksta oma erakordse tulu osa vallale, millest osa (ligi 3 miljonit krooni) läheb Loo lasteaia ehituseks. Mõni aeg tagasi kiitis volikogu vastavad otsused heaks. Osa umbusaldajaid aga puudus sellelt volikogu istungilt, samuti ei viitsi nad teha tööd volikogu komisjonides. Kuid kui volikogu liige ei viitsi isegi puudutud istungil vastuvõetud otsustega tutvuda, siis aitab küll ainult Rohke Debelaki retsept – iseenast umbusaldada.

Suurema osa süüdistustest hõlmab kinkeraamatu teema. Jällegi halb termin, mis eelmise vallavalitsuse poolt kasutusele võeti. Mina olen ikka teadnud, et iga hea raamatu kohta on kingituseks sobiv. Räägime seetõttu teelisele ja rändajale mõeldud meie valla tutvustusest. Tõepoolest olen geograafina ka varem kirjutanud palju ülevaateid Eesti eri piirkondadest, nende ajaloost, geograafiast ning huviväärsustest.

Kui poliitilised partnerid on sõbrad, lähevad asjad hästi. Kui tülli pööratakse, kannatab alati teetegemine. Nii juhtus ka selle õnnetu raamatuga. Eelmise aasta valla eelarves oli ette nähtud vahendid raamatu trükkimiseks, kuid need jäid kasutamata. Trükkimist ei olnud ja ei saanudki olla lepingus, mis algselt kooskõlastati. Et see sattus ekslikult lõppredaktsiooni, on arusaamatu, sest iga kirjastamist tundev inimene teab raamatute koostamise ja trükkimise

sega seotud kulusid. Tõepoolest on raamatu ilmumine veninud. Momendil on materjal, millele muu seas tellis Tartu ülikoolist eksperdihinnangu ka eelmise vallavalitsus, Eesti Entsüklopeedia Kirjastuses koostamisel e-raamatuna ning peaks lähiajal ka ilmuma. Samal ajal oleme teinud mitmeid taotlusi fondidesse ja sihtasutustesse, et leida vahendeid ka raamatu trükkimiseks valla eelarve väliselt.

Igasugused lisandid, et ma ei oska kirjutada ja spekulatsioonid terminitega jätan nende nägijate südametunnistusele.

Mis puudutab eelmise valitsuse lahkel otsusel alustatud kohtuasja, siis loomulikult ei sekku mina sellesse mitte kuidagi ja valla esindajaks on vala jurist Triinu Vernik.

Tõepoolest ei ole vallavanemal õigus osaleda ettevõtluses, sealhulgas äriühingute töös. Teadmiseks umbusaldajatele, et MTÜ ei ole äriühing. Sellele vaatamata olen ma teinud avalduse MTÜ Säästvat arengut toetav Jõelähtme juhatusest tagasi astuda ning seda minu soovi on aktsepteerinud juhatuse koosolek. Millal see kajastub kandes äriregistris, saab igaüks ise vaadata.

Lõpetuseks tahan lugupeetud umbusaldajatele öelda: ka kaotada tuleb osata, ehkki see on vahel raske. Ka kõige meelelõpmas raevus ja vihkamises oma poliitiliste konkurentide vastu ei tohi unustada, et teid on valitud esindama valla huve ja tegema otsuseid valla huvide. Kirjatükid, mis sarnanevad pigem Inno ja Irja kohviku blogiga, ei vii meid kindlasti üksteisemõistmisele lähemale. Ka konstruktiivne opositsioon on opositsioon.

Jüri lastehoid Naljatil
ootab oma väikesesse rühma uusi väikelapsi.

Lastehoid on avatud igal tööpäeval kell 8-18. Kuuhind alates 1400 kroonist. Tallinna ja naabervaldade lapsed saavad lastehoiutoetust.

Täpsem info tel. 56 218 648,
www.naljatilk.ee

Jõelähtme eelarvest ja Loo lasteaiast

Önneli Varend
finantsosakonna juhataja

■ **27. veebruaril kinnitas Jõelähtme valla volikogu 2009. a eelarve: tulud 101 945 785 kr (sh maksutulu 67,9 mln kr), finantseerimistehingud 34 783 615 kr (sh laen 40 713 540), kulud 136 729 400 kr.**

Võrreldes 2008. a tegelike andmetega kavandatakse 2009. a 9 mln kr vähem maksutulu ning 10,9 mln kr vähem tegevuskulu (sh 2,4 mln kr personalikulu ja 8,5 mln kr majandamiskulu), kusjuures 28 mln kr võrra enam investeringuid. Investeringuid haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas planeeritakse 46,5 mln kr, sellest Loo keskkool 30,7 mln kr, Kostivere põhikool 0,8 mln kr, Neeme lasteaed 4 mln kr ja Loo lasteaed 11 mln kr. Haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas investeringud moodustavad 2009. a eelarvekuludest 34%, sh Loo investeringute maksumus 41,7 mln kr e 30,5%.

Võrdluseks: 2008. a veebruaris kinnitatud 2008. a eelarves kavandati tulusid 104,8 mln kr (sh maksutulu 74 mln kr), finantseerimistehinguid 51,3 tuhat kr (sh laen 41,9), kulusid 156,1 mln kr, sellest investeringuid 62,5 mln kr, millest haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas investeringud 49,8 mln kr, sh investeringud Lool – lasteaed 16 mln kr, Loo keskkool 27,1 mln kr – kokku Lool 43,1 mln kr. 2008. a investeringute eelarve täitmise kogumahuks kujunes 20,9 mln kr, sellest haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonna investeringuid 14,6 mln kr, sh staadion. 2008. a jäid nii personalikulud kui ka majandamiskulud ca 2

mln kr alla eelarves planeeritud, valla tegelikud tulud ületasid eelarvet 0,4 mln kr.

Loo kooli ja Loo lasteaia investeringute arvete alusel tege vallavalitsus 2008. a väljamakseid 12,2 mln kr, sellest 0,6 mln kr lasteaia ja 11,6 mln kr Loo keskkooli (sh staadion) renoveerimiseks. Kui staadioni renoveerimine 2008. a augustis lõpetati (kogumaksumus 12 034 584 kr, sellest 2008. a 11 899 583 kr), siis Loo lasteaia ja Loo Keskkooli hoone renoveerimistööde esimesed arved esitati ning väljamaksed tehti 2008. a detsembris. Samasse aega langevad ka 2008. a alustatud Neeme lasteaia investeringu esimesed väljamaksed, mille jätkamiseks on 2009. a eelarves kavandatud 4 mln kr.

2008. a juulis sõlmiti 42 mln kr mahuga laenuleping Loo aleviku haridusobjektide investeringute rahastamiseks. Nimetatud investeringute kogumaksumus moodustab kokku 53,7 mln kr, sh staadioni tegelik maksumus 12 mln kr (sellest 2008. a 11,9 mln kr), ning keskkooli ja lasteaia hooned vastavalt 30,7 mln kr ja 11 mln kr (2009. a eelarves). Leping ei konkretiseeri, millist objekti millises summas või proportsioonis laenuga kaetakse või millist või millises mahus ei kaeta. 2008. aastasse jäävad investeringud rahastati peamiselt siiski varem kogutud omavahendide arvelt – juulis avatud laenulepingu alusel võeti detsembris kasutusse vaid 1,2 mln kr. Haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas ette võetud mahukatesse investeringutesse struktuurifondide vms tagastamatu finantsabi võimalusi siiani kaasatud ei ole.

Praegune olukord, kus varasem maksutulu kasv on järsult pöördunud languseks (võr-

Vallavolikogu 29.07.2008 otsuse nr 374 alusel on projekti "Jõelähtme valla Loo ja Iru asula ühisveevarustus- ja kanalisatsioonisteamini kaasajastamine" Ühtekuuluvusfondi taotluse finantseerimiseks kavandatud kulutused:

	2009*	2010	2011	2012	KOKKU
Jõelähtme vald	363 749	4 503 559	4 598 549	918 033	10 383 890
OÜ Loo Vesi	220 020	2 724 052	2 781 508	555 288	6 280 868
					16 664 758

reldes 2008. a tegeliku laekumise ja 2009. a eelarves 9 mln kr võrra vähem maksutulu), nõuab otsustajatelt valikute tegemist. Sellise valiku langetas 2009. a eelarve kinnitamisel 27.02.2009 Jõelähtme Vallavolikogu, kavandades kuludesse küll 11 000 000 krooni Loo lasteaia renoveerimiseks, kuid lisades samas, et "...investeringu lõpuleviimise eelduseks on maa müügitulu (vt 38 Muud tulud, 3810 Maa müük) realiseerumine" (vt seletuskiri eelnõule "Jõelähtme valla 2009. aasta eelarve" 27.02.2009, lk 14).

Viitega eelarve artiklile 3810 peetakse silmas eelarve tuludes kajastatud 13 097 938 krooni tulu laekumist Maardu Lõunakarjääri kinnistu müügi eest. "Kavas on enampakkumisel müüa vallale kuuluv Maardu Lõunakarjääri kinnistusele vaid 1,2 mln kr. Haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas ette võetud mahukatesse investeringutesse struktuurifondide vms tagastamatu finantsabi võimalusi siiani kaasatud ei ole.

Praegune olukord, kus varasem maksutulu kasv on järsult pöördunud languseks (võr-

duvalt arutusel, kas ja millistel tingimustel on võimalik alustatud investeringute jätkamine, sh Loo lasteaia juurdeehituse lõpuleviimine (selleks ajaks oli Loo lasteaia renoveerimiseks kasutatud 416 611 kr). Volikogu 22.02.2009 otsuse nr 133 kohaselt on Loo lasteaia investeringu lõpuleviimise eelduseks tulu saamine maa müügist, kusjuures kavandatavaks müügiobjektiks on Maardu Lõunakarjääri kinnistu.

Lisaks tuleb arvestada, et 2009. a esitas vald taotluse Kostivere kooli renoveerimiseks KOIT kava raames. Positiivne otsus nõuab vallalt 15% ulatuses omaosalust, s.o ca 6,4 mln kr panustamist 2010. a.

Kahe viimati nimetatud ettevõtmise puhul, kus on tegemist tagastamatu lisafinantseerimisega, tuleb silmas pidades, et Jõelähtme vallal säiliks laenuvõime, mis on vajalik projektide omafinantseerimise tagamiseks, seda nt ka maksutulude alalaekumise korral. Selleks tuleb valmis olla. Loo lasteaia investeringu eeldust fikseerides on volikogu seda ilmselt ka arvestanud.

Haridus- ja kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas investeringutest

Priit Põldmäe
abivallavanem

■ **Neeme uue lasteaia ehitus on toimunud edukalt ja värskest renoveeritud hoone antakse ehitaja poolt vallale üle veel käesoleval kuul.**

Pärast suvepuhkust saab Neeme lasteaed oma tegevust jätkata juba uues majas.

Samuti on edukalt läinud Loo kooli renoveerimise esimesed etapid ja alates mai-kuust on antud ehitajale üle kogu koolimaja, et ehitustööde viimane etapp saaks käi-

vituda täie hooga. Täna olakse ehitustöödega graafikus ja võin julgesti öelda, et uut õppeaastat saavad koolilapsed alustada värskest renoveeritud koolimajas.

Tööd Loo lasteaia juurdeehitusel ei ole aga kahjuks sujunud plaanipäraselt. Nimelt ei ole riigihanke võitnud ehitustehingute suutnud töid tähtaegselt teostada ja vallavalitsus on olnud sunnitud otsima uusi lahendusi juurdeehituse lõpuleviimiseks. Loodame ka sellel objektil ehitustegevusega peatset jätkata ja algselt plaanitud ettevõtmised lõpuni viia. Seniks kõigile pisut kannatlikkust ja kena algavat suve.

Pank veereb ise Kostiverre kohale

Laura Käesel
Kommunikatsioonispetsialist
Swedbank
Tel 888 3900

■ **Kostiveres ja Kehras hakkab käima Swedbanki pangabuss**

Alates 5. juunist hakkab Kostiveres ja Kehras kaks korda kuus käima Swedbanki pangabuss ehk liikuv pangakontor. Pangabuss on sularahata kontor, kus saab teha kõiki enim levinud pangatehinguid. Buss peatub Kostivere päevakeskuse parklas (aadressil Aruküla tee 1, Kostivere) kell 9–10 ja Anija vallavalitsuse hoone juures (Kreutzwaldi 2, Kehra) kell 11–14.

Tallinna regiooni juhi Eve Vuksi sõnul on pangabuss mõõda Eestit tiirutanud juba pea kolm aastat ning tänava lisandus veel teinegi. "Vältimaks järjekorda, soovitan inimestel kohaletulekut planeerida – kui ei ole võimalik bussi saabumise ajaks tulla, võib tulla ka hiljem. Kindlasti ei lahku buss enne kokkulepitut kellaaega," rääkis Vuksi.

Bussis on olemas automaadid sularaha sissemaksmiseks ja väljavõtmiseks, samuti arvuti internetipanga

Käesoleva aasta bussigraafik:

5. ja 18. juuni
10. ja 24. juuli
7. ja 21. august
10. ja 24. september
8. ja 22. oktoober
6. ja 19. november
11. ja 17. detsember

Sotsiaaltoetuste maksmisest Jõelähtme vallas

Hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnas

■ **Jõelähtme valla eelarvest eraldatav sotsiaaltoetus on perekonna toimetuleku hõlbustamiseks maksimaalne rahaline toetus.**

Sotsiaaltoetust makstakse Jõelähtme valla vähekindlustatud või erivajadustega isikutele ja perekondadele häda- ja vajalike kulude osalise katmiseks, mida ei ole võimalik kompenseerida riiklike toetustega, ja piisavate elatusvahenditeta isikutele vältimatu sotsiaalabi osutamiseks.

Toetuse liike on mitmeid. Puuetega isikutele on toetus ortopeediliste ja invatseeritud abivahendite ostmisel ja rentimisel isiku osaluse osaliseks katmiseks. Toetuse suu-

rus on üldjuhul 50% isiku kanda jäävast vahendi maksumusest.

Riskirühma eakale – vanaduspensioni saav lasteta eakas või eakas, keda laps tervisliku või majandusliku seisundi tõttu ei saa toetada – on toetus retseptiravimite ostmiseks. Toetust makstakse suuruses, mis tagab taotlejale toimetulekupiiri, kuid mitte üle 1000 krooni aastas. Toetust makstakse 50% ulatuses, kui ühe kuu retseptiravimite hind ületab 200 krooni. Puuetega inimestele ravimitoetuse maksmisel arvestatakse sotsiaalkindlustusameti poolt makstava ravimitoetuse suurust.

Riskirühma eakal on võimalik taotleada toetust raviprotseduuride (sanatooriumis) kasutamiseks, kuid aluseks peab olema arsti ettekirjutus ning kui isikul on soov

kompensatsiooni saada, tuleb see eelnevalt kooskõlastada hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnaga.

Riskirühma eakale on mõeldud veel küttetoetus autonoomset küttesüsteemi (puit, brikett, kivisüsi jne) kasutamiseks ühikule pensionäridele. See on kord aastas makstav toetus ning suuruseks on 50–100% kütte maksumusest.

Toetuse taotlemiseks tuleb taotlejal esitada Jõelähtme Vallavalitsuse kantseleisse kirjalik avaldus jooksva kuu 20. kuupäevaks. Avalduses märgitakse taotlemise põhjus, taotleja kontaktandmed, taotleja perekonnaseis, pere liikmete arv ja lisatakse sissetuleku suurus või töötu staatus tõendavad dokumendid. Avaldusele tuleb lisada kulu- tusi tõendavad dokumendid.

Kooli ja lasteaia toiduraha ning lasteaia osalustasu kom-

pensatsiooni taotlemiseks tuleb lapsevanemal või hooldajal esitada avaldus koos palgatõenditega kooli direktorile või lasteaia juhatajale. Avaldused vaadatakse läbi vastava õppeasutuse hoolekogus ja esitatakse ettepanek valla hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnale, kes esitab materjalid lõpliku otsuse tegemiseks vallavalitsusele.

Toetuse määramise aluseks on perekonna netosisissetulek ning sissetulekute hulka arvatatakse kõik tulud.

Sotsiaaltoetuse maksmisel lähtutakse "Jõelähtme valla eelarvest sotsiaaltoetuste maksmise korral" ning toetuse taotlused vaatab läbi vallavalitsuse sotsiaalkomisjon ning seejärel esitab hariduse-, kultuuri- ja sotsiaalvaldkonnale korralduse eelnõu Jõelähtme Vallavalitsusele otsuse tegemiseks.

kasutamiseks. Teller sõlmib kohapeal pangateenuste lepinguid (näiteks konto avamine, pangakaartide taotlemine, internetipanga lepingud jne) ning annab nõu teenuste kasutamise kohta. Kõigi teenuste osas kehtib Swedbanki tavahinnakiri.

Igapäevaselt saavad Jõelähtme valla elanikud aga kasutada Swedbanki sularaha-

automaate, mis asuvad Loo kaupluses, Maardus (Keemikute tee 39 ja Nurga 3) ning Anija valla elanikud Kehras Konsumi kaupluses (alates 29. maist aadressil Kose mnt 9). Automaat võimaldab välja võtta sularaha, vaadata kontojääki ning teha ülekandeid. Lisaks saab oma igapäevaseid tehinguid teha läbi Swedbanki internetipanga ning püsi- ja otsekorraldusega. Ööpäevaringselt on klientidele avatud ka Swedbanki klienditugi numbril 6 310 310.

Vallavanem tegi soomlastele ettepaneku koostöök

Lembit Tuur
Arenduse peaspetsialist

■ **Jõelähtme vallavalitsus tegi Kirkonummi vallale ettepaneku tulevase koostöölepingu sõlmimiseks algavatel läbirääkimistel lähtuda Euroopa territoriaalse koostöö programmide (INTERREG) võimalustest.**

“Koostöö edendamiseks on meil palju ühist: Läänemeri, pikk rannajoon, väikesadamad, Rebala muinsuskaitse-

ala ja muuseumid ning golfiväljak,” kirjutab oma pöördumises Toomas Kümnel Kirkonummi valla kolleegile.

Piiriülese koostöö ja parimate praktikate vahetamise kaudu saavad mõlemad osapooled kaasa aidata oma piirkonna tasakaalustatud ja jätkusuutlikule arendamisele turismi, ettevõtluse, muinsuskaitse ja kogukondadevaheliseks koostöök.

Loodame, et omavalitsuslikeks koostöösuheteks on piiriüleste koostööprogrammide kaudu loodud suurepärase võimalus, mis toob kasu nii Jõelähtme kui Kirkonummi valla elanikele.

Tänavavalgustuse uudised

Indrek Mäeküngas
Keskonnaosakonna juhataja

■ **Selle aasta märtsikuus lõpetas AS Rito Elektritööd tänavavalgustuse ehituse Liivamäe külas ja Loo alevikus asuval Liivakandi teel.**

Valla tellimisel paigaldati 27 valgustit ning senini kott-pime olnud kitsas ja jalakäijatele ohtlik tee sai lõpuks valgeks ning palju ohutumaks.

Valgustussüsteem töötab säästurežiimil ehk öisel ajal põleb iga kolmas lamp.

See võimaldab kokkuhoidu ca 5000 krooni aastas.

Kaberneeme külas paigaldati rahvamaja juures noorte kogunemiskohaks oleva korvpalliplatsi juurde kaks projektorit, mille valgust saavad külanõored ka õhtusel ajal sportida ja meelt lahutada.

Vandjala külakeskuse stendi valgustamiseks paigaldati valgusti, mis võimaldab Kostivere teest eemal asuvat vana Vandjala külaosa paremini leida ja pimedal ajal küla kaardil talusid näha.

Valla tellimisel projektee-ritakse Kaberneeme küla tänavavalgustust Kaberneeme tee kauplusemajast küla alguse poole ca 450 m pikkusel lõigul ning Rahvamaja teele ca 100 m pikkusel lõigul.

Ehituse lõpptähtaeg on selle aasta maikuu, tööde teostajaks valis vald parima pakkumise teinud AS-i Rito Elektritööd.

Vald korraldab tänavavalgustuse säästurežiimi rakendamist ka teistes asumites vastavalt tehnilistele võimalustele.

Kahjuks on vallas palju ühefaasilisi liinilõike ning nendel pole säästurežiimi võimalik seadistada.

Valla buss viib arsti juurde

Kristiina Välba

■ **Jõelähtme Vallavalitsus teatab, et jätkuvalt on võimalik Neeme piirkonna inimestel külastada Kostivere ja Loo perearstikeskust, kasutades valla bussi.**

Nimelt saab igal neljapäeval kell 12.00 valla bussiga perearsti külastusel tagasi pöörduda. Sõidu eest tuleb tasuda Harjumaa Ühistranspordikeskuse kehtestatud tsoonipõhine piletihind.

Palume kõigil, kes soovivad bussiteenust kasutada, helistada pärast perearstile registreerumist osakonna juhataja telefonil 605 4860 ning sellest teada anda.

Ideest ja mõttest sünnib tegu

Mida saaks teha riik? Õiguslikud meetmed kohaliku elanikkonna võimaluste suurendamiseks, mitte ainult ärakuulamine, vaid ka võrdväärne arvestamine. Kohalik raadiojaam oleks vaja püsti panna. Neeme talgujuhid Sirje Põllu ja Martti Martinson

Mida saan mina teha? Saan võtta linna sõites inimesi isikliku auto peale. Mida saame teha koos lähima kogukonnaga/kaasamõtletajatega? Kohalik ettevõtja saaks korraldada reisijate vedu nii linna kui valla teistesse punktidesse. Pikendada Tallinna liine koostöös pealinna. Ühistranspordikeskus Jõelähtme valla huvides tööle – ühispilet.

Teeme ära!
Minu Eesti

Mida saan teha mina? Jõelähtme rahvamaja mõttekojas leiti, et võiks teha kampaania “Puhast päev nädalas”. Rohkem prügikaste ja konteinerid – prügikastidele reklaamid ärilisel eesmärgil; Peterburi mnt äärde konteinerid, mida kasutada ärilisel eesmärgil.

Kuidas pääseda Neemest ja Neeme liikuma vabalt valitud kellaaegadel ja mitte oma autoga?

16. mai – muinsuskaitse talgupäev ja muuseumiöö

Margit Pärtel
Valla muinsuskaitse vanemspetsialist

■ **Sel aastal korraldati kodanike algatuse korras muinsuskaitse talgupäev üleriigilise sündmusena, kus initsiaatoritena sooviti näha mälestiste omanike ja abilistena neid, kes soovivad kultuuripärandi säilimisele kaasa aidata.**

Registreeritud talgukohti oli Eestis 16. maiks 200 ringis, kuid tegelikult algas talguhooaeg juba varem, sest paljudes kohtades leiti, et maikuu keskel on juba hilja lehti riisuda ja prügi koristada. Nii toimusid meie vallaski koristustalgud mälestiste juures kohalikul initsiatiivil juba varem Saha kabeliaias, Jõelähtme kiriklas, Jõelähtme postijaama juures ja Kostivere karstialal.

MTÜ Koila Küla Selts ja

MTÜ Kostivere Selts otsustasid siiski 16. mai kasuks ja nii registreeris Koila küllavanem Laulukivi ümbruse korrastamise ametlikult Muinsuskaitse Ümarlause kodulehel talgunimekirja. Kohaletulnud kümnekonna inimese abiga puhastati kivi ümbrus võsast. Ehkki kivi ise otseselt muinsuskaitse all polegi, on see tähelepanuväärne suur ja toreda kujuga kivimürakas olnud armastatud paik kohaliku rahva jaoks ammusest aegadest – seal see nimigi tulnud, et kivi peal hää koos laulda olnud. Veel tehti sel päeval talgutööd Jõelähtme vallale kuuluva Kostivere mõisa juures Kostivere Seltsi eestvedamisel. Seda objekti küll talgunimekirja ei saanud, aga kuulutuse peale tulijaid siiski oli – paarkümmend inimest rassis enamasti nõukogudeaegse prügi mõisast väljakandmisega, mille käigus tuli välja ka mõndagi huvitavat, mis vajas hoopis säilitamist muuseumis. Nostalgiat jätkus. Eriti huvitav oli ambulatooriumi ruumide koristamine,

Kappidest tuli välja vedada nii vanapaberit kui rämps, isegi hiigelsuur varesepesa tuli seinakapi suletud uste tagant nähtavale!

kust kraamitud asjade hulgast võiks terve näituse kokku panna. Ehkki paarkümmend inimest hajus suure mõisa peale ära ja rohkemate töökattega oleks ka rohkem jõudnud, sai sellegipoolest suur töö ära tehtud. MTÜ Kostivere Seltsil on plaanis alevi keskel praegu üsna nukra moega häärberit taas pisut elule aidata ja koristustööd olid vaid algus – eesmärgid on edaspidi suuremad! Seltsi unistuseks on mõisahooned uksed taasavada aleviku rahva jaoks.

Tänu tegijatele!

Loodetavasti oli vallahaval aega sama päeva õhtul osaleda muuseumiöö “Õõs on asju” sündmusel, mis osutusid äärmiselt populaarseks kogu Eestis. Võib-olla juhtus keegi ka Kolga muuseumisse, kus koos teiste Harjumaa muuseumidega osalesid ühisüritusel Jõelähtme valla kaks muuseumi – Rebala muinsuskaitseala muuseum ja Rootsi-Kallavere külamuuseum oma silmapaistvamate eksponaatide tutvustamisega.

Neeme kool edendab rahvusvahelist koostööd

Inga Korts-Laur

■ Euroopa sõpruskoolide programmi eTwinning projektitöö Neeme Algkoolis edeneb jõudsalt.

Liitusime Euroopa sõpruskoolide programmiga eTwinning eelmisel õppeaastal. Alustasime kahe projektiga: partnerkoolidega Prantsusmaalt, Poolast ja Inglismaalt töötasime teemal "Pupils' Day" ("Õpilaste päev" – tutvustasime mitmete e-vahendite abil üksteisele oma kooli, tähtsamaid traditsioone, tunniplaani ja koolilapse toitu) ja pealkirja all "School Traditions" ("Kooli traditsioonid") tegime ühe Prantsuse kooliga tõelist "kaksikute" koostööd, nagu koostööprogrammi nimigi tuleneb sõnast *twins*.

Käesoleval õppeaastal oleme lõpetamas esimest tööperioodi kolme uue projektiga. "Our Top Ten" koostöös Tšehhi, Poola ja kahe Slovakkia kooliga tähendas õpilaste kümne lemmikteema väljaselgitamist ning esitlemist. Projektiga "Our Neighbourhood" tutvustasime vastastikku oma koduümbrust, rahvapille ning rahvustoite ühe kooliga Kreekast. Eriti põnev oli MP3-le lindistatud õpilaste ennast tutvustavate audiosalvestiste ja klassipildi põhjal ära arvata, kes on kes – "Say It!" koostöös ühe suure kooliga taas Prantsusmaalt.

Tänu tehtud aktiivsele projektitööle avanes mul võima-

lus osa võtta eTwinningu aastakonverentsist "Creativity and eTwinning 2009", mis toimus 13.–15. veebruarini Prahas. Seda Euroopa sõpruskoolide programmi aasta tähtsaimat sündmust korraldab alati Euroopa valitsev eesistujamaa (vt ka www.etwinning.net). Eelnevalt paluti meil saata korraldustoimkonnale oma kooli tutvustav lühike videoklipp. Reklaamfilmi kavandamine ja võttepäev koolis oli meile kindlasti uudne kogemus, sest saime esmakordselt võimaluse end tutvustada niivõrd suurele auditooriumile: konverentsil osales ligi 400 õpetajat ja rahvusliku tugikeskuse esindajat 29 Euroopa riigist. Eestit esindas 10-liikmeline delegatsioon. Kolme päeva jooksul toimus palju huvitavaid loenguid ning kõik said aktiivselt kaasa lüüa kuues eri töötoas. Vaheaegadel käis vil-

gas suhtlemine rahvuslikes näituseboksides, kus tutvustati oma maa traditsioone, aga esitleti ka ülevaateid oma senise eTwinningu projektitöö kohta. Eriti hea meel oli uute saksakeelsete kontaktide üle, sest vaid vähestega oli võimalik vestelda selles Euroopa riikide koolide õppeprogrammi-des aina haruldasemaks muutvas keeles.

Aastakonverentsil käsitleti mitmeid huvitavaid teemasid, mille hulgas tooksin välja töötoa teemal "Loovus ja innovatsioon". Umbes 70 inimest seitsmes eri töögrupis sai ülesandeks koostada mõttekaart teemal, millised tingimused soodustavad loovust ja innovaatsiooni. See paljurahvuseline seltskond konverentsikeskuse auditooriumis vaidlemas inglise keele kõrval ka prantsuse, saksa või veel mõnes Euroopa enim le-

vinud suhtluskeeles oli igatahes küll üks taoline tingimus! Plenaarettekande esitas maailmakuulus dr Edward de Bono, kes on tunnustatud juhtfiguur loomingu- ja mõtlemise, uuenduslikkuse ja mõtlemise kui oskuse õpetamise vallas. Väga emotsionaalne oli Soome kolleegi arutlev ettekanne teemal, kas eTwinning on iga õpetaja unistus. Ta rõhutas esmajoones elulähedust, koostöövõimalust ning eelkõige tööõhmu, mida sõpruskoolide programm eTwinning kõigile osalejatele pakub.

Last but not least! Erilise tähelepanu osaliseks on saanud meie kõige esimene projekt: "Pupils' Day", mida tunnustati eelmisel õppeaastal rahvusliku kvaliteedimärgiga (*National Quality Label*). Sel aastal omistati samale projektile Euroopa kvaliteedimärk (*European Quality Label*)!

Aus ülestunnistus väärtteoprotokollist

Egert Trumm
Kostivere Põhikooli 8. klassi
õpilane

■ Kuula siis veel tar-ku, kes teavad täpselt, et alla 50-kubatuuri-se rolleriga sõitmiseks lube pole vaja!

Ega polnudki, aga nii umbes kolm aastat tagasi. Enam pole vahet, kui suure võimsusega pill on, ohutu sõidu oskuse tunnistust ehk lube on vaja igal juhul.

Niisiis hiljuti pidas mind ilmalubadeta sõitmise eest kinni julgustuspolitsei. Ei mingit halastust. Kohapeal koostati väärtteoprotokoll ning minu karistus on alles menetluses. Küsite, et miks sellest kella löön?

Mitmelt põhjusel.

Esiteks: minu teo tagajärg võib oluliselt kergendada ema rahakoti sisu.

Teiseks: muidugi mõista seadsin lubadeta sõites ohtu ennast, teisi ja neid, kes julgesid mu seljataga istuda.

Kolmandaks: kutsun üles kõiki teisigi juhilubadeta ka-herattalistel sõitjaid asuma koolipinki, et koos teooriat ja praktikat omandada. Koos ja kambaga on ju tunduvalt lahedam.

Mina ise kindlasti lähen, otsus on tehtud. Parim lahendus oleks, kui niisugust õpet saaks koolis näiteks lisai-nena võtta. Kui see kooli õppeprogrammi ei mahu, siis võiksid vallavalitsejad valla noortele appi tulla ja koolitust võimaldada. Bussiliiklus linna kursustele sõiduks pole ju Kostiverest ega mujaltki kiita. Hakkasin suure hasardi-ga otsima kuulutus, mis pakkuks välja kursusi B1 ja B kategooria juhilubade omandamiseks.

Mina teen load ära, aga parem teeme koos!

Juuni kultuurikalender

1. juunil 10.00	Kostivere põhikool	Lahe seiklusmäng "LÖBUS FOTOJAHT" (1.–8. klass)
1. juunil 11.00	Neeme rahvamaja	LASTEHOOMIK
1. juunil 16.00	Kostivere noortekeskus	LASTEKAITSEPÄEVA TÄHISTAMINE ja KOOLILÕPUTRALL
1. juunil 12.30	Neeme koolimaja juurest	Lastekaitsepäev. Korraldaja: Neeme Rahvamaja MATK KÕRVEMAAL
2. juunil 18.00	Kostivere põhikool	Kostivere põhikooli PARIMATE ÕPILASTE VASTUVÕTT
3. juunil 09.00	Neeme rahvamaja	Neeme algkooli LÕPUAKTUS
3. juunil 09.00	Kostivere põhikool	Kostivere põhikooli kooliaasta LÕPUAKTUS
5. juunil 19.00	Jõelähtme rahvamaja	TANTSUKLUBI KÕIGILE
6. juunil 16.00	Neeme rahvamaja	JUMALATEENISTUS
17. juunil 09.00	Loo keskkooli staadion	Harjumaa tervistedendavate lasteaegade SPORDIPÄEV
17. juunil 17.00	Neeme Mudila	Neeme Mudila LÕPUPIDU. Lasteaia 27. sünnipäeva tähistamine
19. juunil 14.00	Jõelähtme rahvamaja	Loo keskkooli 9. klassi LÕPUAKTUS
20. juunil 12.00	Jõelähtme rahvamaja	Loo Keskkooli 12. klassi LÕPUAKTUS
20. juunil 14.00	Kostivere põhikool	Kostivere põhikooli 9. klassi LÕPUAKTUS
21. juunil 16.00	Jõelähtme rahvamaja	PLANEERITUD ESIETENDUS! E. Vetemaa "Õhtusõök viiele"
22. juunil 19.00	Loo jaanituleplats (Pirita jõe ääres)	JAANITULI Korraldaja: Loo kultuurikeskus
23. juunil 18.00	Jõelähtme rahvamaja vabaõhulava	"MEELEJAHUTAJA SHOW". Pilet 40 krooni. Tuntud Eesti näitlejate osavõtul.
23. juunil 21.00	Jõelähtme rahvamaja vabaõhulava	JAANITULI. Ansambel "Piret ja Vahur". Õhtu juht Madis Lain
23. juunil 22.00	Neeme koortekooli maatüskus	JAANITULI. Neeme Rahvamaja koostöös NNRS
27. juunil 12–16	Jõelähtme rahvamaja	UNIC-AUTO LÕUNAPAUZ. Võimalik näha vanu autosid ja mootorrataid Unic-Auto suvesõidu raames.
29. juuni – 4. juuli	Neeme rahvamaja	6–10-aastaste laste LAAGER

Sporditeade

■ Eesti Spordiveteranide Liidu heitealade seeriavõistlus 13. juunil kell 12 Jõelähtme vallas Rebala külas Igor Põldma talumaadel

Võistluste I etapp toimus 23. mail Ida-Virumaal, II etapp viiakse läbi aga meie, Jõelähtme vallas Igor Põldma talumaadel, kust teatepulk kolmandale etapile antakse tagasi Ida-Virumaale Vitsiku külla.

Võistlustele oodatakse spordiveterane nii kaugelt kui lähedalt. Eriti on oodatud Tallinna ümbrusest pärit sportlikus vormis vanaprouad ja -härrad, kellele on võib-olla reis Ida-Virumaale pisut kaugel ja kulukas ettevõtmine.

Heitjate-tõukajate seeriavõistlus viiakse läbi kolmes etapis. Võistlustel rakendatakse rahvusvahelisi võist-

lusmäärusi. Iga võistleja saab eelvõistlusel 3 katset. Iga vanusegrupi 8 finalistit veel 3 katset.

Võisteldakse viiel alal: kuulitõuge, kettaheide, vasaraheide, raskusheide ja odavise.

Võistlusvahendid vastavad rahvusvahelisele standardile. Võistlused toimuvad eraldi naiste ja meeste vanuseklassides. Iga etapi võitjat autustatakse diplomiga.

Naiste ja meeste võistlusklassid: 35–40, kuni 45, kuni 50, kuni 55, kuni 60, kuni 65, kuni 70, kuni 75, kuni 80, kuni 85, kuni 90. Üheksakümneaastaseid pole võistlustel veel osalenud, küll aga on mitmed 85-aastased ja nooremad võistlustel tõestanud, et on ikka vormis ja veel heas vormis.

Osavõtust teatada tel 5049314 või e-post villupõldma@hotmail.ee. Registreeruda saab ka kohapeal.

Parasmäe küla Aasapõllu ja lähiala maaüksuste maa-ala ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise

Jõelähtme Vallavalitsuses (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald) teatab keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise korraldusest 11.mai 2009 nr 221

Jõelähtme Vallavalitsuse korraldusega jäeti algatamata strateegiline keskkonnamõju de hindamine Parasmäe küla Aasapõllu ja lähiala maaüksuste maa-ala detailplaneeringule katastritunnusega 24504:008:2041.

Detailplaneeringu eesmärgiks on:

1. ehitusõiguse määramine;
2. hoonestuskavale planeeritava maa-ala juurdepääsu, tehnovõrkudega varustamise lahendamise;
3. keskkonnakaitseliste abinõude määramine;
4. kõigi vajalike piirangute ja servituutide lahendamise;
5. maakasutuse sihtotstarbe muutmise.

Jõelähtme Vallavalitsus, lähtudes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2 lg 2 § 31, § 32 lg 1, § 33, § 35 lg 5 ja olles vaadanud läbi Parasmäe küla Aasapõllu ja lähiala maaüksuste maa-ala detailplaneeringu ning arvestas, et kavandatud tegevus ei avalda olulist mõju ümbritsevale keskkonnale, ei põhjusta keskkonnas pöördumatuid muutusi, ei sea ohtu inimese tervist, heaolu, kultuuripärandit ega vara.

Korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti tööajal Jõelähtme Vallavalitsuses või elektroonilise dokumendiregistri vahendusel aadressil www.joelahtme.ee.

Jõelähtme kirikumõisa hoonete ja maade baasil „Avatud õppe- ja rekreatsioonikeskuse Meele Vald“ rajamise ettevalmistamine keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamine

Jõelähtme Vallavalitsuses (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald) teatab keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise korraldusest 17. aprill 2009 nr 173.

Jõelähtme Vallavalitsuse korraldusega algatati keskkonnamõju strateegiline hindamine „Jõelähtme kirikumõisa hoonete ja maade baasil „Avatud õppe- ja rekreatsioonikeskuse Meele Vald“ rajamise ettevalmistamine“ (EU28587) väljaarendamise kavale.

Detailplaneeringu eesmärgiks on:

kavandava tegevuse keskkonnamõju hindamise tulemuste alusel ettepanek kavandata tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või minimeerida keskkonnaseisundi kahjustumist ning edendada säästvat arengut ning anda tegevusloa andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju kohta ning negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise võimaluste kohta ja võimaldada KSH tulemusi arvestada tegevusloa andmisel. Keskkonnamõju strateegilist hindamist korraldatakse strateegilise planeerimisdokumendi koostamise käigus enne strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamist.

Jõelähtme Vallavalitsus, võttis aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2 lg 2, § 33 lg 1, EELK Jõelähtme Püha Neitsi Maarja koguduse taotluse 26.03.2009 (registreeritud Jõelähtme Vallavalitsuse kirja- de registris 01.04.2009 nr 19-7/1473).

Korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti tööajal Jõelähtme Vallavalitsuses või elektroonilise dokumendiregistri vahendusel aadressil www.joelahtme.ee.

Jõelähtme valla Loo aleviku Saare maaüksuse koos juurdepääsuteega detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu ning detailplaneeringu eskiisi tutvustamine

Jõelähtme Vallavolikogu 27. jaanuari 2009 otsusega nr 458 kinnitati Loo aleviku Saare maaüksuse koos juurdepääsuteega detailplaneeringu lähteülesanne ja algatati keskkonnamõju strateegiline hindamine. Koostatava detailplaneeringu eesmärgiks on olemasoleva maatulundusmaa kinnistu sihtotstarbe muutmise ja jagamise väljaselgitamine. Planeeringuga lahendatakse juurdepääsud planeeritava alale, tehnovõrkude varustus ning määratakse keskkonnakaitselised abinõud.

Detailplaneeringu koostamise algataja on Jõelähtme Vallavolikogu (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald), korraldaja on Jõelähtme Vallavalitsus (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald) ning kehtestaja Jõelähtme Vallavolikogu (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald).

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja on arhitektuuribüroo Nafta (Aia 5A-1, 10111 Tallinn; kontaktisik

Madis Karu tel. +372 52 81 979, madis@ab-nafta.ee).

Detailplaneeringu kinnitamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda tööpäeviti tööajal Jõelähtme Vallavalitsuses või elektroonilise dokumendiregistri vahendusel aadressil www.joelahtme.ee.

Valminud on keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi eelnõu, millega saab tutvuda Jõelähtme Vallavalitsuses (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald), keskkonnamõju strateegilist hindamist teostava OÜ Hendrikson & Ko Tallinna kontoris (Pärnu mnt 30, 10141 Tallinn) ja veebiaadressil www.hendrikson.ee alajaotuses „avalikud dokumendid“. Avalik väljapanek kestab 6. maist kuni 27. maini 2009.

KSH programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kirjalikult kuni 27. maini 2009 Jõelähtme Vallavalitsusele (kontaktisik Priit Adler; tel 605 4851; e-kiri priit.adler@joelahtme.ee) või OÜ-le Hendrikson & Ko (Pärnu mnt 30, 10141 Tallinn; tel 617 7698; e-kiri: triinu@hendrikson.ee).

KSH programmi avalik arutelu ja detailplaneeringu eskiisi tutvustamine toimub kolmapäeval 27. mail 2009 kell 17:00 Loo Kultuurikeskuses (Saha tee 7B, Loo alevik).

Kavandatud tegevus ei tekitariigi pii-riülest mõju.

Jõelähtme Vallavalitsus teatab, et on valminud Loo aleviku Saare maaüksuse koos juurdepääsuteega detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

04.05.2009 Keskkonnamõju hindamise teated

Jõelähtme Vallavalitsus teatab, et on valminud Loo aleviku Saare maaüksuse koos juurdepääsuteega detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programm.

Jõelähtme Vallavolikogu 27. jaanuari 2009 otsusega nr 458 kinnitati Loo aleviku Saare maaüksuse koos juurdepääsuteega detailplaneeringu lähteülesanne ja algatati keskkonnamõju strateegiline hindamine. Koostatava detailplaneeringu eesmärgiks on olemasoleva maatulundusmaa kinnistu sihtotstarbe muutmise ja jagamise väljaselgitamine. Planeeringuga lahendatakse juurdepääsud planeeritava alale, tehnovõrkude varustus ning määratakse keskkonnakaitselised abinõud.

Detailplaneeringu koostamise algataja on Jõelähtme Vallavolikogu (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald), korraldaja on Jõelähtme Vallavalitsus (Jõelähtme küla, 74202

Jõelähtme vald) ning kehtestaja Jõelähtme Vallavolikogu (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald).

Strateegilise planeerimisdokumendi koostaja on arhitektuuribüroo Nafta (Aia 5A-1, 10111 Tallinn; kontaktisik Madis Karu tel. +372 528 1979, madis@ab-nafta.ee).

Detailplaneeringu kinnitamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otsusega saab tutvuda tööpäeviti tööajal Jõelähtme Vallavalitsuses või elektroonilise dokumendiregistri vahendusel aadressil www.joelahtme.ee.

Valminud on keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi eelnõu, millega saab tutvuda Jõelähtme Vallavalitsuses (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald), keskkonnamõju strateegilist hindamist teostava OÜ Hendrikson & Ko Tallinna kontoris (Pärnu mnt 30, 10141 Tallinn) ja veebiaadressil www.hendrikson.ee alajaotuses „avalikud dokumendid“. Avalik väljapanek kestab 6. maist kuni 27. maini 2009.

KSH programmi kohta ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi saab esitada kirjalikult kuni 27. maini 2009 Jõelähtme Vallavalitsusele (kontaktisik Priit Adler; tel 605 4851; e-kiri priit.adler@joelahtme.ee) või OÜ-le Hendrikson & Ko (Pärnu mnt 30, 10141 Tallinn; tel 617 7698; e-kiri: triinu@hendrikson.ee).

KSH programmi avalik arutelu ja detailplaneeringu eskiisi tutvustamine toimub kolmapäeval 27. mail 2009 kell 17:00 Loo Kultuurikeskuses (Saha tee 7B, Loo alevik).

Kavandatud tegevus ei tekitariigi pii-riülest mõju.

<http://www.ametlikudteadaanded.ee/>

Strateegilise keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise

1. Jõelähtme Vallavolikogu (Jõelähtme küla, 74202 Jõelähtme vald) teatab võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 474 „Parasmäe küla Miko maaüksuse detailplaneeringu koostamise algatamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“.

Detailplaneerimise eesmärgiks on ca 11,5 ha suuruse kinnistu jagamine kolmeks üksikelanu krundiks, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste esitamine. Parasmäe küla Miko maaüksuse katastrinumber on 24504:008:0584.

2. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 475 „Loo aleviku Kruusimäe 1 kinnistu detailplaneeringu koostamise algatamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“ Detailplaneerimise eesmärgiks on 2633 m2 suuruse maatulundusmaa

sihtotstarbega kinnistust elamumaa sihtotstarbega krundi moodustamine, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste esitamine. Loo aleviku Kruusimäe 1 kinnistu katastrinumber on 24504:002:0332.

3. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 476 „Manniva küla Teesu maaüksuse detailplaneeringu koostamise algatamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“.

Detailplaneeringute eesmärgiks on ca 2,9 ha suuruse maatulundusmaa sihtotstarbega maaüksuse jagamine ühe üksikelanu krundiga elamumaa ja maatulundusmaaks, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste esitamine. Manniva küla Teesu maaüksuse katastrinumber on 24504:004:0981.

4. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 477 „Kallavere küla Kure 1 ja Kure 4 maaüksuste detailplaneeringu koostamise jätkamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“. Detailplaneerimise eesmärgiks on kinnistu jagamine üksikelanute kruntideks, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste määramine.

Kallavere küla maaüksuste nr Kure 1 katastrinumber on 24504:004:0516 ja Kure 4 katastrinumber on 24504:004:0517.

5. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 478 „Kullamäe küla Rägajaju ja Rägajaju 4 maaüksuste detailplaneeringu algatamine, lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“.

Detailplaneeringute eesmärgiks on 7610 m2 ja 7611 m2 suuruseid kinnistuid läbivaale ajaloolisele teele transpordimaa sihtotstarbega kinnistu moodustamine ning uutele moodustuvatele maaüksustele maakasutuse sihtotstarbe määramine, ehitusõiguse ulatuse ja hoonestustingimuste esitamine. Kullamäe küla maaüksuste Rägajaju katastrinumber on 24505:001:0238) ja Rägajaju IV katastrinumber on 24505:001:0211.

6. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 480 „Ihasalu küla Kajaka maaüksuse detailplaneeringu lähteülesande kinnitamine ning keskkonnamõju strateegilise hindamise mitteamalgatamine“.

Detailplaneeringute eesmärgiks on kinnistut läbiva ajaloolisele teele transpordimaa sihtotstarbega kinnistu moodustamine ning uutele moodustuvatele maaüksustele maakasutuse sihtotstarbe määramine

Ihasalu küla Kajaka maaüksuse katastrinumber on 24505:001:0403

7. Jõelähtme Vallavolikogu võttis vastu 31.03.2009 otsuse nr 473 „Keskkonnamõju stra-

teegilise hindamise mitteamalgatamine“. Jätta algatamata keskkonnamõjude strateegiline hindamine Neeme küla Männineeme maaüksuse detailplaneeringul katastritunnustega 24505: 001: 0540. Detailplaneeringu eesmärk on olemasoleva maatulundusmaa sihtotstarbe muutmise, ehitusõiguse ja hoonestustingimuse määramine.

Tagamaks piirkonna kvaliteetset arengut ning maaalale hajaasustusele vastavat hoonestusstruktuuri, võimalike tegevusi detailplaneeritava alal.

Jõelähtme Vallavolikogu, lähtus võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 2 lg 2 § 31, § 32 lg 1, § 33, § 35 lg 5. Tagamaks piirkonna kvaliteetset arengut ning maaalale hajaasustusele vastavat hoonestusstruktuuri, võimalike tegevusi detailplaneeritava alal. Arvestades tegevuse mõju võimalikkust, kestust, sagedusest ja pöörduvust selle lähiümbruse keskkonnatingimustele, ohtu inimese tervisele või keskkonnale, õnnetuste esinemise võimalikkust, mõju suurust ja ruumiline ulatust, eeldatavat mõju alal väärtusele ja tundlikkusele, mõju kultuuripärandile ja intensiivset maakasutust, eeldatavat mõju elanikkonnale, looduskeskkonna vastupanuvõimet ja mõju looduskaitsealadele jäetakse algatamata strateegilise keskkonnamõju hindamine.

Otsusega on võimalik tutvuda tööpäeviti tööajal Jõelähtme Vallavalitsuses või elektroonilise dokumendiregistri vahendusel aadressil www.joelahtme.ee.

Audiitori määramine

12. mai 2009 nr 492

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 1, Jõelähtme valla põhimääruse § 30 lg 1 p 1 ja Eesti Vabariigi vannutatud audiitor Ülle Sikk-Kuusmaa 30.04.2009 kirja Jõelähtme valla 2008. aasta raamatupidamisaruande auditeerimisest loobumise kohta, Jõelähtme Vallavolikogu

O T S U S T A B:

1. Vabastada vannutatud audiitor Ülle Sikk-Kuusmaa tema avalduse alusel Jõelähtme valla 2008. ja 2009. aasta raamatupidamisaruande auditeerimisest.

2. Määrata Jõelähtme valla 2008. ja 2009. aasta raamatupidamisaruannet kontrollima vannutatud audiitor ARVO LEPIK (kutsetunnistus nr 280).

3. Otsus jõustub teatavaks tegemisest.

Väino Haab
Volikogu esimees

Suurele peole

Elle Himma
Kultuuri ja spordi
vanemspetsialist

■ Svetlana Siltšenko ja Erika Põlendiku tant-surühmad valiti välja

Juuli algul saame taas kokku laulukaare all. Seekordne laulu- ja tantsupidu kannab väga vääriskaid daatumeid – ühist tantsu- ja laulurõõmu nauditakse juba 25. korda ning esimesest laulupeost möödub 140 aastat. Üldtantsupidude ajalugu ulatub aastasse 1934, seega on koos tantsitud juba 75 aastat. Tegemist on tõesti väga tähelepanuväärse kultuurisündmusega ja seetõttu on pääs tantsuplatsile ja laulukaare alla hinnaline võit. Registreeritud 50 000 osalejast peab seekord ligi kolmandik leppima kuulaja rolliga, sest laulukaare all jagub ruumi 24 000 lauljale ja tantsumurul 8000 tantsijale. Tantsupeole pääsejate nimikiri on kinnitatud.

Oleme uhked, et meie valda esindavad kaks väarikat tantsukollektiivi: Erika Põlendiku targar juhtimisel tantsud selgeks saanud Loo kultuurikeskuse naisrühm Loolill ja Jõelähtme Rahvamajas tegutsev Jõelähtme noorte segarühm, keda juhendab Svetlana Siltšenko.

Laulupeole pääsesid Loo kammerkoor, ansambel Amabile, Jõelähtme valla ühendatud segakoor, Loo-Maardu segakoor ning Loo keskkooli mudilaskoor.

Agu ja Linda Kööp!

Südamlikud õnnitlused
kuldpulmade puhul!
Kallavere küla rahvas

Soovime rentida PÕLLUMAAD

Oleme huvitatud ka võsastunud ja hooldust vajavatest aladest

Jõepere talu

Tel: 56 699 836

E-Mail: joeperetalu@gmail.com

Pühapäeval,

31. mail kell 11 on Jõelähtme kirikus nelipüha jumalateenistus ning leeripüha.

Samal jumalateenistusel on meil külas kunagiste mõisnike von Brevernite ligi kolmkümmend järeltulijat. Pärast kirikut ühine vestlusring ning kohvilaud kiriklas, kaasa võtta ande lauale.

Margus Kirja

Emadepäeva lusikapidu Jõelähtmes

Liivi Vain
Sotsiaaltöö vanemspetsialist

■ Emadepäeva eel toimus Jõelähtme rahvamajas kevadine lusikapidu valla kõige pismatele kodanikele.

Oma esimesele peole tu-

lid beebid koos emade-isade, õdede-vendade ja vanavane-matega. Oli sagimist, kilkeid, nutujoru ja naeruhõiskeid. Vallavanem Toomas Küm-mel ja volikogu esimees Väino Haab kinkisid pisikestele ti-tadele muinasjuturaamatu ja nimelise lusika ning emmede-le lilleõie.

Laulude ja tantsuga esinesid

mudilased Silja Trisbergi juh-timisel, kes pani ka kõik peo-lised kaasa laulma ja pisipõn-nid tantsima-võimlema.

Kahjuks ei saanud mitmed beebid sellel toredal peol osa-leda. Palun kõikidel, kes ei saa-nud peole tulla, võtta ühen-dust valla sotsiaalosalosakonna-ga, et leppida kokku, kuidas lusikas ja raamat üle anda.

Vanametalli kogumisring

Liis Truubon
Liis@joelahtme.ee

■ Meilt on küsitud infot vanametalli ära-andmise võimaluse kohta.

Vanametalli on võimalik ise ära viia kogumispunktesse

või tellida selleks auto. Kui ei ole endal võimalik metalli kogumispunkti viia või kogus ei ole nii suur, et tellida kohale suur auto, andke sellest valda teada 7. juuniks. Kui tuleb piisavalt huvilisi, korraldame vanametalli kogumisringi. Täpse kogumisringi toimumise kuupäeva anname registree-

runutele teada e-posti ja telefoni teel.

Soovist vanametalli valla poolt korraldatud kogumisringil ära anda andke teada 7. juuniks aadressil liis@joelahtme.ee, tel 605 4861, 53 007 351.

Kindlasti lisage vanametalli kogus, täpne asukoht, telefoninumber ja e-posti aadress.

Jõgi on kaetud haisva vahuga

Jägala jõe reostus

Vaatleja

■ Kehra paberivabrikus toimunud avari tagajärjel läks vabriku biopuhasti rivist välja ning puhastamata heitvesi jõudis Jägala jõkke.

Kuigi täpseid laboriandmeid veel ei ole, on suure tõenäosusega jõkke voolanud reostus põhjustanud kalade hukkumise. Lisaks paberivabriku heitveele puhastasti ka Kehra linna heitvett. Esi-algsetel andmetel võis Jägala jõkke jõuda mitu kuupmeetrit leeliselist heitvett.

Kehrast allavoolu jäävate külade elanikud on näinud arvukalt hukkunud kalu. Ühe kohaliku elaniku sõnul on Kehra paberivabriku avariiline olukord kõigile teada, 1938. aastast toimiv tehastuleks muuta ajakohaseks või sulgeda, ütles ta.

Õnnitleme kõiki juuni sünnipäevalapsi, soovime õnne ja tervist!

Valla eakate sünnipäevad juunis 2009

97	01.06	EFRIEDE LOOPERE	Jägala küla
86	24.06	ASTA NAHKUR	Loo alevik
84	04.06	HELGA-EMILIE MEIGAS	Jägala küla
84	14.06	HELGA KÄSPRI	Kallavere küla
84	17.06	JUTTA SAU	Parasmäe küla
83	02.06	ILSE KNUUT	Kostiranna küla
83	20.06	HELGA LÄÄNE	Loo alevik
82	17.06	AINO SEPP	Võerdla küla
80	05.06	ASTA VÄLI	Neeme küla
80	16.06	ASTA SEPP	Loo alevik
80	19.06	ANNA AARDEMÄE	Iru küla
75	07.06	HELMIIRE LÄTTI	Saha küla
75	18.06	HENNO VAAB	Loo alevik
75	27.06	JELIZAVETA KÕRTS	Loo alevik
70	06.06	ARVO SAARE	Aruaru küla
70	12.06	SALME HELSTEIN	Loo alevik
70	13.06	URVE MEIER	Loo alevik
70	18.06	VOLLI VATSK	Loo alevik
70	18.06	VALENTIN PETŠNIKOV	Uusküla küla

Hei, armas vallarahvas!

Jaaniühepäeval kutsub Jõelähtme rahvamaja teid lõhnavaile niidule tantsujalga kepsutama.

23. juunil alustame juba kell 18.00, mil Jõelähtme rahvamaja saalis astub üles Meelejahutaja estraadikava "Sotspop".

Teil on võimalus kohtuda 80. aastate levimuusika ja huumori paremikuga.

Paroodiaid toleagegetest staaridest esitavad Kaire Vilgats, Susan Lilleväli, Anne Veesaar, Taavi Immato, Ott Lepland, Tarvo Krall ja tantsijad. Humoreskid meelejahutaja kullafondist!

Pääse 40 krooni.

Lastele avatakse mänguväljak kell 19.00.

Pidu jätkub kell 20.00 vabaõhulaval rahvaliku programmiga.

Taas toimub tule jagamine küladele.

Tantsuks mängib ansambel Piret ja Vahur.

Meeleolu hoiab üleval ja mängib Madis Lain.

Peoplatsil saab ka keha kinnitada.

Maie Ramjalg

Vabandus

Eelmises valla lehes oli laste joonistusvõistluse "Loo koos meiega" kokkuvõttes kahetsusväärne viga. Eksituse tõttu jäi artiklist välja esimese koha saanud Karl Roosma (Kostivere lasteaiast, 6-aastane) nimi. Ka tema pilt on valminud postkaardikomplektis.

Vabandan eksituse pärast.

Merike Metstak
toimetaja

KÕIKIDE MÄÄRUSTE JA OTSUSTEGA SAAB TUTVUDA JÕELÄHTME VALLAVALITSUSE KANTSELEIS, RAAMATUKOGUDES JA KODULEHEL:
www.joelahtme.ee

Väljaandja:

Jõelähtme Vallavolikogu ja Vallavalitsus
Toimetaja Merike Metstak
52 788 70 ja 6054866; ajaleht@joelahtme.ee

Aeg jäi seisma, sul katkes elutee.
Liiga vara sa läksid ära kaugele...

Mäletame sind igavesti, meie armas **Steven Tooming**
Sügav kaastunne lähedastele.

Loo kooli pere

Valge päeva on varjanud
mure kivine sein,
tõde on valus uskuda
raske kaotuse lein

Kallist klassivenda **Stevenit**
mälestab kurbusega
Loo Keskkooli la klass ja
klassijuhataja

Õie Vahesalu

Mäletame ja avaldame
kaastunnet
Loo Keskkooli pere

HINDAN TEIE KINNISVARA

Koit Uus 50 74 514

66 84 700 1partner@1partner.ee www.1partner.ee

1Partner
KINNISVARA

**SÄÄSTA KUNI 70%
KÜTTEKULUDELT
ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK
JA PAIGALDUS.
HINNAD ALATES 11750,-
TEL: 666 1355
WWW.KODUKLIIMA.EE**

**Liugused ja riidekapid
teie soovide ja
mõõtude järgi**
www.nagusul.ee
5221151

HAABER-AUTO
AUTO- JA AIRKAUBAD

Husqvarna
Jonsered

PARTNER

Muruniidukite,
murutraktorite,
kettsaagide
müük, hooldus ja
remont.

Autovaruosade müük
Autoremont, õlivahetus
Rehvide müük ja paigaldus
Aia- ja metsatehnika müük ja remont
Muruniidukite hooldus ja remont
Robotniidukite müük

Rohuneeme tee 2
Haabneeme, Viimsi vald
tel 6 090 351
E-R 8.30 - 18.00
L 10.00 - 15.00
e-post info@haaber.ee
www.haaber.ee

OÜ VISARI METALLITÖÖD

Metalluksed,
klaasmetalluksed
Rõdupiirded, trellid
Metallaiad, -väravad
Trepid, keerdrepid
Saunaahjud, veeboilerid
Suitsuahjud, grillid, sepatööd
Tel/fax: 6706917 GSM: 5014504
e-mail: visarimetall@hotmail.ee
www.visarimetall.ee

Kalavõrkude müük
www.havi.fi.ee
56653685

**Puude hooldus ja raie probleemsetes
kohtades nagu parkides,
kalmistutel,
hoonete läheduses jm.**
Viljapuude hooldus.
Tel. 7120538, email: douglas.fir@mail.ee

Teostame muru niitmist,
puude raiet,
hekkide ja okste lõikust
ja teisi haljastus- ja
hooldustöid.
Tel 55 637 666

Teeme erinevaid
üldehitustöid,
vundamendid,
seinad ja
katused.
Tel 5013305.

**AITAN
OSTA
KÜTUST**

* diislikütus
* eridiislikütus
* bensiin

Alar Tsengov
jae- ja hulgimüük
mob. 5080880
tel. 6100181
www.olerex.ee

OLEREX
EESTI AINE KUTUSEFIRMA

Ostame kokku erinevates kogustes
vanametalli/vanarauda,
Teostame lammutustöid sh. probleemsete
mahutite/hoidlate/ehitiste lammutamine.
Ostame ka lammutatavaid objekte.
Vanametalli puhul võimalik meiepoolne
tehnik ja transport.
Suurtel kogustel erihinnad, personaalne pakkumine:
e.r.p.grupp@gmail.com, telefon: 56734234, 53025092
Samas ostame ka võsa ja lammutuspuitu.

Müüa saetud
ja lõhutud
küttepuid,
erinevates
pikkustes,
laotud
konteineritesse.
Transport hinna sees.
Tel 566 88 084

Saen ja
lõhun
halumasinaga
3m küttepuud
telli juures,
vajalik
tööstusvool.
Küsi lisainfot
tel. 50 38 134
Ivar.

**Aiad,
väravad,
terrassid,
lehtlad,
kiviparkett,
haljastustööd.**
www.kraugon.ee
5096158

TUURMAA

* Tänavakivide paigaldus - **UUS!!!**
autoparklate rajamine,
kõnniteede rajamine
* Äärekivide paigaldus
* Haljastus
* Tee-ehitus - asfaltkatete
ehitus, liivalused,
killustikalused
* Müük - tänavakivi,
äärekivi ja killustik

Pakume väikekaubikuga
järgmiste teenuseid:
* kaubavedu
* pakivedu
* postivedu
* kolimine

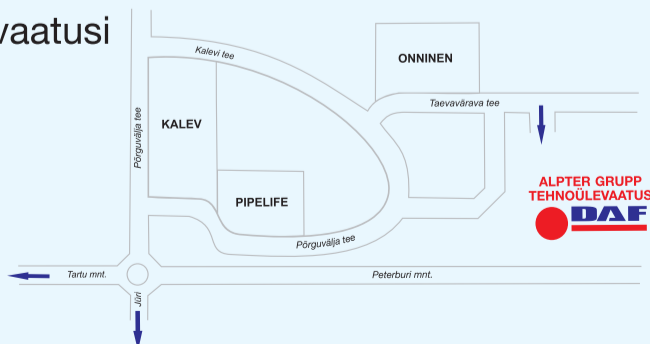
Võimalus regulaarselt tellida
eespool nimetatud teenuseid.
Hinnad soodsad.
Teenus kiire ja korralik.

Tel: 5811 8322
E-post: veiko.tuurmaa@mail.ee

Alates 2008 aasta Juulist oleme avatud
Laupäeval 9.00 - 15.00
Tööpäevadel 8.00 - 19.00

DAF

Teostame igat liiki ülevaatusi
sõidu- ja veoautodele,
bussidele,
traktoritele,
mootorratastele,
haagistele.

Alpter T.Ü.V. OÜ
Taevavärava tee 9a, Rae vald Tel. 606 4230 Mob. 5624 6136
www.alpter.ee tehno.rae@alpter.ee

